

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Prop. 12 L

(2018–2019)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i folketrygdloven,
sosialtjenesteloven og enkelte andre lover
samt oppfølging av anmodningsvedtak
om pleiepengeordningen
(samleproposisjon høsten 2018)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold ..	5	3.7	Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser ..	30
2	Lovforslag som følge av forslag i Prop. 1 S (2018–2019) og oppfølging av anmodningsvedtak	7	4	Tilgang til Folkeregisteret og a-ordningen mv. etter lov om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet ...	32
2.1	Endring av opptjeningsperioden for dagpenger – folketrygdloven §§ 4-4, 4-11 og 4-15	7	4.1	Innledning og bakgrunn	32
2.1.1	Innledning og bakgrunn	7	4.2	Gjeldende rett	32
2.1.2	Gjeldende rett	7	4.3	Forslag fra Arbeids- og velferdsdirektoratet	32
2.1.3	Departementets vurderinger og forslag	7	4.4	Høringsnotatet	33
2.1.4	Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser ...	9	4.5	Høringen	33
2.2	Oppfølging av anmodningsvedtak knyttet til pleiepengeordningen	9	4.6	Høringsuttalelsene	34
			4.7	Departementets vurderinger og forslag	34
3	Forslag til endringer i sosialtjenesteloven om kvalifiseringsprogrammet	16	4.8	Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser ...	35
3.1	Innledning og bakgrunn	16	5	Andre endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover ...	36
3.2	Høringen	16	5.1	Fastsettelse av sykepengegrunnlaget for selvstendig næringsdrivende og frilansere – folketrygdloven §§ 8-35, 8-38 og 8-39	36
3.3	Inngangsvilkår for kvalifiseringsprogrammet	18	5.1.1	Fastsettelse av sykepengegrunnlaget for selvstendig næringsdrivende	36
3.3.1	Gjeldende rett	18	5.1.2	Fastsettelse av sykepengegrunnlaget for frilansere	37
3.3.2	Høringsnotatet	18	5.1.3	Fastsettelse av sykepengegrunnlaget for frilansere som har tegnet forsikring	37
3.3.3	Høringsuttalelsene	19	5.2	Opprettinger i folketrygdloven og enkelte andre lover	38
3.3.4	Departementets vurderinger og forslag	19	5.2.1	Innledning og bakgrunn	38
3.4	Varighet for kvalifiseringsprogrammet	20	5.2.2	Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser ...	39
3.4.1	Gjeldende rett	20	6	Merknader til de enkelte paragrafene i lovforslaget	40
3.4.2	Høringsnotatet	21	6.1	Til lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner	40
3.4.3	Høringsuttalelsene	22	6.2	Til lov 26. april 1947 nr. 1 om 1 og 17 mai som høgtidsdager	40
3.4.4	Departementets vurderinger og forslag	24	6.3	Til lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn	40
3.5	Innhold i kvalifiseringsprogrammet	27			
3.5.1	Gjeldende rett	27			
3.5.2	Høringsnotatet	27			
3.5.3	Høringsuttalelsene	28			
3.5.4	Departementets vurderinger og forslag	28			
3.6	Forslag til lovtekniske endringer ..	29			
3.6.1	Samordning mellom kvalifiseringsstønad og arbeidsinntekt	29			
3.6.2	Samordning mellom kvalifiseringsstønad og tiltakspenger	30			
3.6.3	Starttidspunkt, deltakerbevis, fravær og permisjon	30			

6.4	Til lov 6. juli 1951 nr. 4 om Norges Krigsskaderåd	40	6.14	Til lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen	46
6.5	Til lov 17. juli 1953 nr. 2 om erstatning for krigsskade på eiendom og interesse	40	6.15	Til lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen	46
6.6	Til lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd	40	6.16	Til lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer	48
6.7	Til lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere ..	41	6.17	Til lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister	48
6.8	Til lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten	41	6.18	Til lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet ...	48
6.9	Til lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie	41	6.19	Til lov 5. april 2017 nr. 15 om endringer i folketrygdloven (endret fastsetting av grunnlaget for sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger mv.)	49
6.10	Til lov 23. august 1996 nr. 63 om allmenngjøring av bestemmelser i tariffavtale om europeiske samarbeidsutvalg m.v.	41		Forslag til lov om endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover	50
6.11	Til lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd	41			
6.12	Til lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester	46			
6.13	Til lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.	46			

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Prop. 12 L

(2018–2019)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018)

*Tilråding fra Arbeids- og sosialdepartementet 9. november 2018,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Arbeids- og sosialdepartementet legger i denne proposisjonen fram forslag om endringer i følgende lover:

- lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjone-
ring for militærpersoner
- lov 26. april 1947 nr. 1 om 1 og 17 mai som høg-
tidsdager
- lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd
for sjømenn
- lov 6. juli 1951 nr. 4 om Norges Krigsskaderåd
- lov 17. juli 1953 nr. 2 om erstatning for krigs-
skade på eiendom og interesse
- lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskade-
trygd
- lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for
sykepleiere
- lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygde-
retten (trygderettsloven)
- lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie (ferieloven)
- lov 23. august 1996 nr. 63 om allmenngjøring av
bestemmelser i tariffavtale om europeiske
samarbeidsutvalg m.v.
- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folke-
trygdloven)
- lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeids-
markedstjenester (arbeidsmarkedsloven)
- lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø,
arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljø-
loven)
- lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferds-
forvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltnings-
loven)

Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018)

- lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
- lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer
- lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven)
- lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet

I proposisjonen blir det foreslått endringer i opp-tjeningsperioden for dagpenger – folketrygdloven §§ 4-4, 4-11 og 4-15. Endringsforslaget følger opp forslag fremmet i Prop. 1 S (2018–2019). Se omtalen i punkt 2.1.

I punkt 2.2 redegjøres det for regjeringens oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 1, 55, 163, 166, 167 og 168 for sesjonen 2017–2018, som alle er knyttet til pleiepengeordningen. Vedtakene er av ulik karakter og er fulgt opp på forskjellige måter.

Departementet foreslår endringer i bestemmelsene om kvalifiseringsprogram i sosialtjenesteloven. Forslagene gjelder inngangsvilkår, varighet og innhold i kvalifiseringsprogrammet. I tillegg foreslås enkelte lovtekniske endringer. Se omtalen i punkt 3.

I punkt 4 foreslås endringer i § 8 i lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet. Det foreslås at Arbeids- og velferdsetaten skal få tilgang til opplysninger direkte fra Folkeregisteret uten at det først må vurderes om opplysningene lar seg skaffe på annen måte, slik loven legger opp til i dag. Det foreslås at det samme skal gjelde for opplysninger om inntekt fra a-ordningen, og opplysninger om formue fra finansinstitusjoner eller andre som har formuesverdier under forvaltning med videre.

Departementet foreslår dessuten andre endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover i punkt 5. I punkt 5.1 foreslås forenklinger i reglene om fastsettelsen av sykepengegrunnlaget til selvstendig næringsdrivende, frilansere og frilansere som har tegnet forsikring i folketrygdloven §§ 8-35, 8-38 og 8-39. I punkt 5.2 foreslås det lovtekniske endringer som gjelder skrivefeil, feilhenvisninger til lover og paragrafer med videre. Endringene er i hovedsak gjort på bakgrunn av Lovdatas regelrapporter.

Forslagene i punkt 3 og 4 har vært på høring. De øvrige forslagene gjelder oppfølging av regjeringens forslag i Prop 1. S (2018–2019) eller opprettinger, presiseringer, eller mer lovtekniske endringer som ikke har vært på høring, se utredningsintruksen punkt 3-3 andre ledd.

2 Lovforslag som følge av forslag i Prop. 1 S (2018–2019) og oppfølging av anmodningsvedtak

2.1 Endring av opptjeningsperioden for dagpenger – folketrygdloven §§ 4-4, 4-11 og 4-15

2.1.1 Innledning og bakgrunn

Minsteinntektskravet for rett til dagpenger, se folketrygdloven § 4-4, bør tjenes opp i en periode som ligger tettest mulig opp til tidspunktet for søknad om dagpenger. Det foreslås at opptjeningsperioden skal løpe fra den siste kalendermåneden før søknad om dagpenger, og enten 12 eller 36 kalendermåneder tilbake i tid. Det foreslås en tilsvarende endring i perioden som legges til grunn for opptjening av dagpengegrunnlaget etter § 4-11.

Vurderingen av om tidligere inntekt gir grunnlag for å innvilge dagpenger i 52 eller 104 uker er knyttet til beregningen av minsteinntekten, se folketrygdloven § 4-15. Som følge av at opptjeningsperioden for minsteinntekten flyttes, vil beregningen av stønadsperiodens lengde endres tilsvarende.

I tillegg foreslås det ny hjemmel til å gi forskrift om hva som regnes som siste avsluttede kalendermåned og søknadstidspunkt.

2.1.2 Gjeldende rett

Etter gjeldende rett er det et vilkår for rett til dagpenger at søkeren det siste avsluttede kalenderåret før søknaden har hatt en arbeidsinntekt som minst svarer til 1,5 ganger grunnbeløpet (G) i folketrygden. Alternativt må arbeidsinntekten de tre siste avsluttede kalenderårene ha vært på minst tre ganger grunnbeløpet. Dette følger av folketrygdloven § 4-4. Tilsvarende opptjeningsperiode gjelder for inntekten som legges til grunn ved beregningen av dagpengenes størrelse, se folketrygdloven § 4-11. Også når det gjelder vurderingen av om tidligere inntekt gir grunnlag for å innvilge kort (52 uker) eller lang (104 uker) dagpengeperiode, er det inntekt i enten det siste eller de tre siste avsluttede kalenderår som legges til grunn.

Etter gjeldende regler vil de som blir arbeidsløse og søker dagpenger, ikke få regnet inntekt i

søknadsåret med i minsteinntekten eller i dagpengegrunnlaget. Har disse ikke hatt tilstrekkelig inntekt i tidligere år, vil de ikke få innvilget dagpenger før etter kommende årsskifte, selv om arbeidsinntekten i inneværende år overstiger 1,5G, som er kravet til minsteinntekt, se folketrygdloven § 4-4 første ledd bokstav a.

Arbeids- og velferdsetaten har tilgang til og henter opplysninger om den enkeltes inntekt direkte fra Skatteetatens inntektsregister. Bakgrunnen for at det er hele, avsluttede kalenderår som legges til grunn, er at man tidligere ikke har hatt tilgang til løpende inntektsopplysninger. Av praktiske årsaker valgte man derfor å bruke inntekten for hele inntektsåret ved beregningen av minsteinntekten og grunnlaget for dagpenger. Med innføringen av a-ordningen, der arbeidsgivere månedlig rapporterer om utbetalte lønninger, har Arbeids- og velferdsetaten nå fått tilgang til løpende inntektsopplysninger.

2.1.3 Departementets vurderinger og forslag

Dagpenger under arbeidsløshet skal gi midlertidig inntektssikring til personer som har tapt inntekt som følge av arbeidsløshet, mens de søker nytt arbeid. Forsikringshensyn tilsier at man, både når det gjelder inngangsvilkårene og beregningsreglene, primært bør knytte rettighetene til og kompensere for det mest aktuelle inntektstapet og ikke et inntektstap som ligger langt tilbake i tid. Opptjeningsperioden bør derfor ligge så tett opp til søknadstidspunktet som mulig.

Stortinget fattet følgende vedtak i forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2017–2018):

Forslag til endringer i dagpengeordningen som bedre ivaretar inntektssikring for nylig arbeidsledige
Vedtak nr. 63, 4. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen, i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre, fremme forslag til endringer i dagpengeordningen som styrker

arbeidslinjen, og som på en bedre måte enn i dag ivaretar formålet om inntektssikring for de som nylig har blitt arbeidsledige.»

Personer som har jobbet mye og har tjent minst 1,5G like før ledigheten, vil etter gjeldende regler ikke få rett til dagpenger dersom inntekten er opp-tjent i søknadsåret. Disse må etter gjeldende regler vente til kommende årsskifte før de fyller minsteinntektskravet og kan få innvilget dagpen-ger. Dette er uheldig og i liten grad i tråd med arbeidslinjen.

Etter gjeldende regler kan kravet til minste-inntekt være oppfylt dersom søkeren har hatt en arbeidsinntekt på minst 3G i løpet av de siste tre avsluttede kalenderårene. Det innebærer at dag-pengene kan kompensere for inntektstap som ligger opp mot fire år forut for søknaden om dag-penger. De som søker dagpenger, kan dermed få innvilget dagpenger uten at det foreligger et aktuelt tap, og selv om hun eller han ikke nylig er blitt arbeidsløs. Dette kan være personer som selv har valgt å være utenfor arbeidslivet en peri-ode, for eksempel for å ta utdanning eller å reise, men som etter noen år vil kunne søke og få inn-vilget dagpenger på grunnlag av inntekt som var opptjent flere år tilbake.

Ved vurderingen av kravet om minst 50 pro-sent tap av arbeidstid for rett til dagpenger (arbeidstidsreduksjonen), se folketrygdloven § 4-3, er det som hovedregel arbeidstiden umid-delbart før ledigheten som legges til grunn. Opp-tjeningsperioden for minsteinntekt og dagpenge-grunnlaget bør i utgangspunktet samsvare med denne perioden. Med a-ordningen skal arbeids-givere månedlig rapportere om utbetalte lønning-er, det vil si langt hyppigere enn tidligere. Der-med vil inntekt tett opp til tidspunktet for søknad om dagpenger nå kunne inngå i minsteinntekten og dagpengegrunnlaget.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette at inntekten de siste 12 eller 36 månedene før tids-punktet for søknad om dagpenger legges til grunn ved beregning av minsteinntekten etter folke-trygdloven § 4-4 og dagpengegrunnlaget etter folketrygdloven § 4-11. Siden inntekten rapporte-res per kalendermåned i a-ordningen, må den inn-tekten som legges til grunn, gjelde de siste *avslut-tede* kalendermånedene, og ikke fra dato til dato. Dette framgår av forslaget til lovtekst.

Endringsforslaget følger opp anmodnings-vedtak nr. 63, 4. desember 2017. Arbeidsløse som etter gjeldende regler ikke får innvilget dagpen-ger fordi de ikke har hatt tilstrekkelig inntekt det siste eller de siste tre avsluttede kalenderårene,

vil med endringen kunne få dagpenger på grunn-lag av inntekt i søknadsåret. Dette kan komme nyutdannete med kortere arbeidsforhold til gode. På den annen side vil arbeidsløse som har lengre perioder uten arbeidsinntekt før de søker dagpenger, og som i dag får dagpenger, ikke fylle minsteinntektskravet når inntekten ligger for langt tilbake i tid. Dette er i tråd med anmod-ningsvedtaket.

Arbeidsgiverne skal rapportere til a-ordnin-gen etterskuddsvis innen den 5. i måneden etter lønnsutbetalingen, eventuelt innen første virke-dag etter den 5. Dermed vil det ikke være mulig å få regnet med all inntekt helt fram til søknads-tidspunktet. I praksis vil det også forekomme jus-teringer og etterrapporteringer, og det vil være arbeidsgivere som ikke overholder rapporte-ringsfristen. Erfaringer med a-ordningen viser imidlertid at de fleste av de 5-10 prosentene av arbeidsgivere som ikke overholder fristen, like-vel har rapportert til a-ordningen innen den 15. i måneden etter utbetalingsmåneden. På bak-grunn av dette kan det være behov for nærmere regulering i forskrift om hvordan slik etterrap-portering skal håndteres og hvilke måneder som skal regnes som de «siste» 12 eller 36 månedene før søknadstidspunktet, det vil si fra hvilket tids-punkt forut for søknadstidspunktet opptjenings-perioden skal regnes.

Videre er det slik at dagpenger ikke kan inn-vilges fra et tidligere tidspunkt enn søknadstids-punktet. Dette framgår av folketrygdloven § 4-9. Utgangspunktet er at tidspunktet for søknad er det tidspunktet dagpengesøknaden er levert til eller registrert hos Arbeids- og velferdsetaten. I mange tilfeller sammenfaller tidspunktet for levering/registrering av søknad om dagpenger med dato for registrering som arbeidssøker. Det kan også være grunn til å stille spørsmål om søknadstidspunktet først er tidspunktet for leve-ring av komplett søknad, det vil si fullstendig utfylt søknad med tilstrekkelig dokumentasjon. Videre vil mange som har mottatt oppsigelse av arbeidsforhold, søke dagpenger på et tidspunkt de ikke (ennå) fyller vilkårene for dagpenger, typisk før oppsigelsestiden er utløpt. Dagpenger kan ikke innvilges før vilkårene er oppfylt, men det kan være rimelig at opptjeningsperioden i dette tilfellet regnes fra ledighetstidspunktet, det vil si et tidspunkt lenger fram i tid, og ikke det faktiske søknadstidspunktet. Etter departe-mentets vurdering illustrerer dette at det kan være behov for å gi nærmere bestemmelser også om hva som regnes som «søknadstids-punktet».

Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018)

Departementet foreslår på bakgrunn av dette også nye forskriftshjemler i folketrygdloven § 4-4. Departementet vil vurdere behovet for forskriftsregulering nærmere i samråd med Arbeids- og velferdsetaten.

Stønadsperiodens varighet, 52 eller 104 uker, bestemmes ut fra om minsteinntekten er over eller under 2G. Når opptjeningsperioden for minsteinntekten flyttes til de siste 12 eller 36 månedene før tidspunktet for søknad, innebærer dette at også perioden for vurdering av stønadsperioden endres. Folketrygdloven § 4-15 oppdateres i tråd med dette.

Departementet viser til lovforslaget, folketrygdloven §§ 4-4, 4-11 og 4-15.

2.1.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringene trer i kraft 1. juli 2019.

Forslaget anslås ikke å ha konsekvenser for dagpengebevilgningen, se Prop. 1 S (2018–2019) Arbeids- og sosialdepartementet, kapittel 2541, post 70.

2.2 Oppfølging av anmodningsvedtak knyttet til pleiepengeordningen

Stortinget fattet 11. oktober 2017 følgende anmodningsvedtak etter trontaledebatten:

Endringer i pleiepengeordningen

Vedtak nr. 1, 11. oktober 2017

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i pleiepengeordningen som sikrer mer økonomisk trygghet og forutsigbarhet for foreldre med pleie- og omsorgsoppgaver.»

Regjeringen anser dette vedtaket som fulgt opp gjennom budsjettforliket inngått 22. november 2017 mellom de daværende regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet og samarbeidspartiene Kristelig Folkeparti og Venstre. På bakgrunn av forliket ble regelverket endret, slik at det blir gitt 100 prosent ytelse gjennom hele den ordinære perioden (inntil 5 år), se folketrygdloven § 9-12 første ledd, samt at unntaket for psykisk utviklingshemmede personer over 18 år er gjeninnført, se folketrygdloven § 9-10 tredje ledd. Disse endringene er trådt i kraft. Dette anmodningsvedtaket er generelt utformet, og opp-

følgningen av det må også ses i sammenheng med oppfølgingen av øvrige anmodningsvedtak knyttet til pleiepengeordningen. Disse omtales i det følgende.

Stortinget fattet 4. desember 2017 følgende anmodningsvedtak etter finansdebatten:

Vilkår for å få pleiepenger (andre enn foreldre)

Vedtak nr. 55, 4. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen utrede om vilkåret for å få pleiepenger bør endres slik at et annet familiemedlem kan tre inn i en av foreldrenes sted.»

Et vilkår for rett til pleiepenger etter folketrygdloven § 9-10 er at den som søker «har omsorg» for barnet. Det er ikke et krav at den som søker må være en av foreldrene til barnet. Pleiepenger kan mottas av inntil to personer, dersom barnets behov for tilsyn tilsier det. Det vil ofte være mor og far, men kan også være en av foreldrene og en annen omsorgsperson, som for eksempel steforelder, bestemor eller tante. Kravene til medlemskap i folketrygden, tap av pensjonsgivende inntekt, opptjeningsstid og at vedkommende er borte fra arbeidet på grunn av pleien og tilsynet av det syke barnet, er de samme for alle som får pleiepenger. Slik bestemmelsen har vært praktisert, har det imidlertid blitt stilt krav om at den som skulle få pleiepenger måtte ha omsorg for barnet også forut for det særlige behovet for tilsyn og pleie. Dette kan gi uheldige og urimelige utslag i enkelt saker, særlig for personer som er eller blir alene om omsorgen for barn.

En praksisendring, som innebærer at man legger vekt på omsorgssituasjonen slik den er på søknadstidspunktet, vil gi familiene større valgfrihet og fleksibilitet. En slik praksisendring krever ingen endringer i lov eller forskrift. Regjeringen vil gi Arbeids- og velferdsdirektoratet beskjed om at praksis skal endres fra 1. januar 2019.

Det er vanskelig å anslå hvor mange flere som vil få rett til pleiepenger med denne praksisendringen, men det antas å gjelde svært få. Endringene vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Effekter av denne praksisendringen vil inngå i den allerede påbegynte evalueringen av pleiepengeordningen. Evalueringen gjennomføres av Oxford Research AS. Arbeidet med evalueringen startet allerede i 2017, og vil pågå fram til 2022.

Stortinget fattet 11. desember 2017 følgende anmodningsvedtak etter behandlingen av dok. 8:17 LS (2017–2018):

Pleiepengerettigheter for frilansere mm.

Vedtak nr. 163, 11. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen fremme et lovforslag som ivaretar selvstendig næringsdrivende og frilansere som får alvorlig syke barn, slik at de ivaretas med tilsvarende pleiepengerettigheter som arbeidstakere.»

I henhold til folketrygdloven § 9-10 ytes pleiepenge til «et medlem» som har omsorg for barn, dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Det er et krav om medlemskap i folketrygden, og det skilles ikke mellom arbeidstakere, frilansere og selvstendig næringsdrivende. Vilkår og rettigheter er de samme for alle gruppene, og både arbeidstakere, frilansere og selvstendig næringsdrivende får 100 prosent stønad fra første dag. Selvstendig næringsdrivende og frilansere som får alvorlig syke barn er derfor allerede ivare tatt med tilsvarende pleiepenge rettigheter som arbeidstakere.

Økonomisk trygghet ved alvorlig syke barn (oppeheve tidsbegrensningen)

Vedtak nr. 166, 11. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2018 fremme en egen sak for Stortinget om å utvide pleiepengeordningen, med rett til 100 pst. kompensasjon av tidligere inntekt, slik at pleiepenge også kan ytes etter 1 300 stønadsdager til personer som har omsorg for barn under 18 år som har en sykdom eller skade og som har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie og at ordningen dermed blir en tidsbegrenset ytelse for foreldre med varig syke barn.»

Pleiepenge er en ytelse for yrkesaktive personer med omsorg for barn som midlertidig må være borte fra jobb på grunn av sykt barn, og ytelsen dekker det umiddelbare inntektstapet. Den ytes etter samme regler som sykepenge, foreldrepenge, svangerskapspenge, opplæringspenge og omsorgspenge, og kravet til opptjeningstid er fire uker. Gjennomsnittlig uttak av pleiepenge i 2015 var 36 dager for barn som var livstruende og alvorlig syke, og 22 dager for barn til behandling i helseinstitusjon. Varig syke barn er inkludert i ordningen fra 1. oktober 2017. Dette er en vesentlig utvidelse av ordningen, og det antas også å ha påvirket gjennomsnittlig stønadstid. Videre vil det å oppeheve tidsbegrensningen i seg selv kunne påvirke lengden på uttaket. Det er

derfor vanskelig å anslå framtidig gjennomsnittlig tidsbruk i ordningen. De andre ytelsene med fire ukers opptjeningstid dekker inntektstap i kortere perioder enn pleiepengeordningen gjør i dag. Dersom fire ukers opptjeningstid skal legges til grunn for en tidsbegrenset ytelse kan det gi en rekke uheldige, tilfeldige utslag, samtidig som det åpner muligheter for uheldige tilpasninger.

En ordning med pleiepenge med 100 prosent kompensasjon uten tidsavgrensning vil ha karakter av å være en statlig pleielønn. En slik innretning har ikke vært utredet med hensyn til arbeidsinsentiver, provenyeffekter, likestillingsperspektivet, konsekvenser for mottakere, kommunene og arbeidsgivere, eller utforming av nødvendige lov- og forskriftsendringer, herunder EØS-rettslige problemstillinger. Et av formålene med endringene i pleiepengeordningen i 2017 var at det skulle bli lettere å kombinere arbeid og pleiepenge. Dersom tidsbegrensningen fjernes, øker det sannsynligheten for at flere får lange fravær uten kontakt med arbeidsplassen, og dermed mister tilknytningen til arbeidslivet. Dette er ikke i samsvar med arbeidslinjen, og kan dessuten gjøre det svært vanskelig å komme tilbake i jobb når omsorgsbehovet ikke lenger er tilstede.

Det bør også vurderes om nivået på utbetalingen ved en så langvarig ytelse bør være uavhengig av hvilken inntekt foreldrene hadde på tidspunktet da behovet oppsto. Ved kortvarig behov er inntekten på det tidspunktet behovet oppstår oftest et riktig utgangspunkt. Dette brukes også ved beregning av sykepenge og foreldrepenge. Når det dreier seg om inntektstap over flere år, gir den aktuelle ukessinnetten når behovet oppstår ikke nødvendigvis det beste bilde av personens reelle inntektstap. Ved andre langvarige ytelser, som arbeidsavklaringspenge og uføretrygd, beregner man ytelsen med utgangspunkt i inntekt over et lengre tidsrom i årene før behovet oppstår.

Den någjeldende tidskontoen på 1300 dager (fem år) løper tidligst fra 1. oktober 2017, da endringer i pleiepengeordningen trådte i kraft. Det følger av folketrygdloven § 9-12 femte ledd at når to personer tar ut ugraderte pleiepenge samtidig, telles to stønadsdager. Første mulige tidspunkt for når kvoten er brukt opp, er derfor 1. april 2020, dersom to omsorgspersoner tar ut 100 prosent hver hele tiden. Dersom det bare er én omsorgsperson som mottar pleiepenge, vil kvoten ikke være brukt opp før 30. september 2022. Regjeringen vil raskt utrede en endring som innebærer at pleiepengeperioden kan være 1 300 dager (fem år) også når to omsorgspersoner tar ut ugradert ytelse samtidig.

Departementet minner om at det uansett kan gis pleiepenger uavhengig av kvoten dersom barnet har en livstruende sykdom som ikke er varig. Tidligere var det et vilkår om livstruende eller svært alvorlig sykdom for i det hele tatt få pleiepenger uten sykehusinnleggelse. Det er grunn til å tro at det er de mest pleietrengende barna som får tilsyn og pleie fra to omsorgspersoner samtidig, og det kan være rimelig at disse ikke får en kortere pleiepengeperiode enn barn som trenger tilsyn og pleie fra én person. Med en slik endring vil ingen tidskonto være brukt opp før 1. oktober 2022. Det vil uansett ikke være behov for å foreta en endring som innebærer en omfattende utvidelse av tidsrammen for ordningen allerede i 2018. Dersom det gjøres en endring med hensyn til tidsrammen når det er to omsorgspersoner, vil det være tilstrekkelig om Stortinget vedtar en lovendring tidlig i 2022, slik at den kan tre i kraft 1. juli 2022, noe som vil være i god nok tid før noen familier har brukt opp kvoten.

Pleiepengeordningen, slik den gjelder fra oktober 2017, skal evalueres fram til 2022. Denne evalueringen vil være et godt grunnlag for vurdering av behovet for endringer i gjeldende tidsbegrensning. Evalueringen undersøker blant annet utviklingen i antall pleiepengemottakere og årsaker til eventuelle endringer, om nye grupper mottakere har kommet til, om grupper som også tidligere var i ordningen har fått det bedre, og om noen har fått det verre. Evalueringen skal også undersøke effekten ordningen har på retur til arbeid etter endt pleiepengeperiode, hvorvidt endringene påvirket kjønnsbalansen i mottak av pleiepenger, og om endringene har heldige eller uheldige virkninger i et likestillingsperspektiv. Videre vil vi få kunnskap om – og i tilfelle hvordan – de nye reglene har påvirket forholdet mellom pleiepenger og henholdsvis omsorgspenger, opplæringspenger og sykepenger. Evalueringen vil også si noe om hvordan forholdet til arbeidsplass/ arbeidsgiver er for pleiepengemottakerne og ikke minst om – og i tilfelle hvordan – den nye pleiepengeordningen påvirker kommunens ansvar for å tilby nødvendig helse- og omsorgstjenester, og om ordningen har hatt virkning for kommunal omsorgsstønad (tidligere omsorgslønn).

Alle de ovennevnte forhold vil være viktige grunnlag for å vurdere behovet for forbedringer/justeringer i ordningen. Videre kan evalueringen peke på behov for andre endringer.

På bakgrunn av at det nylig er gjort store endringer i ordningen, og den ovenfor nevnte evaluering, fraråder regjeringen å fatte vedtak om en omfattende endring nå. Regjeringen tilrår isteden

at et slikt vedtak vurderes senere, når kunnskapsgrunnlaget er noe bedre.

Anmodningsvedtaket er imidlertid tydelig på at Stortinget ønsker å fatte et slikt vedtak allerede nå. Det er vanskelig å estimere kostnadene ved en opphevelse av dagens grense på fem år. Dette skyldes at vi ikke vet hvor mange som har behov for pleie og omsorg i mer enn fem år før de fyller 18. Vi vet heller ikke om en utvidelse av retten til pleiepenger vil føre til atferdsendringer blant foreldrene.

I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2019 stilte Finanskomiteen/KRFs fraksjon 8. oktober 2018, spørsmål om provenyeffekten ved en utvidelse som omtalt ovenfor (spørsmål 85). Regneeksempelet nedenfor ble utarbeidet i denne forbindelse, og gir en oversikt over kostnader alt etter hvor mange foreldre som har behov for pleiepenger utover gjeldende grense på 1 300 dager fram til barnet fyller 18 år ved 100 prosent kompensasjon. Vi understreker at anslagene er svært usikre, blant annet fordi det ikke er tatt hensyn til atferdsendringer som følge av en slik endring. Det er en forutsetning i beregningene av kostnader at kun én forelder mottar pleiepenger til enhver tid. I nåværende regelverk vil samtidig uttak av begge foreldrene halvere antall dager med pleiepenger som kan tas ut. Dersom tidsbegrensningen fjernes er det grunn til å tro at samtidig uttak vil øke, noe som vil gi betydelig høyere utgifter enn anslått her. Usikkerheten kan illustreres av Kaasa-utvalgets anslag i NOU 2011: 17, der anslåtte merutgifter knyttet til å innføre rett til pleiepenger med 50 prosent kompensasjon ved varig syke barn uten tidsbegrensning var beregnet til minimum 180 mill. kroner, og maksimum 4 560 mill. kroner.

Regneeksempel for kostnader. Helårseffekt i mill. kroner.

Antall mottakere med behov for pleiepenger fram til barnet er 18 år	Merutgifter i alt i mill. kroner
200	60
400	115
600	175
800	235

En ordning med rett til pleiepenger uten tidsbegrensning vil kreve minimum fire måneders utviklingstid i dagens saksbehandlingssystem. Det vil ikke være administrative konsekvenser av

betydning, men en liten forenkling i Arbeids- og velferdsetatens saksbehandling.

Dersom Stortinget til tross for manglende utredning av individuelle, samfunnsmessige og økonomiske konsekvenser ønsker å oppheve tidsbegrensningen i pleiepengeordningen nå, kan det gjøres gjennom følgende endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd:

I kapittel 9. Stønads ved barns og andre nærstående sykdom, gjøres følgende endringer i kapitteloversikten:

Sjette strekpunkt oppheves.

§ 9-10. *Pleiepenger til medlem med omsorg for syke barn*

Et medlem som har omsorg for barn under 18 år, har rett til pleiepenger når barnet på grunn av sykdom, skade eller lyte har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie, og medlemmet derfor må være borte fra arbeidet.

Dersom barnets behov for kontinuerlig tilsyn og pleie tilsier det, kan inntil to omsorgspersoner få pleiepenger samtidig, se også § 9-16 andre ledd.

Til et medlem som har omsorg for en person med utviklingshemming som har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av en livstruende eller annen svært alvorlig sykdom eller skade, ytes det pleiepenger uten hensyn til aldersgrensen på 18 år.

§ 9-11. *Graderte pleiepenger*

Det kan ytes graderte pleiepenger når barn som nevnt i § 9-10 trenger kontinuerlig tilsyn og pleie, men hvor det er etablert tilsyns- og avlastningsordning deler av dagen eller noen dager i uken.

Ytelsen graderes ned for hver time barnet har tilsyn av andre, målt mot en normalarbeidsuke på 37,5 timer. Ytelsen kan graderes ned til 20 prosent. Har barnet tilsyn av andre mer enn 80 prosent, foreligger det ikke rett til pleiepenger.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om gradert ytelse.

§ 9-12. *Antall pleiepengedager – oppheves*

§ 9-15. *Utbetaling av pleiepenger og opplæringspenger*

Trygden yter pleiepenger og opplæringspenger etter de samme bestemmelsene som sykepenger fra trygden, se kapittel 8, men slik at det til selvstendig næringsdrivende gis ytelse

med 100 prosent av grunnlaget inntil seks ganger grunnbeløpet.

Beregningsgrunnlaget skal ikke fastsettes på nytt ved ny stønadsperiode dersom det er gått mindre enn fire uker siden forrige stønadsperiode. Hvis det har vært endringer i inntekten, skal det fastsettes nytt beregningsgrunnlag.

Bestemmelsene om ventetid i § 8-34 andre ledd, § 8-38 andre ledd og § 8-47 sjette ledd gjelder likevel ikke.

Til arbeidsledige gis ytelsen etter bestemmelsene i § 8-49 om sykepenger til arbeidsledige.

Pleiepenger og omsorgsdager (innføre karensdager)

Vedtak nr. 167, 11. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en ordning der det ikke gis pleiepenger for de fem første dagene pr. barn i løpet av hele 18-årsperioden, såfremt foreldrene har fem omsorgsdager disponibelt idet pleiepengeperioden starter.»

Forslaget innebærer at første gang et barn i en familie som har minst ett barn under tolv år får behov for pleie og omsorg, som i utgangspunktet gir rett til pleiepenger, vil pleiepenger ikke ytes til foreldre som har rett til omsorgspenger i fem dager eller mer på det aktuelle tidspunktet. Det vil ikke berøre andre omsorgspersoners rett til pleiepenger. En slik innretning av karensdager vil kunne skape problemer for de berørte familiene og merarbeid for Arbeids- og velferdsetaten.

For familiene kan innretningen som skisseres i anmodningsvedtaket oppleves som tilfeldig og urettferdig. Omsorgspengedager («sykt-barn-dager») gjelder foreldre til barn under tolv år, mor og far har hver sin rett til omsorgspengedager og antall dager øker bare beskjedent dersom det er mer enn to barn i familien. Foreldre med rett til pleiepenger risikerer med en slik ordning å bruke opp alle omsorgspengedager på det ene barnet, også om dette barnet er over tolv år, slik at det kan bli vanskelig å yte nødvendig omsorg dersom andre barn (også yngre barn) i familien blir syke. Det er heller ikke rimelig at foreldre som har igjen 1 – 4 omsorgspengedager det aktuelle året, eller foreldre som bare har barn som har fylt tolv år når behovet for pleiepenger første gang oppstår, ikke skal omfattes. Foreldre med kronisk syke barn og/eller som er alene om omsorgen, har rett til flere omsorgspengedager enn andre.

Det er derfor grunn til å tro at denne gruppen i større grad enn andre vil kunne ha igjen minst fem omsorgspengedager, og dermed rammes hardere av denne endringen.

Innretningen av karensdager som foreslått henger videre dårlig sammen med at pleiepenger kan ytes til andre omsorgspersoner enn foreldrene. Disse kan ha rett til omsorgspengedager fordi de har egne barn under tolv år. Det vil i slike tilfeller være urimelig dersom muligheten til å bruke omsorgspengedager med egne barn reduseres som følge av mottak av pleiepenger på grunn av omsorg for et annet barn. Departementet legger derfor til grunn at karensdager ikke skal omfatte andre pleiepengemottakere enn foreldrene.

For Arbeids- og velferdsetaten vil en innretning av karensdager knyttet til omsorgspengedager, som skissert i anmodningsvedtaket, være en administrativt krevende ordning, samtidig som det er et begrenset innsparingspotensial. Det er videre grunn til å tro at endringen vil kunne medføre en viss merutgift knyttet til sykepenger uten at disse kan tallfestes. I tillegg vil forslaget ha administrative konsekvenser knyttet til manuelt merarbeid i saksbehandlingen, økt saksbehandlingstid, samt innhenting av dokumentasjon for bruk av omsorgspengedager fra begge foreldrenes arbeidsgivere.

Departementet fraråder å innføre bestemmelser om karensdager generelt, og vil spesielt fraråde den foreslåtte måten, da denne gir liten innsparing og relativt store administrative kostnader for Arbeids- og velferdsetaten, familiene og arbeidsgiver. Dersom Stortinget ønsker å innføre en karenperiode, vil det etter departementets vurdering være mer hensiktsmessig for familiene og lettere å administrere en løsning som ikke knyttes til bruk av omsorgspengedager. Nedenfor skisseres to slike alternativer.

Alternativ 1: det kan innføres en karenperiode på tre dager per år ved nye stønadperioder, uavhengig av barnets alder og eventuelt bruk av omsorgspengedager.

Alternativ 2: det kan innføres en karenperiode på tre dager per nye stønadperiode, uavhengig av barnets alder og eventuelt bruk av omsorgspengedager. Dette kan kombineres med et forbehold om at det ikke regnes som en ny stønadperiode dersom det er mindre enn fire uker siden forrige stønadperiode. Løsningen skiller seg fra alternativ 1 ved at man kan få mer enn tre karensdager per år dersom barnet har lange perioder uten særskilt behov for tilsyn og pleie.

Begge de skisserte løsningene vil innebære at foreldre til ellers friske barn med for eksempel akutt infeksjonssykdom må bruke omsorgspengedager ved kortvarig sykdom, mens foreldre til barn med langvarig sykdom i bare liten grad omfattes av bestemmelsen om karensdager. Ved å sette antall karensdager til tre, skapes en sammenheng til det antall dager arbeidstakere kan levere egenmelding ved egen sykdom. Det er imidlertid ikke noe i veien for å beslutte at det skal være for eksempel fem karensdager også med disse ordningene.

En regelendring som foreslått i anmodningsvedtaket knyttet til karensdager, vil kreve minimum fire måneders utviklingstid i Arbeids- og velferdsetaten. Videre krever en ordning hvor karensdager knyttes til foreldrenes rett til omsorgspengedager, at Arbeids- og velferdsetaten innhenter dokumentasjon fra arbeidsgivere for å kunne behandle pleiepengesaken. Dette vil føre til manuelt merarbeid i saksbehandlingen, økt saksbehandlingstid, og dermed lengre ventetid for foreldrene, og til merarbeid og økt dokumentasjonskrav for både arbeidsgiverne og foreldrene. Det er videre uheldig for barnas personvern, da Arbeids- og velferdsetaten vil få opplysninger om når barn er syke uten at det foreligger en sak hvor sykdomstilfellet til dette barnet skal vurderes. Før pleiepengereformen var det i et normalår 5 600 barn med pleiebehov som ga rett til pleiepenger. Om lag 80 prosent hadde bare pleiepenger det ene året. Det legges til grunn at en iverksetting fra 1. januar 2019 innebærer at «første gang» med pleiepenger skal være første gang etter 1. januar 2019, og med dette utgangspunktet anslås at innsparingen av forslaget i anmodningsvedtaket, er på maksimalt 15 mill. kroner det første året. Som nevnt, krever endringen minst fire måneders utviklingstid, slik at en endring tidligst kan tre i kraft fra 1. mai 2019, noe som vil kunne gi en innsparing i 2019 på maksimalt 10 mill. kroner, det vil si 2/3 av helårseffekten. Den årlige innsparingen vil falle når flere har mottatt pleiepenger etter innføring av karensdager. Dersom 40 prosent av barna etterhvert har hatt pleiepenger tidligere, vil innsparingen bli på om lag 12 mill. 2019-kroner. Dersom det gjelder 50 prosent, kan innsparingen anslås til 11 mill. 2019-kroner, og hvis andelen øker til 60 prosent, kan innsparingen anslås til 9 mill. 2019-kroner.

En ordning med karensdager som skissert i de to alternative løsningene vil være noe enklere å administrere, da det ikke er nødvendig å innhente opplysninger om omsorgspengedager, og innsparingen vil være noe høyere, da den vil gjelde flere

familier. Departementet har imidlertid ikke utredet økonomiske og administrative konsekvenser av de to skisserte alternativene.

Regjeringen anbefaler ikke å innføre en bestemmelse om karensdager i tråd med anmodningsvedtaket. Dersom Stortinget likevel ønsker å innføre denne begrensningen i retten til pleiepenger, kan det gjøres på ulike måter, avhengig av hvor omfattende bruk av karensdager Stortinget ønsker:

Det gjøres følgende endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd:

I kapittel 9. Stønad ved barns og andre nærstående sykdom, gjøres følgende endringer i kapitteloversikten:

Niende strekpunkt skal lyde:

- utbetaling av pleiepenger og opplæringspenger, regler om karensdager står i § 9-15

Innretningen skissert i anmodningsvedtaket:

§ 9-15. *Utbetaling av pleiepenger og opplæringspenger, regler om karensdager*

Nytt sjettede ledd:

Det ytes ikke pleiepenger etter § 9-10 de første fem dagene per barn ved ny stønadsperiode, såfremt foreldrene har fem dager med rett til omsorgspenger jf. §§ 9-5 og 9-6, disponibelt idet pleiepengeperioden starter. Som ny stønadsperiode regnes pleiepenger for pleie av et barn som det tidligere ikke har vært utbetalt pleiepenger for.

Alternativ 1:

§ 9-15. *Utbetaling av pleiepenger og opplæringspenger, regler om karensdager*

Nytt sjettede ledd:

Det ytes ikke pleiepenger etter § 9-10 de første tre dagene i en ny stønadsperiode med mindre det allerede har vært gitt pleiepenger for pleie av barnet tidligere samme år.

Alternativ 2:

§ 9-15. *Utbetaling av pleiepenger og opplæringspenger, regler om karensdager*

Nytt sjettede ledd:

Det ytes ikke pleiepenger etter § 9-10 de første tre dagene i en stønadsperiode. Denne begrensningen kommer ikke til anvendelse dersom det er gått mindre enn fire uker siden forrige stønadsperiode.

Pleiepenger og ikke opptjente rettigheter (rett for ikke-yrkesaktive)

Vedtak nr. 168, 11. desember 2017

«Stortinget ber regjeringen utrede hvilke konsekvenser det har å innlemme foreldre som ikke har opptjent rettigheter i ordningen.»

Pleiepengeordningen er, som sykepenger og foreldrepenger, erstatning for tapt inntekt. Den kommer i dag til anvendelse ved både kortvarig inntektstap og ved inntektstap i inntil fem år.

Regjeringen vil ikke sette i gang en større utredning av en offentlig pleielønn til erstatning for folketrygdens pleiepenger, hjelpestønad og kommunal omsorgsstønad (tidligere omsorgslønn) på det nåværende tidspunkt.

Pleiepengeordningen, slik den gjelder fra oktober 2017, skal evalueres fram til 2022. Denne evalueringen vil være et godt grunnlag for vurdering av ordningen som sådan. Kunnskap om hvordan de nye reglene har påvirket forholdet mellom pleiepenger og henholdsvis omsorgspenger, opplæringspenger og sykepenger, samt utviklingen i behovet for kommunale tjenester til denne gruppen, vil kunne si noe om den økonomiske verdien av foreldrenes omsorgsarbeid. Dette vil igjen danne et godt utgangspunkt for en utredning av en endret pleiepengeordning som betaler personer som pleier egne barn uten at det er knyttet til tapt inntekt. En ordning som gir rett til stønad uavhengig av inntektstap, må innrettes på en helt annen måte enn dagens ordning med hensyn til blant annet stønadsnivå og opptjeningstid. Ordningen må ta hensyn til både foreldre uten opptjente rettigheter og til yrkesaktive foreldre som har behov for pleiepenger i en kort periode. Den må derfor ses i sammenheng med retten til omsorgspenger og hjelpestønad ved pleie av syke barn.

Ikke-yrkesaktive foreldre kan for øvrig ha rett til hjelpestønad og kommunal omsorgsstønad (tidligere omsorgslønn) ved pleie av syke barn.

Den ovennevnte evalueringen undersøker også om og i tilfelle hvordan den nye pleiepengeordningen påvirker kommunens ansvar for å tilby nødvendig helse- og omsorgstjenester, og om ordningen har hatt virkning for kommunal omsorgsstønad (tidligere omsorgslønn). Det er grunn til å tro at omsorgspersoners pleie av syke barn avlastet kommunene, men det vil være av betydning å få mer informasjon om omfanget og den økonomiske betydningen av slik avlastning. Denne kunnskapen vil være et viktig grunnlag for å vur-

dere behovet for utvidelser, forbedringer og justeringer i ordningen. Videre kan evalueringen peke på behov for andre endringer som kan være bedre.

Det er nylig foretatt store endringer i pleiepengeordningen, og vi har foreløpig svært liten erfaring med hvordan den virker. Det finnes dermed lite grunnlag for å vurdere hvilke konsekvenser en eventuell slik endring vil få. En utvidelse som foreslått, vil potensielt være mye mer omfattende enn de endringene som allerede er trådt i kraft, og det er viktig å bruke tid på utredningen. Det vil blant annet være aktuelt å vurdere konsekvenser

for arbeidstilknytning, likestilling, forholdet mellom privat omsorg og det hjelpetilbudet som gis fra kommunene – i tillegg til å se på økonomiske og administrative konsekvenser. Den nye pleiepengeordningen vil bli evaluert i perioden 2017–2022, og den vil gi et bedre grunnlag for slike vurderinger.

Regjeringen vil vurdere behovet for endringer i ordningen og i andre, tilstøtende ordninger i lys av den allerede igangsatte evalueringen. En utredning av konsekvensene av å innlemme foreldre som ikke har opptjent rettigheter, vil bli vurdert i den sammenheng.

3 Forslag til endringer i sosialtjenesteloven om kvalifiseringsprogrammet

3.1 Innledning og bakgrunn

Departementet foreslår med dette endringer i bestemmelsene om kvalifiseringsprogram i lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven). Forslagene til endring gjelder inngangsvilkår, varighet og innhold i kvalifiseringsprogrammet. I tillegg foreslås noen lovtekniske endringer. Forslagene til endringer i reglene for kvalifiseringsprogrammet skal samlet sett bidra til å gjøre programmet mer fleksibelt og tilgjengelig enn i dag.

Kvalifiseringsprogrammet ble fra 2010 en lov-pålagt oppgave for alle kommuner. Programmet er innrettet mot personer i yrkesaktiv alder med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven. Formålet med programmet er å bidra til at flere i målgruppen kommer i arbeid. Deltakelse i kvalifiseringsprogrammet er en rettighet for de som fyller vilkårene i loven. Dette betyr at kommunen må tilby programmet til alle som fyller vilkårene og ikke kan sette begrensninger i hvor mange deltakere kommunen tilbyr programmet til.

Da kvalifiseringsprogrammet ble innført, ble det beregnet at 15 600 brukere hadde behov for et program. Samtidig regnet man med en årlig tilstrømming på 5 400 nye brukere. Ved utgangen av 2010 var det 8 801 deltakere i programmet. Fra 2011 har antall deltakere gått ned. Ved utgangen av 2017 var det i underkant av 5 400 deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Fra oppstart av kvalifiseringsprogrammet i 2007 og fram til 2011, ble programmet finansiert gjennom et øremerket tilskudd til kommunene. Fra 2011 ble det øremerkede tilskuddet avviklet og midlene innlemmet i rammetilskuddet til kommunene.

Det framgår av Prop. 1 S (2017–2018) at departementet vil foreta en gjennomgang av regelverket og erfaringer med kvalifiseringsprogrammet for å vurdere om det er behov for endringer for å øke deltakelsen i programmet.

3.2 Høringen

Arbeids- og sosialdepartementet sendte 20. mars 2018 forslag til endringer i sosialtjenesteloven om kvalifiseringsprogrammet på høring. Høringsfristen var 20. juni. Høringsnotatet ble sendt til:

Departementene

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Barneombudet
Datatilsynet
Fylkesmannsembetene
Helsedirektoratet
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
Kriminalomsorgsdirektoratet
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Politidirektoratet
Skattedirektoratet
Statens helsetilsyn
Utdanningsdirektoratet
Utlendingsdirektoratet

Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Tromsø

Sámediggi – Sametinget

Kommunene

Advokatforeningen
Akademikerne
Amnesty International Norge
Arbeid & inkludering
Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening (AAF)
Arbeidsforskningsinstituttet
Arbeidsgiverforeningen for Vekst og attføringsbedrifter (ASVL)
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Arbeidsmiljøsentret
Arbeidsretten
Barn av rusmisbrukere – BAR
Bedriftsforbundet

Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018)

Blå Kors	Samarbeidsforbundet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO)
Delta	Samarbeidsforum mot fattigdom i Norge (SF)
Den norske dommerforening	Sekretariatet for konfliktrådene
Den norske legeforening	Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)
Elevorganisasjonen (EO)	Senter for seniorpolitikk
Fagforbundet	Sivilombudsmannen
Fellesorganisasjonen (FO)	Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)
Fontenehus Norge	Statistisk sentralbyrå (SSB)
Forandringsfabrikken	Syssele mannen på Svalbard
Forskningsinstituttet Fafo	Trykderetten
Frelsesarmeen	Uføres Landsorganisasjon ULO
Frischsenteret	Unge funksjonshemmede
Frivillighet Norge	Unio
Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO)	Utdanningsforbundet
Gatejuristen i Oslo	Velferdsalliansen
Innvandrerens Landsorganisasjon (INLO)	Virke
Institutt for samfunnsforskning	Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)
Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)	
Jussbuss	
Jussformidlingen i Bergen	Følgende instanser hadde merknader til forslagene som ble sendt på høring:
Jusshjelpa i Midt-Norge	
Jusshjelpa i Nord-Norge	Arbeids- og velferdsdirektoratet
Kirkens Bymisjon	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Kompetanse Norge	
Kreftforeningen	
KS	Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Landsorganisasjonen i Norge (LO)	Fylkesmannen i Møre og Romsdal
LIM (Likestilling, Integrering, Mangfold)	Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Mental Helse	Fylkesmannen i Rogaland
MIRA Ressurssenter for innvandrere- og flyktningkvinner	Fylkesmannen i Trøndelag
Norges Juristforbund	Fylkesmannen i Vestfold
Norges Kvinne- og familieforbund	Fylkesmannen i Østfold
Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter	
Norges Røde Kors	Statens helsetilsyn
Norsk attføringsforum	Bergen kommune
Norsk Folkehjelp	Randaberg kommune
Norsk Forening for Psykisk Helsearbeid	Kristiansand kommune
Norsk Fosterhjemforening	Larvik kommune
Norsk Kvinnesaksforening	Oslo kommune
Norsk psykologforening	Sarpsborg kommune
Norsk senter for menneskerettigheter	Stavanger kommune
Norsk sosiologforening	Time kommune
Norsk Tjenestemannslag (NTL)	Trondheim kommune
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)	NAV Bærum
Organisasjon for barnevernsforeldre	NAV Fauske
Organisasjon Mot Offentlig Diskriminering (OMOD)	NAV Hemne og Snillfjord
Pensjonistforbundet	NAV Nord-Odal, NAV Kongsvinger, NAV Grue og NAV Eidskog
Podium AS	NAV Ringsaker
Rehabiliteringssenteret AiR	NAV Risør/Risør kommune
Rettspolitisk forening (RPF)	NAV Rygge
Rådet for psykisk helse	NAV Saltdal
	NAV Sømna
	NAV Ullensaker

NAV Værnes
NAV Østensjø

Advokatforeningen
Arbeid & Inkludering
Arbeidsgiverforeningen for Vekst og attførings-
bedrifter (ASVL)
Fellesorganisasjonen (FO)
Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO)
Jussformidlingen
Kirkens Bymisjon
Kompetanse Norge
KS
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
MiRA-Senteret
Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
Rettspolitisk forening
Samarbeidsforum mot fattigdom i Norge
Velferdsalliansen
VID vitenskapelige høyskole
YS

Følgende instanser har uttalt at de støtter eller ikke har merknader til forslagene:

Forsvarsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Kunnskapsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Samferdselsdepartementet
Utenriksdepartementet

Helsedirektoratet
Kriminalomsorgsdirektoratet
Politidirektoratet
Skatteetaten
Statens arbeidsmiljøinstitutt

Fylkesmannen i Hordaland
Fylkesmannen i Nordland
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Bømlo kommune
Stryn kommune
NAV Bodø
Halden kommune v/NAV Halden
NAV Meldal
NAV Røros og Holtålen

Følgende instanser ønsket ikke å avgi svar på høringen:

Industri energi
Statistisk sentralbyrå

Høringsinstansenes merknader er omtalt i drøftingen av de ulike forslagene.

En rekke høringsinstanser, herunder flere kommuner og NAV-kontorer, ønsker med ulike innretninger å øke kvalifiseringsstøtten for deltakere i kvalifiseringsprogram under 25 år. Disse mottar i dag 2/3 stønad. Størrelsen på kvalifiseringsstøtten har ikke vært en del av høringsforslagene, og departementet vil i det videre ikke kommentere dette.

3.3 Inngangsvilkår for kvalifiseringsprogrammet

3.3.1 Gjeldende rett

Kvalifiseringsprogrammet gjelder for personer i yrkesaktiv alder med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven, se sosialtjenesteloven § 29. Det følger av forarbeidene til loven at man med yrkesaktiv alder mente personer i alderen 19–67 år, se Ot.prp. nr. 70 (2006–2007) punkt 12.2.

Rett til kvalifiseringsprogram forutsetter at

- søkeren har gjennomgått en arbeidsevnevurdering,
- tett og koordinert bistand gjennom deltakelse i programmet vurderes som hensiktsmessig og nødvendig for å styrke vedkommendes mulighet for deltakelse i arbeidslivet, og
- arbeids- og velferdsforvaltningen kan tilby et tilpasset program.

3.3.2 Høringsnotatet

Kvalifiseringsprogrammet gjelder etter loven for personer i yrkesaktiv alder. Yrkesaktiv alder er i forarbeidene definert som 19–67 år. Departementet foreslo i høringsnotatet at aldersgrensen tas inn i loven og at den nedre aldersgrensen senkes til 18 år.

Videre foreslo departementet at inngangsvilkårene i § 29 tydeliggjøres med hensyn til hvilket rom kommunen har til å avslå søknader om kvalifiseringsprogram i de tilfeller arbeids- og velferdsforvaltningen ikke kan tilby et tilpasset program. Det ble vist til at formuleringen i bestemmelsens andre ledd bokstav c ikke er ment å begrense arbeids- og velferdsforvaltningens plikt til å utarbeide fleksible løsninger for en uensartet gruppe. Departementet foreslo at det i § 29 tas inn som et

nytt tredje ledd at kommunen ikke er forpliktet til å innvilge program dersom det på grunn av forhold ved søkeren vil være uforholdsmessig byrdefullt å tilby et program. Endringen er ment å tydeliggjøre gjeldende rett. Kommunens avslag her må ha sammenheng med at arbeids- og velferdsforvaltningen ikke kan tilby tilpasset program til søkeren på grunn av forhold ved søkeren selv, og ikke fordi kommunen på et generelt grunnlag ikke kan tilby egnede program.

Departementet foreslo også en teknisk endring i loven § 29, ved at bokstavene a og b slås sammen. Loven § 29 tredje ledd ble foreslått opphevet, og det ble foreslått en mindre omformulering i bestemmelsens forskriftshjemmel.

3.3.3 Høringsuttalelsene

3.3.3.1 Aldersgrense

Forslaget om å senke den nedre aldersgrensen fra 19 år til 18 år støttes av flertallet av de som har uttalt seg, som *Arbeids- og velferdsdirektoratet*, *Statens helsetilsyn*, *Fylkesmannen i Oslo* og *Akershus, FO* og *YS*. Enkelte mener at det trolig er få 18-åringer som fyller inngangsvilkårene for kvalifiseringsprogrammet, men at det likevel er positivt at de unge som faktisk har et behov for tett og koordinert bistand, kan få et tilbud allerede fra fylte 18 år. Statens helsetilsyn framhever dessuten at senking av aldersgrensen vil gjøre det mulig å ta kvalifiseringsprogrammet som mulig tiltak inn i planleggingen av ettervern i forbindelse med barnevernstjenester. *Oslo kommune* stiller seg positiv til endringen, men understreker at tett og individuell oppfølging av brukere av sosiale tjenester ikke er avgrenset til eller betinget av deltakelse i kvalifiseringsprogrammet.

NAV Ullensaker er skeptiske til forslaget og stiller spørsmål ved blant annet om forslaget vil bidra til flere søkere enn ønskelig, og mener at det finnes andre mer hensiktsmessige alternativer for å få 18-åringer ut i aktivitet. *NAV Nord-Odal*, *NAV Kongsvinger*, *NAV Grue* og *NAV Eidskog* mener at NAV-kontoret må ha god kunnskap om og samarbeide godt med fylkeskommunen, slik at ungdomsretten først og fremst blir ivaretatt etter gjeldende rett og det ansvaret som fylkeskommunen har. *VID vitenskapelige høyskole* er usikre på om endring av den nedre aldersgrensen er riktig grep for denne gruppen. Det stilles spørsmål ved om 18–19-åringene som er i alder for videregående opplæring, er riktig målgruppe for kvalifiseringsprogrammet. De mener forslaget kan ha uforutsette virkninger hvis enkelte gjennomfører videre-

gående opplæring innenfor kvalifiseringsprogrammet, mens andre må forsørges av foreldre eller ta opp studielån. Videre mener høyskolen at kvalifiseringsprogrammet for 18-åringer vil komme i et skjæringspunkt med økonomisk sosialhjelp og aktivitetsplikt og dessuten at forslaget kan resultere i en innlåsingseffekt, der gruppen får redusert sine muligheter for å fullføre utdanning

3.3.3.2 Tydeliggjøring av kommunens snevre mulighet for å avslå et kvalifiseringsprogram

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter forslag som kan tydeliggjøre gjeldende rett, men gir uttrykk for at de ikke er kjent med at det er usikkerhet eller uklarhet knyttet til tolkningen av bestemmelsen. *NAV Ullensaker* mener forslaget er for upresist og mener at det bør presiseres hva slags type forhold ved søker som vil være uforholdsmessig byrdefullt for kommunen å tilby program til. *FFO* er enig med departementet i at retten til søkeren blir noe tydeligere med den foreslåtte endringen. De mener samtidig at den individuelle retten til program ikke er sterk nok og at kommunenes plikt til å tilby program til de som har rett til det bør forsterkes ved at kommunens handlingsrom for å ikke oppfylle denne retten begrenses fullstendig. *Fylkesmannen i Rogaland* har et alternativt forslag til lovtekst, som de mener får bedre fram at bestemmelsen bare gjelder i unntakstilfeller.

3.3.4 Departementets vurderinger og forslag

3.3.4.1 Aldersgrense

Etter høringen er inntrykket at de fleste høringsinstansene som har svart, støtter forslaget om å senke nedre aldersgrense til 18 år. Det er viktig med tidlig og tilpasset innsats for unge og at aldersgrensene for ulike offentlige ytelser i arbeids- og velferdsforvaltningen harmoniseres. Som Oslo kommune understreker, er tett og individuell oppfølging av brukere av sosiale tjenester i NAV-kontoret ikke avgrenset til eller betinget av deltakelse i kvalifiseringsprogrammet. Selv om departementet antar at det er få 18-åringer som fyller inngangsvilkårene for kvalifiseringsprogrammet, bør unge som faktisk har behov for tett og koordinert bistand allerede ved fylte 18 år få muligheten til dette. Det foreslås å lovfeste at aldersgrensen for rett til å delta på kvalifiseringsprogram er mellom 18 og 67 år.

Departementet viser til lovforslaget, sosialtjenesteloven § 29 første ledd.

3.3.4.2 *Tydeliggjøring av kommunens snevre mulighet for å avslå søknad om kvalifiseringsprogram*

Departementet har mottatt få høringsinnspill til dette forslaget. Målet med endringsforslaget er å gjøre det klart at kommunens adgang til å avslå søknad om program med begrunnelsen at arbeids- og velferdsforvaltningen ikke kan tilby et tilpasset program, kun gjelder unntaksvis og i helt spesielle tilfeller. I høringssvar er det stilt spørsmål om hva som ligger i «forhold ved søkeren». Departementet ønsker å presisere at bestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil og at adgangen til å avslå en søknad om program på dette grunnlaget er snever. Formålet er å gi mulighet til å avslå en søknad om program der det er forhold utenfor kommunens kontroll som gjør det uforholdsmessig byrdefullt å tilby et tilpasset program.

Det vil rent unntaksvis kunne tenkes at en deltakers behov for tilrettelegging vil være så krevende at NAV-kontoret ikke kan løse oppgaven med de ressursene kontoret samlet disponerer. Formuleringen er ikke ment å begrense arbeids- og velferdsforvaltningens plikt til å utarbeide fleksible løsninger for en uensartet gruppe. Dette betyr for eksempel at mangel på statlige og kommunale tiltak i seg selv ikke gir adgang til å avslå søknad om program. Departementet understreker videre at det ikke er adgang til å sette begrensninger i hvor mange deltakere kommunen tilbyr programmet til, ved for eksempel å ha måltall for antall deltakere. Departementet mener endringen i ordlyden i § 29 bidrar til å tydeliggjøre gjeldende rett.

Departementet viser til lovforslaget, sosialtjenesteloven § 29 nytt tredje ledd.

3.3.4.3 *Andre mindre endringer*

Departementet foreslår en teknisk endring i loven § 29 andre ledd, ved at bokstavene a og b slås sammen. Loven § 29 tredje ledd foreslås opphevet, fordi departementet vurderer det som overflødig å opplyse her om at deltakerne har rett til stønad. Retten til stønad er hjemlet i § 35. Videre gjøres det en mindre omformulering i forskriftshjemmelen i § 29 fjerde ledd.

Departementet viser til lovforslaget, sosialtjenesteloven § 29 andre og fjerde ledd.

3.4 Varighet for kvalifiseringsprogrammet

3.4.1 Gjeldende rett

3.4.1.1 *Maksimal varighet per program*

Programmet kan gis for en periode på inntil ett år og kan etter en ny vurdering forlenges med inntil ett år. Programmet kan etter en særskilt vurdering forlenges utover to år. Godkjent permisjon kommer i tillegg, se sosialtjenesteloven § 32 første ledd.

Det er med hjemmel i lovens § 32 andre ledd gitt nærmere retningslinjer for varighetsvurderingen i forskrift 21. desember 2011 nr. 1471 om kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad.

Programmets varighet fastsettes ut fra deltakerens forutsetninger og behov, slik de framgår av arbeidsevnevurderingen (utarbeidet i henhold til arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a), se forskriften § 2 første ledd. Hvis målsettingen med programmet ikke er oppnådd når vedtaket utløper, kan programmet etter en ny vurdering forlenges med inntil ett år. Med ny vurdering menes at det skal tas ny stilling til om vilkårene i § 29 fortsatt er oppfylt, herunder om forlengelsen vil være hensiktsmessig for den enkelte og muliggjøre at målet med programmet kan oppnås innen ett år. Det skal fattes vedtak som begrunner forlengelsen og angir når programmet avsluttes, se forskriften § 2 andre ledd.

Som nevnt ovenfor åpner loven for at programmet ved en særskilt vurdering kan forlenges utover to år. Denne adgangen er begrenset i forskrift til inntil seks måneder i § 2 tredje ledd. Det forutsettes at en forlengelse vurderes som nødvendig for å kunne oppnå målsettingen om arbeidsdeltakelse. Deltakeren må ha hatt progresjon i sin kvalifisering for arbeidslivet, og det må legges vekt på deltakerens motivasjon. Det må anses som sannsynlig at deltakeren vil kunne komme i arbeid ved utløpet av et forlenget program. Situasjonen på arbeidsmarkedet vil ha betydning i denne sammenhengen, se forskriften § 2 tredje ledd.

3.4.1.2 *Engangsrett*

Kvalifiseringsprogrammet praktiseres som en engangsrett og er også beskrevet som en engangsrett i rundskrivet til sosialtjenesteloven. I dette ligger det at en person bare én gang får program med den totale tidsrammen, det vil si to år, eventuelt med en forlengelse på inntil seks måneder etter en særskilt vurdering. Det framgår av

Ot.prp. nr. 70 (2006–2007) punkt 6.4.2 at det i prinsippet ville være mulig for en person å gjennomføre flere kvalifiseringsprogram innenfor tidsrammen. Det ble riktignok antatt at lovens vilkår, som alle må være oppfylt for rett til program, i praksis ville begrense mulighetene for flere gangers deltakelse.

3.4.1.3 Avbrudd i og avslutning av program

Deltakere i kvalifiseringsprogrammet har for den tiden de deltar i kvalifiseringsprogrammet rett til kvalifiseringsstønad, se sosialtjenesteloven § 35 første ledd. Det er i loven gitt noe rom for fravær fra deltakelse i programmet. Ved fravær som ikke skyldes sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner, og som det ikke er gitt tillatelse til, reduseres kvalifiseringsstønaden tilsvarende, se § 36.

Det er i forskrift 21. desember 2011 nr. 1471 om kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad gitt nærmere regler om fravær og permisjon. Det tillates fravær på grunn av forhold som skyldes egen sykdom og barns eller barnepassers sykdom, såfremt reglene om egenmelding og legeerklæring er fulgt. Videre skal det gis permisjon ved svangerskaps- og fødselsrelatert fravær, herunder seks uker etter fødsel for mor og opptil ti dager for barnefaren, samt ammeferie, se forskriften §§ 12, 13 og 14. Det kan også innvilges velferdspermisjon med stønad når det foreligger viktige velferdsgrunner i inntil ti virkedager for hvert kalenderår. Dette gjelder blant annet tilvenning i barnehage, første skoledag, bryllup og dødsfall i nær familie eller vennekrets, se forskriften § 15. Programdeltakerne gis også ferie i opptil 25 virkedager. Programdeltakere har rett på kvalifiseringsstønad i ferien, se forskriften § 17.

Ettersom retten til kvalifiseringsprogrammet er betinget av at en rekke vilkår knyttet til arbeids- og inntektsevne er oppfylt, åpner ikke forskriften for å gi omsorgspermisjon ut over seks uker etter fødsel. Det følger av forarbeidene til forskriften om kvalifiseringsprogrammet at dersom deltakere som har fått barn ønsker å gjenoppta kvalifiseringsprogrammet når barnet kommer i barnehagealder, må det foretas en ny vurdering av om vilkårene i sosialtjenesteloven § 29 er oppfylt og av hvilke aktiviteter og tiltak som skal inngå i programmet. Det er dermed ikke gitt regler i forskriften som åpner for lengre permisjoner uten kvalifiseringsstønad.

Kommunen kan stanse programmet for den enkelte dersom det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold, herunder når deltakeren har tilbud om høvelig arbeid, se loven § 34. Deltakere i

programmet kan kombinere inntil 50 prosent stilling med fortsatt deltakelse i programmet, se § 37 andre ledd. Denne begrensningen har sammenheng med blant annet lovens vilkår om at deltakere må ha vesentlig redusert arbeids- og inntektsevne.

Muligheten for gjeninntak i programmet etter avsluttet eller avbrutt program er begrenset i forskrift, slik at en deltaker bare kan tas inn igjen i programmet én gang, forutsatt at tidsrammen på to år ikke er overskredet. Eventuell permisjon regnes ikke som tid i programmet. Lovens vilkår for deltakelse må være oppfylt og formålet med programmet må anses som oppnåelig innenfor den tiden som gjenstår, se forskriften § 2 fjerde ledd.

3.4.2 Høringsnotatet

3.4.2.1 Maksimal varighet per program

Departementet foreslo endringer for å bidra til at det oppnås en variasjon i varigheten for program, som i større grad har sammenheng med deltakers individuelle forhold. Det ble foreslått at loven endres, slik at programmet kan gis så lenge deltakeren oppfyller vilkårene i loven § 29, men likevel ikke lenger enn to år.

Regelverket innebærer i dag at dersom det er innvilget et program med for eksempel åtte måneders varighet, kan det kun forlenges én gang inntil ett år etter dette. Forlengelse med inntil seks måneder ved særlige tilfeller, kommer i tillegg. Departementet mente at dette kan få uheldige konsekvenser, ved at deltakere «mister» programtid dersom det gjøres kortere vedtak enn ett år ved innvilgelse. Departementet foreslo i høringsnotatet at det blir regulert i forskrift at vedtak om kvalifiseringsprogram kan fattes for inntil ett år om gangen. Ved utløpet av vedtaksperioden skal kommunen fatte vedtak om at programmet skal forlenges, jf. loven § 32 første ledd første punktum, eller avsluttes, jf. loven § 34 første ledd. Dette gjelder ikke når forlengelse ville medføre at programmet overskrider den maksimale varigheten for kvalifiseringsprogram, jf. loven § 32 første ledd første punktum. Dette innebærer at kommunen kan fatte flere vedtak enn dagens regelverk gir rom for, forutsatt at maksimal varighet ikke overskrides.

Etter gjeldende rett kan et program forlenges etter en særskilt vurdering, se loven § 32 første ledd andre punktum. Forlengelsen kan gis for inntil seks måneder, se forskriften § 2 tredje ledd andre punktum. Departementet foreslo at både

kravet om særlige grunner for å forlenge programmet og tidsbegrensningen for slik forlengelse – etter forslaget inntil ett år – bør framgå direkte av loven. Det ble ikke vurdert som nødvendig å videreføre forskriften § 2 første ledd som bestemmer at kvalifiseringsprogrammets varighet skal framgå av vedtaket om innvilget program og at varigheten fastsettes ut fra deltakerens forutsetninger og behov, slik de framgår av arbeidsevnevurderingen. Det ble også foreslått en omformulering i forskriftshjemmelen i loven § 32 andre ledd, slik at det kan gis forskrift med nærmere regler om varigheten, og ikke retningslinjer for varighetsvurderingen.

3.4.2.2 Engangsretten

Departementet mente at det ikke bør være formelle skranker som fastsetter hvor mange ganger en person i prinsippet kan innvilges kvalifiseringsprogram.

Dersom kvalifiseringsprogram bare kan innvilges én gang, er det en fare for at kommunen er for tilbakeholden med å innvilge programmet, for å unngå at vedkommende «mister» sin eneste rett til et program. Forslaget har som mål å gi kommunen større handlingsrom for løsninger tilpasset individuelle behov, for å styrke målgruppens muligheter for nødvendig kvalifisering.

Departementet så ikke behovet for å lovfeste en karenperiode, fordi inngangsvilkårene i seg selv ble vurdert å være begrensende for hvor mange ganger kvalifiseringsprogram kan innvilges til samme person.

3.4.2.3 Avbrudd i og avslutning av program

Etter gjeldende rett kan kommunen stanse programmet dersom det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold, for eksempel når deltakeren har tilbud om passende arbeid, se loven § 34. Departementet foreslo endringer i bestemmelsen om stans, for å skille mellom midlertidig avbrudd i program og avslutning av program. Endringen var ment å gi kommunen mulighet til å kunne avbryte programmet midlertidig når deltakeren av ulike grunner ikke deltar i programmet en periode, men forventes å kunne starte opp igjen på et senere tidspunkt.

Det ble foreslått presisert i loven § 35 første ledd at en deltaker ikke har rett til kvalifiseringsstønning i den perioden et program er avbrutt etter § 34 nytt første ledd. Videre ble det foreslått at opphold etter vedtak om avbrudd, på linje med godkjent permisjon, skal utvide rammen for pro-

grammets maksimale varighet tilsvarende, se forslag til endring i loven § 32 første ledd siste punktum.

I høringsnotatet ble det ikke lagt opp til at deltakeren formelt må søke på nytt om kvalifiseringsprogram etter avbrudd i programmet. Ved ønske om gjenoppstart av programmet ble det forutsatt at kommunen likevel vurderer inngangsvilkårene, eventuelt fatter vedtak om å avslutte programmet.

Departementet mente at regelverket ikke bør begrense absolutt hvor mange ganger en deltaker kan tas inn igjen i et avbrutt program og foreslo at forskriften endres.

Departementet foreslo at programmet ikke skal kunne avsluttes på grunn av fravær knyttet til ordinært arbeid eller til fødsel eller adopsjon det første året etter fraværets start.

Hvis programmet har vært avbrutt i ett år, mente departementet at kommunen skal fatte vedtak om å avslutte programmet.

Dersom en person tidligere har deltatt i et program som enten er avsluttet eller fullført, og ønsker nytt program, må det fremmes ny søknad om kvalifiseringsprogram.

3.4.3 Høringsuttalelsene

3.4.3.1 Maksimal varighet per program

Mange av høringsinstansene som har uttalt seg er positive til endringer i varighetsbestemmelsene. Enkelte mener imidlertid at den maksimale varigheten med ulike innretninger bør utvides ytterligere.

Arbeids- og velferdsdirektoratet mener maksimal varighet bør utvides til tre år. Direktoratet viser til KOSTRA-tall, som viser at om lag 16 prosent av deltakerne er i program lengre enn to år. Videre mener direktoratet at de fra nasjonal statistikk vet at overgangen fra kvalifiseringsprogram til arbeid er høyere for de som har deltatt i program lenge. De gir uttrykk for at varigheten ikke bør være kortere enn for arbeidsavklaringspenger. Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter forslaget om at kommunens adgang til å forlenge programtiden når særlige grunner tilsier det utvides fra seks måneder til ett år. Statens helsetilsyn mener at maksimal varighet bør utvides fra to til tre år for alle deltakere, uten at det foretas en vurdering av om det foreligger særlige grunner. Statens helsetilsyn mener dette vil bidra til at alle deltakerne i program vil få en bedre mulighet til kontinuitet og forutsigbarhet i oppfølgingen. Helsetilsynet støtter at det kan gis ytterligere programtid i inntil ett år etter ordinær varighet.

NAV Ullensaker er positive til forslaget om utvidelse av programmets varighet. De mener imidlertid at uten flere virkemidler å benytte enn dagens lovverk gir, ser de ingen hensikt i utvidelse av programmets varighet. Videre mener de det er behov for en presisering av hvem som kan innvilges forlenget program etter at maksimal programtid er gjennomført.

Fylkesmannen i Østfold, NHO og NAV Ringsaker mener at varighetsreglene for kvalifiseringsprogrammet bør ses i sammenheng med varigheten for arbeidsavklaringspenger. NHO påpeker at målgruppen for kvalifiseringsprogrammet er personer med vesentlig nedsatt arbeidsevne som ofte har et sammensatt utfordringsbilde. NHO gir uttrykk for at mange som mottar kvalifiseringsprogrammet vil ha lengre avstand til arbeidsmarkedet enn personer som mottar arbeidsavklaringspenger og at det derfor kan virke urimelig at maksimal varighet på programmet er kortere enn varigheten for arbeidsavklaringspenger.

Fylkesmannen i Rogaland, Fylkesmannen i Møre og Romsdal og Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder mener maksimal varighet for program bør være tre år med mulighet for forlengelse. Fylkesmannen i Østfold mener maksimal varighet bør være tre år med mulighet for et halvt års forlengelse. Fylkesmannen i Vestfold mener imidlertid at maksimal varighet bør være to og et halvt år med mulighet for ett års forlengelse. Fylkesmannen i Oslo og Akershus mener det er nødvendig at det gis tilstrekkelig med tid i programmet. Samtidig mener de det er viktig at varigheten ikke strekker seg over for lang tid. De anser at en utvidelse fra seks måneder til ett år, vil kunne medføre at enkelte program mister sin kontinuitet og at det derfor er ønskelig med klare eksempler i rundskriv. Enkelte høringsinstanser mener varigheten for programmet bør ses i sammenheng med muligheten for å ta utdanning og opplæring innenfor programtiden. Fellesorganisasjonen (FO) mener departementet burde gå lenger med hensyn til utvidelse av varigheten og åpne for mulighet for deltakelse på redusert tid med tilsvarende forlengelse av programperioden.

3.4.3.2 Engangsrett

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter forslaget om at det ikke bør være formelle begrensninger i regelverket knyttet til hvor mange ganger en person kan delta i kvalifiseringsprogrammet. Direktoratet mener engangsretten i liten grad har vært tilpasset målgruppen. Statens helsetilsyn mener denne endringen vil gi muligheter til program for

flere i målgruppen og vil derfor styrke brukernes rettigheter. Fylkesmannen i Østfold mener denne endringen er svært viktig, da NAV-veiledere rapporterer om at de ikke informerer om kvalifiseringsprogrammet, da de vil «spare» denne muligheten til et senere og bedre tidspunkt for brukeren.

Stavanger kommune og Fylkesmannen i Rogaland støtter forslaget, men mener det bør vurderes en karenperiode for nytt program. NAV Nord-Odal, NAV Kongsvinger, NAV Grue og NAV Eidskog støtter forslaget, men mener loven må tydeliggjøre karenstid og begrensning i antall deltakelser for å unngå at personer går mange perioder på kvalifiseringsprogram. NHO stiller spørsmål ved begrunnelsen for at det ikke foreslås en karenperiode og mener muligheten for å innvilge flere program umiddelbart etter utløpet av maksimal periode, kan undergrave at programmet er midlertidig. Selv om KS er positiv til forslaget om endringer i engangsretten, mener de at det bør vurderes elementer som regulerer gjeninntak, som for eksempel å innføre et tak på antall muligheter for gjeninntak eller en karenperiode på ett år.

NAV Hemne og Snillfjord støtter forslaget, herunder at det ikke er behov for en karenperiode. NAV Bærum mener at gode inntaksrutiner, samt god oppfølging under programperioden, vil sikre at muligheten for nytt program ikke svekker ordningen, men gir muligheter til særlig utsatte grupper.

3.4.3.3 Avbrudd i og avslutning av program

Fellesorganisasjonen (FO), Fylkesmannen i Østfold og Randaberg kommune støtter forslaget om at det åpnes for at deltakere på kvalifiseringsprogrammet kan ha fravær fra programmet uten stønad i forbindelse med for eksempel arbeidsutprøving, gjennomføring av kortere straff i fengsel og omsorg for barn. Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter forslaget om større fleksibilitet knyttet til å avbryte program og at det ikke skal være formelle begrensninger for antall gjeninntak i et avbrutt program. Oslo kommune støtter også forslaget om midlertidig avbrudd, men mener at det er behov for å tydeliggjøre og presisere hvordan begrepet «avbrudd av kortere varighet» skal forstås. Kommunen mener også at det ikke er behov for å innføre et skille mellom vedtak om midlertidig avbrudd og stans. I tilfeller der deltakere går over til ordinært arbeid og blir økonomisk selvforsørget, vurderer kommunen at programmet kan avsluttes.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus mener at forslaget om å kunne stanse programmet midlertidig

for en periode på ett år gir rom for fleksibilitet. Fylkesmannen forstår videre forslaget dithen at deltakeren får oppfølging i den perioden programmet midlertidig avbrytes. Fylkesmannen mener at slik oppfølging kan ha særlig positiv effekt på personer som ønsker å prøve seg i arbeidslivet, og ønsker at departementet klargjør nærmere rammene for slik oppfølging. Fylkesmannen stiller videre spørsmål ved om det er nødvendig å vente ett år med å fatte vedtak om avslutning av programmet i de tilfeller det er klart at deltaker ikke ønsker et midlertidig avbrudd i programmet. NAV *Ullensaker* er skeptiske til at programmet ikke kan avsluttes på grunn av fravær det første året etter overgang til ordinært arbeid, men støtter for øvrig at det ikke skal være formelle begrensninger for antall gjeninntak i et avbrutt program.

NAV *Værnes og NAV Risør/Risør kommune* mener det burde være tydeligere rammer for når kvalifiseringsprogrammet bør stanses ved langtidssykdom. NAV *Østensjø* mener det på grunn av barnehageinntak kan være urealistisk, for fortrinnsvis kvinner, å komme tilbake i program innen ett år og spør om regelverket bør ta hensyn til dette.

3.4.4 Departementets vurderinger og forslag

3.4.4.1 Maksimal varighet per program

Departementet mener det er behov for en lovendring som bidrar til at det oppnås en variasjon i programmets varighet som i større grad har sammenheng med deltakers individuelle forhold. Departementet foreslår at loven endres, slik at programmet kan gis så lenge deltakeren oppfyller vilkårene for program i loven § 29, men likevel ikke lenger enn to år. Departementet mener økt fleksibilitet i programmets varighet også vil bidra til at de i målgruppen som har behov for det, får muligheten til å få et to-årig program.

Departementet har merket seg at enkelte høringsinstanser ønsker ytterligere utvidelse av programvarigheten med noe ulike innretninger. Videre mente også enkelte høringsinstanser at varigheten på kvalifiseringsprogrammet bør harmoniseres med reglene for arbeidsavklaringspenger. Arbeids- og velferdsdirektoratet tar særlig opp at varighetsbestemmelsen må ses i sammenheng med forslaget om endringer i reglene for nedre aldersgrense og innholdet i program. Det vil si at det bør åpnes for videregående opplæring innenfor program.

Departementet presiserer at bakgrunnen for dette forslaget er å bidra til økt fleksibilitet, slik at målgruppen nås i større grad. Selv om departementet ser at en ytterligere utvidelse av programvarigheten kunne ha utvidet målgruppen for programmet, har ikke departementet hatt dette som intensjon, utover at 18-åringer inkluderes. Personer som har behov for mer langvarig oppfølging og bistand fra NAV-kontoret enn to år for å komme ut i arbeid, er ikke i målgruppen for kvalifiseringsprogrammet. Forslag om programvarigheten har ikke tatt utgangspunkt i lengden på ulike utdannings- og opplæringsløp. Dette betyr at selv om det gis økt rom for opplæring og utdanning i program, er det fortsatt slik at målgruppen er personer som vurderes å ha behov for tett og koordinert bistand fra kommunen inntil to år. Departementet bemerker dessuten at oppfølging i kvalifiseringsprogrammet ikke skal erstatte fylkeskommunens eller andres ansvar for tilpasset skoleløp. Begrenset programtid vil også legge press på kommunen og programdeltakeren om å benytte tiden godt, slik at målet om arbeid oppnås.

Departementet mener også at det er grunn til å beholde en mulighet for ytterligere forlengelse, når maksimal varighet på to år er gjennomført.

Etter gjeldende rett kan programmet forlenges etter en særskilt vurdering, se loven § 32 første ledd andre punktum. I Ot.prp. nr. 70 (2006–2007) framgår det at dette betyr at kommunen bare unntaksvis kan forlenge programmet utover to år og at forlengelse bare kan gis når «særlige grunner» tilsier at det er behov for en viss, begrenset forlengelse. Forlengelsen kan gis for inntil seks måneder, se forskriften § 2 tredje ledd andre punktum. Departementet foreslår at muligheten for slik forlengelse endres fra inntil seks måneder til inntil ett år. Departementet foreslår også at både kravet om særlige grunner for å forlenge programmet og tidsbegrensningen for slik forlengelse skal framgå av loven.

Målgruppen for programmet har ulike typer og dessuten sammensatte behov. Etter gjeldende forskrift forutsetter forlengelse at det vurderes som nødvendig for å kunne oppnå målsettingen om arbeidsdeltakelse. Deltakeren må ha hatt progresjon i sin kvalifisering for arbeidslivet, og det må legges vekt på deltakerens motivasjon. Det må anses som sannsynlig at deltakeren vil kunne komme i arbeid ved utløpet av et forlenget program. Situasjonen på arbeidsmarkedet vil ha betydning i denne sammenheng. Disse retningslinjene er foreslått videreført i forskrift, men departementet mener likevel at perioden for

mulig forlengelse bør utvides til ett år for å gi rom for ytterligere fleksibilitet.

På tidspunktet for innvilgelse av program skal tidsperspektivet uansett være maksimalt to år, og forlengelse av programmet skal bare skje unntaksvis. Det foreslås en omformulering i forskriftshjemmelen i loven § 32 andre ledd, slik at det kan gis forskrift med nærmere regler om varigheten, og ikke retningslinjer for varighetsvurderingen.

Departementet viser til lovforslaget, sosialtjenesteloven § 32.

3.4.4.2 Engangsrett

Selv om det i praksis sjelden vil være aktuelt å gjennomføre flere kvalifiseringsprogrammer, ønsker departementet ingen absolutte skranker i regelverket for hvor mange ganger en person i prinsippet kan få innvilget et kvalifiseringsprogram.

Målgruppen for kvalifiseringsprogrammet er personer som står langt fra arbeidslivet og med usikre forutsetninger for å komme i arbeid. Selv om det ved innvilgelse av program skal være sannsynlig at deltakelse styrker muligheten for at vedkommende kommer i arbeid, vil det alltid være en viss usikkerhet knyttet til hva som er rett tidspunkt for oppstart av programmet, og når en potensiell deltaker er klar for å delta i et fulltidsprogram med tett oppfølging. Selv om det åpnes for å delta i program flere ganger, er det likevel viktig at kommunen er oppmerksom på at potensielle deltakere skal ha et mål om arbeid etter endt program for å være i målgruppen. Noen vil derfor kunne trenge forberedende tiltak fra arbeids- og velferdsforvaltningen før program kan innvilges.

Selv om departementet ser at blant annet KS gir uttrykk for at det bør vurderes elementer som regulerer gjeninntaket til program, for eksempel tak på antall program eller karens, mener departementet at dette ikke er nødvendig, da inngangsvilkårene i seg selv antas å virke begrensende for hvor mange kvalifiseringsprogrammer som kan innvilges til samme person. Departementet mener det avgjørende ikke bør være hvor lang tid det er gått siden gjennomføring av forrige program, men i hvilken grad vedkommende kan sannsynliggjøre å ha et behov for oppfølging som bør tilbys gjennom kvalifiseringsprogrammet. Departementet mener særpreget med ordningen er fleksibilitet til å møte deltakernes høyst varierende situasjon og behov med tilpasset bistand.

Dersom en søker om kvalifiseringsprogram tidligere har fullført et program eller deltatt i et

program som ble avsluttet, må kommunen vurdere om ny innvilgelse er hensiktsmessig etter loven § 29 andre ledd. At det har gått kort tid siden forrige program, kan være et moment som trekker i retning av at søknaden skal avslås. Sentrale momenter i hensiktsmessighetsvurderingen vil etter departementets syn være om søkers forutsetninger for å nyttiggjøre seg av et program i mellomtiden er betydelig endret, eller om målsetningen med programmet har endret seg. Dette kan for eksempel skyldes deltakers helse eller forhold i arbeidsmarkedet. Hvis søkeren for eksempel er kvalifisert til et yrke som ikke lenger gir muligheter for arbeid, vil ikke tidligere deltakelse være til hinder for innvilgelse av et nytt program til en søker som for øvrig fyller inngangsvilkårene. Hvis en person søker om et nytt program etter å ha deltatt i et program som ble avsluttet, se forslag til § 34 nytt første ledd, vil forholdene som førte til at det forrige programmet ble avsluttet kunne være relevant i hensiktsmessighetsvurderingen ved behandlingen av ny søknad – det vil si om disse forholdene fortsatt påvirker søkers forutsetninger for delta i program.

Forslaget legger til rette for at målgruppen kan delta i et kvalifiseringsløp uten at man risikerer å «miste» sin eneste rett til program. Departementet understreker at hensikten ikke er å åpne for at deltakere flest kan gå fra program til program, noe som ville ha uthullet varighetsbegrensningen og målgruppen for ordningen.

3.4.4.3 Avbrudd i og avslutning av program

Behovet for å avbryte program kan oppstå i svært ulike situasjoner, som for eksempel ved arbeidsutprøving, gjennomføring av kortere straff i fengsel og omsorg for barn. I disse situasjonene må kommunen i dag stanse programmet, og det er bare mulighet for å tas inn igjen i programmet én gang etter at programmet er stanset. Ettersom programmet dessuten praktiseres som en engangsrett, betyr det at blant annet nevnte typer fravær kan hindre gjennomføring av kvalifiseringsprogrammet. Departementet mener at reglene på dette området er for lite fleksible og foreslår derfor at det åpnes for å kunne avbryte programmet midlertidig. For øvrig vises det til at det i høringen ble foreslått at det i forskriften ikke skal være absolutte begrensninger i hvor mange ganger en person kan tas inn igjen i et avbrutt program.

Etter forslaget skal det i loven skilles mellom avbrudd i program og avslutning av program. Dette vil erstatte dagens bestemmelse om stans av program etter gjeldende § 34.

Det foreslås som vilkår for avbrudd og avslutning at det er saklig begrunnet i forhold ved deltakeren. Dette vilkåret er innholdsmessig en vide-reføring av gjeldende rett. Kommunen må vurdere om et program skal avbrytes for en periode eller avsluttes dersom det oppstår forhold ved deltakeren som kan påvirke videre deltakelse.

I vurderingen av om § 34 nytt første ledd første punktum gir grunnlag for enten å avbryte for en periode eller avslutte programmet, vil det sentrale vurderingstemaet være hvor sannsynlig det er at deltakeren i framtiden vil kunne gjenoppta deltakelsen i det samme programmet. I henhold til forslaget skal programmet avsluttes når det er sannsynlig at deltakeren ikke vil gjenoppta deltakelsen i programmet, se forslag til nytt første ledd andre punktum. Hvis det har oppstått forhold ved deltakeren som er av en slik art at eventuell senere deltakelse sannsynligvis bør vurderes på grunnlag av ny søknad, vil det være saklig grunn for å avslutte programmet. Hvis det derimot er grunn til å tro at det samme programmet kan gjenopptas senere, bør programmet heller avbrytes midlertidig, slik at deltakeren får kortere vei tilbake i programmet.

I saklighetsvurderingen vil det kunne være relevant å se hen til formålet med programmet, progresjon, forventet lengde på fraværet og type fravær. Saklige forhold for avslutning av program kan være at deltakeren har fått innvilget uføretrygd eller andre folketrygdytelser, eller at vilkårene i § 29 av andre grunner ikke lenger er oppfylt. Gjentatte avbrudd fra programmet kan være en indikasjon på at vedkommende varig mangler de rette forutsetningene for videre deltakelse. Dette kan være grunnlag for å avslutte programmet etter § 34 nytt første ledd. Opphevelse av begrensningen for gjeninntak i forskriften vil altså ikke medføre at kommunen må tåle fravær som ikke lar seg forene med fortsatt deltakelse i kvalifiseringsprogram. Departementet bemerker i denne forbindelsen at kommunen må være oppmerksom på at likestillings- og diskrimineringslovgivningen gir et sterkt vern mot diskriminering i forbindelse med graviditet og fødsel.

Det er viktig at kommunen har dialog med deltakeren om forventninger og krav som stilles for deltakelse i kvalifiseringsprogrammet, slik at deltakeren er kjent med hva som kan være konsekvensen av ulike typer fravær. Det vil kunne være uklart og få holdepunkter for om det enten skal fattes vedtak om avbrudd for en periode eller avslutning. I slike situasjoner vil det kunne være riktig å avbryte programmet midlertidig til det er bedre holdepunkter for om programmet antas å

kunne gjenopptas, eller om det derimot er grunnlag for å avslutte programmet.

Departementet bemerker at også når deltakeren har legeerklæring som legitimerer fraværet, må kommunen vurdere om fraværet lar seg forene med at programmet løper videre eller om programmet derimot skal avbrytes, eller eventuelt avsluttes. I sykemeldingsperioden mottar deltakeren kvalifiseringsstønad, og programtiden løper. Hvis fraværet blir så langvarig at det går ut over utsiktene til å nå målet med programmet i den gjenværende delen av programmet, gir det grunnlag for å midlertidig avbryte programmet, eller eventuelt avslutte programmet, se ovenfor om dette.

Departementet understreker at når det er fattet et vedtak om avbrudd for en periode, vil kommunen likevel kunne fatte vedtak om avslutning av programmet hvis det blir klart at det er grunnlag for det i løpet av avbruddsperioden.

Departementet foreslår at programmet ikke skal kunne avsluttes på grunn av fravær knyttet til ordinært arbeid, fødsel eller adopsjon det første året etter fraværets start, se loven § 34 nytt andre ledd. Departementet mener det bør legges til rette for at deltakere skal kunne prøve seg i ordinært arbeid uten å være redd for at programmet avsluttes. Videre skal endringen legge bedre til rette for å gjenoppta deltakelsen i programmet etter fravær på grunn av fødsel og adopsjon, noe som ikke minst er viktig for kvinnelige deltakere. Departementet mener det er viktig at deltakere som får barn, gis muligheten til å komme tilbake i kvalifiseringsprogrammet etter slikt fravær. På bakgrunn av enkelte høringsuttalelser presiserer departementet at bestemmelsen ikke gir et vern mot avslutning dersom det av andre grunner er grunnlag for å avslutte programmet etter § 34 nytt første ledd.

Hvis programmet har vært avbrutt i ett år, mener departementet at kommunen skal fatte vedtak om å avslutte programmet, se forslag til § 34 første ledd tredje punktum. Bakgrunnen for dette er at fraværet da har vart så lenge at persons forutsetninger for deltakelse må vurderes på nytt på grunnlag av ny søknad.

Ved avslutning av programmet må deltakeren søke på nytt hvis vedkommende ønsker ny deltakelse i et kvalifiseringsprogram. Ved et midlertidig avbrudd kan deltakeren senere gjenoppta programmet uten ny søknad. Det forutsettes at kommunen likevel vurderer om deltakeren fremdeles oppfyller vilkårene for program og om formålet med programmet anses å være oppnåelig innenfor den tiden som gjenstår. Dersom dette ikke er tilfelle, skal kommunen fatte vedtak om avslutning.

Dersom forholdene som lå til grunn for vedtaket om midlertidig avbrudd faller bort i løpet av avbruddsperioden og det ikke lenger foreligger saklig grunn for avbruddet, for eksempel fordi arbeidsforholdet opphører tidligere enn antatt, må deltakeren få gjenoppta deltakelsen i programmet på et tidligere tidspunkt enn det som følger av vedtaket om avbrudd. Som ved iverksetting av nye program etter loven § 31, vil kommunen også her ha behov for noe tid før programmet kan gjenopptas.

Selv om deltakerstatusen opprettholdes når programmet er avbrutt for en periode, understreker departementet at deltakeren ikke vil ha rett på kvalifiseringsstønad i denne perioden, eller den oppfølgingen programmet innebærer, se § 35 første ledd nytt andre punktum. Det vil heller ikke være aktuelt å søke om permisjon med kvalifiseringsstønad etter forskriften kapittel 2 innenfor en avbruddsperiode.

Etter § 47 i sosialtjenesteloven er det klageadgang på vedtak om avbrudd og avslutning.

Departementet viser til lovforslaget, sosialtjenesteloven § 34.

3.5 Innhold i kvalifiseringsprogrammet

3.5.1 Gjeldende rett

Arbeidsrettede tiltak og arbeidssøking er obligatorisk innhold i kvalifiseringsprogrammet. I forskrift om kvalifiseringsprogram og -stønad er det bestemt at arbeidsrettede tiltak skal inngå i programmet fra det tidspunktet det vurderes som hensiktsmessig, og alltid når deltakeren er halvveis i programmet, se § 1 første ledd. Arbeidssøking skal inngå fra det tidspunktet det vurderes som hensiktsmessig, og alltid i den avsluttende delen av programmet, se bestemmelsens andre ledd.

Programmet kan dessuten inneholde andre tiltak som kan være med på å støtte opp under og forberede overgang til arbeid, se sosialtjenesteloven § 30 første ledd. Av bestemmelsens andre ledd følger det at slike tiltak er opplæringstiltak, motivasjonstrening, mestringsstrening og lignende. Det kan videre settes av tid til helsehjelp, opptrening, egenaktivitet med videre. Det framgår av bestemmelsens tredje ledd at programmet skal tilpasses den enkeltes behov og forutsetninger.

I Ot.prp. nr. 70 (2006–2007) punkt 6.2.2 ble det understreket at kvalifiseringsprogrammet er reservert for personer med behov for programets tette oppfølging for å komme i arbeid, og at

ungdom som følger ordinære utdanningsløp derfor ikke tilhører målgruppen:

«Lovforslaget er utformet med sikte på at kvalifiseringsprogrammet med tilhørende kvalifiseringsstønad skal være et godt og riktig tilbud, tilgjengelig for målgruppen, samtidig som det avgrenses i forhold til personer som ikke har behov for en slik tett og koordinert bistand og oppfølging fra et NAV-kontor. Ungdom som har forutsetning for å kunne gjennomføre ordinære utdanningsløp, skal ikke trekkes inn i en stønadskarriere. Det vil være uheldig og bidra til å redusere de mulige samfunnsøkonomiske gevinstene ved innføringen av ordningen.»

Departementet legger til grunn at regelverket i utgangspunktet ikke definerer hvilken type opplæring eller utdanning som kan inngå i kvalifiseringsprogrammet, så lenge dette tiltaket er nødvendig og hensiktsmessig for å styrke mulighetene for overgang til arbeid. Regelverket begrenser imidlertid hvilket omfang utdanningen kan ha. Ettersom innvilgelse av kvalifiseringsprogrammet ikke har vilkår knyttet til økonomisk behovsprøving, er det ikke relevant hvilke finansieringsmuligheter aktuelle deltakere har (for eksempel Lånekassen); det avgjørende er om vedkommende er i stand til å fullføre utdanningen uten den tette bistanden fra NAV-kontoret som kvalifiseringsprogrammet innebærer, og om vedkommendes behov kan dekkes innenfor programmet. Personer som bør kunne komme i arbeid ved egen innsats, eller ved annen eller mindre ressurskrevende innsats fra arbeids- og velferdsforvaltningen enn det som ligger i programmet, er ikke i målgruppen for kvalifiseringsprogrammet. For personer med mindre bistandsbehov kan NAV-kontoret tilby en rekke kortere tiltak og tjenester som er mer egnet til å føre personer over i arbeid. Kvalifiseringsprogrammet er heller ikke aktuelt der hjelp fra andre instanser, som barnevernet eller oppfølgingstjenesten, kan dekke behovet.

3.5.2 Høringsnotatet

I høringsnotatet tok departementet utgangspunkt i at det i gitte tilfeller vil kunne være formålstjenlig at personer tar opplæring og utdanning i kombinasjon med nødvendig oppfølging og støtte fra kommunen, med mål om å komme ut i arbeid.

Departementet foreslo at regelverket for kvalifiseringsprogrammet i mindre grad skal regulere hvilke tiltak som skal inngå i programmet og på hvilket tidspunkt disse skal inngå. I stedet bør

regelverket stille krav om at programmet skal bestå av tiltak som direkte forventes å styrke deltakerens muligheter for overgang til arbeid, se forslag til endringer i loven § 30 og forskriften § 1. Likevel ble det foreslått at forskriften fortsatt skal stille krav om at arbeidssøking skal inngå i den avsluttende delen av programmet.

Muligheten til å sette av tid til aktiviteter som ikke inngår i programmet ble foreslått videreført. Departementet la til grunn at formålet med denne adgangen var å gi rom for aktiviteter som bedrer deltakerens helse, fordi dette har sammenheng med muligheten for overgang til arbeid. Det ble derfor foreslått en omformulering av bestemmelsen, slik at det framgår uttrykkelig at formålet med aktivitetene skal være å bedre deltakerens helse. Dette erstatter oppramsingen i gjeldende § 30 andre ledd siste punktum. Behovet for slike aktiviteter må imidlertid ikke være så stort eller ta så mye tid at det vurderes som u hensiktsmessig å delta i programmet.

Etter gjeldende regelverk kan 50 prosent stilling kombineres med fortsatt deltakelse i kvalifiseringsprogrammet. Det ble foreslått at kvalifiseringsprogrammet også skal kunne kombineres med gjennomføring av læretid, selv om dette skjer på full tid. I den utstrekning en deltaker i kvalifiseringsprogrammet har arbeidsinntekt eller lærlingelønn, reduseres kvalifiseringsstønad, inkludert barnetillegg, tilsvarende, beregnet i forhold til antall timer i inntektsgivende arbeid eller gjennomføring av læretid.

3.5.3 Høringsuttalelsene

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter at regelverket i mindre grad skal regulere hvilke tiltak som skal inngå i programmet og på hvilket tidspunkt disse skal inngå i programmet. Direktoratet støtter videre at regelverket utformes slik at det gir rom for utdanning og opplæring innenfor programmet i de tilfellene der nettopp mangel på dette hindrer arbeidsdeltakelse. *Statens helsetilsyn* stiller seg positiv til at det gis noe mer rom for forskjellige typer utdanningsløp i et kvalifiseringsprogram. *Oslo kommune* viser til at større fleksibilitet i valg av egnede arbeidsrettede tiltak vil kunne øke deltakernes mulighet for å få en mer stabil tilknytning til arbeidsmarkedet. *NHO* er positive til at det gis rom for utdanning og opplæring innenfor kvalifiseringsprogrammet. *NHO* mener også at det er hensiktsmessig at kvalifiseringsprogrammet skal kunne kombineres med læretid. De mener hovedregelen bør være at arbeidssøking skal inngå i den avsluttende delen

av programmet, men at det bør kunne gjøres unntak i tilfeller hvor deltakeren er i lære hos en bedrift.

Sarpsborg kommune mener det er viktig at endringen ikke innebærer at kommunen overtar fylkeskommunens ansvar for tilpasset skoleløp og viser videre til at høringsnotatet ikke inneholder en vurdering av mulighet for utdanning for rettighetslever opp mot foreldres forsørgerplikt for ungdom over 18 år som går i videregående skole. *NAV Ullensaker* støtter forslaget, men ønsker at det presiseres hva slags type utdanning som godkjennes som del av programmet. Det bør også fremkomme hvordan det praktisk skal påvirke stønaden dersom deltaker i tillegg mottar lån eller stipend fra Lånekassen. *NAV Østnesjø* mener det bør presiseres at utdanning i kvalifiseringsprogram ikke kan være grunnskole eller videregående skole, som bare gir studiekompetanse, det vil si at innholdet må være fagutdanning. *NAV Risør/Risør kommune* stiller seg positiv til at kvalifiseringsprogrammet åpner for utdanning som et tiltak i programmet, men mener det bør vurderes å differensiere mellom de som har opplæringsrett og ikke, samt om deltaker har mulighet til å få støtte fra Lånekassen. *Fylkesmannen i Oslo og Akershus* mener det bør settes noen rammer for hvilken type utdanning som kan inngå og i hvor stor grad utdanning kan være en del av programmet.

FFO mener personer i kvalifiseringsprogrammet som tar utdanning etter en individuell vurdering, må kunne tilbys tilpasset utdanning på deltid. Kravet om 37,5 timer per uke kan være svært krevende for noen.

3.5.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår endringer i regelverket som utvider mulighetene for å inkludere utdanning og opplæring innenfor kvalifiseringsprogrammet. Det foreslås at det i mindre grad skal være regulert hvilke tiltak som skal inngå i programmet og på hvilket tidspunkt disse skal inngå. I stedet er det foreslått at regelverket skal stille krav om at programmet skal bestå av tiltak som direkte forventes å styrke deltakers muligheter for overgang til arbeid. I høringsnotatet ble det likevel foreslått at forskriften fortsatt skal stille krav om at arbeidssøking skal inngå i den avsluttende delen av programmet. Videre foreslås det at regelverket skal åpne for at kvalifiseringsprogrammet skal kunne kombineres med gjennomføring av læretid.

Målgruppen for kvalifiseringsprogrammet er personer som ikke klarer å komme ut i arbeid ved egeninnsats eller ved annen eller mindre ressurskrevende innsats fra arbeids- og velferdsforvaltningen. Etter høringsrunden finner departementet grunn til å understreke at oppfølging innenfor kvalifiseringsprogrammet fremdeles ikke skal erstatte fylkeskommunens eller andres ansvar for oppfølging i forbindelse med gjennomføring av utdanning og opplæring. Det avgjørende ved innvilgelse av kvalifiseringsprogram ved behov for opplæring eller utdanning, er om søkeren er i stand til å fullføre dette uten den tette bistanden fra kommunen som kvalifiseringsprogrammet innebærer, og om vedkommendes behov kan dekket innenfor programmet. Det er derfor ikke relevant hvilke finansieringsmuligheter søkeren har, som for eksempel Lånekassen.

Kommunen må vurdere individuelt hvilken type utdanning eller opplæring som skal inngå i programmet. Vurderingstemaet er om utdanningstiltaket «direkte forventes å styrke deltakers muligheter for overgang til arbeid etter endt program», se § 30 nytt første ledd andre punktum. Departementet ser at enkelte høringsinstanser ønsker en nærmere presisering av hvilken type utdanning som kan inngå i et program. I den forbindelse viser departementet til at formålet med forslaget nettopp er å redusere reguleringen av hvilke typer tiltak som skal inngå i programmet. Dette skal legge forholdene bedre til rette for at program kan skreddersys, med utgangspunkt i den enkelte deltakerens behov.

Det overordnede målet med deltakelse i kvalifiseringsprogram skal være overgang til arbeid. Dette innebærer at det fremdeles vil være slik at regelverket ikke åpner for å innvilge kvalifiseringsprogram til en person som har som mål å ta videre utdanning eller opplæring etter endt program. Videre vil varighetsreglene sette rammer for hvor lange utdannings- eller opplæringsløp som kan tas innenfor programmet, i og med at tidsperspektivet ved innvilgelse av kvalifiseringsprogram maksimalt skal være to år.

Departementet legger til grunn at den som har hatt behov for oppfølging gjennom kvalifiseringsprogrammet for å fullføre utdanning vil være sårbar ved overgangen til gjennomføringen av læretid, og at fortsatt oppfølging i kvalifiseringsprogram i læretiden kan øke sannsynligheten for at vedkommende gjennomfører og dermed får vitnemål eller fag- eller svennebrev. Slik sett skiller gjennomføring av læretid seg fra utprøving i ordinært arbeid. Departementet mener dette gir

grunn til å åpne opp for å kombinere fortsatt deltakelse i kvalifiseringsprogrammet med gjennomføring av læretid, se § 30 nytt andre ledd andre punktum, selv om dette skjer på full tid. Det foreslås samtidig at kvalifiseringsstønad skal reduseres i forhold til antall timer i gjennomføring av læretid, se § 37.

Muligheten til å sette av tid til aktiviteter som ikke inngår i programmet foreslås videreført, men med en omformulering, slik at det fremkommer uttrykkelig at formålet med aktivitetene skal være å bedre deltakerens helse. Vi ser av høringen at det etterlyses en mulighet for også å sette av tid til aktiviteter som bedrer sosiale forhold. Med utgangspunkt i omtalen i Ot.prp. nr. 70 (2006–2007) legger imidlertid departementet til grunn at formålet med denne adgangen var å gi rom for aktiviteter som bedrer deltakerens helse, fordi dette har sammenheng med muligheten for overgang til arbeid. Departementet vil derfor fremme forslaget slik det ble sendt på høring. Det presiseres at det fortsatt vil være slik at behovet for denne typen aktiviteter ikke må være så stort eller ta så mye tid at det vurderes som u hensiktsmessig å delta i programmet. I tilfelle kan dette gi grunnlag for å avbryte eller avslutte programmet, se forslag til endringer i § 34 i punkt 3.4. Dersom deltakeren på dagtid har behov for at det settes av tid til gjøremål som verken omfattes av § 30 eller av fraværsreglene i forskriften, bemerker departementet at det er rom for å tilpasse programmet individuelt, så lenge programtiden utgjør full tid i sum.

Departementet viser til lovforslaget, sosialtjenesteloven §§ 30 og 37.

3.6 Forslag til lovtekniske endringer

3.6.1 Samordning mellom kvalifiseringsstønad og arbeidsinntekt

Sosialtjenesteloven § 37 første ledd regulerer samordning mellom kvalifiseringsstønad og arbeidsinntekt. Bestemmelsens andre ledd første punktum om kombinasjon av arbeid og kvalifiseringsprogram foreslås flyttet til § 30 andre ledd andre punktum. Bestemmelsens andre ledd andre punktum om at summen av inntektsgivende arbeid og andre aktiviteter innenfor programmet minst skal utgjøre full tid foreslås flyttet til § 30 andre ledd siste punktum om kvalifiseringsprogrammets innhold. I høringsnotatet ble det foreslått at begrepet «inntektsgivende arbeid» erstattes av «arbeidsinntekt» i loven § 37 første ledd første punktums første del. På bakgrunn av høringsrunden har depar-

tementet kommet fram til at dette forslaget ikke følges opp.

Departementet viser til lovforslaget, sosialtjenesteloven §§ 30 og 37.

3.6.2 Samordning mellom kvalifiseringsstønad og tiltakspenger

Deltakere i kvalifiseringsprogram hadde tidligere rett på stønad til livsopphold etter arbeidsmarkedsloven (daværende individstønad, fra 2014 tiltakspenger) ved deltakelse i statlige tiltak. Kommunen fikk refusjon av denne stønaden. I 2011 ble forskrift 20. desember 2001 nr. 1544 om arbeidsmarkedstiltak endret slik at de som deltar i tiltak som er en del av kvalifiseringsprogram ikke har krav på stønad til livsopphold etter arbeidsmarkedsloven. Dette framgår nå av forskrift 4. november 2013 nr. 1286 om tiltakspenger mv. fastsatt med hjemmel i arbeidsmarkedsloven § 13. Departementet foreslår på denne bakgrunn å oppheve sosialtjenesteloven § 38 andre ledd. Det vises til lovforslaget.

3.6.3 Starttidspunkt, deltakerbevis, fravær og permisjon

Etter sosialtjenesteloven § 30 nåværende femte ledd skal programmet angi et hensiktsmessig starttidspunkt basert på en individuell vurdering. Nåværende sjette ledd regulerer utstedelse av deltakerbevis. Departementet mener det er hensiktsmessig at dette i stedet reguleres i forskrift med hjemmel i forslag til § 30 tredje ledd, og foreslår derfor å oppheve femte og sjette ledd.

Av sosialtjenesteloven § 36 første ledd følger at det ved fravær som ikke skyldes sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner, og som det ikke er gitt tillatelse til, reduseres stønaden tilsvarende. I forskrift kan det fastsettes nærmere regler om fravær og permisjon, se bestemmelsens andre ledd. Departementet mener utgangspunktet om at kvalifiseringsstønaden skal reduseres ved fravær bør komme tydeligere fram av loven. Som i dag vil stønaden derimot ikke reduseres ved fravær som skyldes sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner, og som det er gitt tillatelse til. Ordlyden i forskriftshjemmelen foreslås endret slik at departementet i forskrift kan fastsette nærmere regler om når det kan gis tillatelse til slikt fravær med stønad.

Departementet viser til lovforslaget, sosialtjenesteloven §§ 30 og 36.

3.7 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringene trer i kraft 1. januar 2019.

Forslagene vil kunne medføre noe økte utgifter for kommunene som følge av økt antall deltakere, noe lengre tid i program og oppheving av engangsretten, men effektene er vanskelig å tallfeste. Ved innlemming av midlene til kvalifiseringsprogrammet i kommunenes rammetilskudd i 2011 ble det lagt til grunn om lag 9 200 deltakere. Ved utgangen av 2017 var det i underkant av 5 400 deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Kommunene er dermed i utgangspunktet kompensert for et betydelig høyere antall deltakere enn de som faktisk deltar per i dag.

Forslaget i punkt 3.3.4 om å endre aldersgrensen fra 19 til 18 år vil kunne føre til noen flere deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Det antas likevel at denne økningen vil være beskjeden, ettersom det i 2017 kun var 0,5 prosent av deltakerne som var under 20 år. Samtidig vil forslaget i punkt 3.5.4 om økt mulighet for å kombinere programmet med utdanning, opplæring og læretid kunne bidra til at kvalifiseringsprogrammet vil være hensiktsmessig for noen flere unge.

Forslaget i punkt 3.3.4 om å presisere sosialtjenesteloven § 29 andre ledd bokstav c antas å ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Forslagene i punkt 3.4.4 om å endre bestemmelsene om varighet og å endre regelverket slik at det ikke lenger er absolutte begrensninger i antall program eller antall gjeninntak i program antas samlet sett å medføre noe økte utgifter til kvalifiseringsprogram for kommunene. Det legges til grunn at forlengelse ved særlige grunner utover to år vil gjelde i et fåtall av sakene. Av de som avsluttet kvalifiseringsprogram i 2017, var det 15 prosent (419 deltakere) som hadde deltatt i minst to år og 5 prosent (154 deltakere) som hadde deltatt i minst to og et halvt år. Muligheten for å delta i mer enn ett program og muligheten for flere gjeninntak per program innebærer utvidelser av ordningen. Selv om disse absolutte skrankene i regelverket oppheves, vil inngangsvilkårene virke begrensende.

Forslagene i punkt 3.4.4 om avbrudd og avslutning av program vil kunne ha administrative konsekvenser knyttet til økt saksbehandling.

Forslaget i punkt 3.5.4 om å utvide mulighetene for å gjennomføre utdanning, opplæring og læretid innenfor kvalifiseringsprogrammet antas å ha små økonomiske og administrative

konsekvenser. Ved gjennomføring av læretid innenfor kvalifiseringsprogrammet, vil kvalifiseringsstøtten reduseres i forhold til antall timer i lære. Dette vil begrense kommunens utgifter for denne gruppen. Økte muligheter for å gjennomføre utdanning og opplæring vil kunne føre til at kvalifiseringsprogrammet er hensiktsmessig for en noe større målgruppe og dermed gi økt antall deltakere. Inngangsvilkårene til kvalifiseringsprogrammet vil imidlertid begrense tilstrømmingen til ordningen.

Enkelte kommuner påpeker i høringsrunden at kommunene bør kompenseres for merutgifter

knyttet til forslagene. Departementets vurdering er at forslagene samlet sett innebærer en forenkling som vil gi kommunene mer handlingsrom og gjøre det enklere å praktisere regelverket. Forslagene vil på kort sikt innebære noe økte administrative utgifter for staten til oppdatering av rundskriv og veiledning av kommunene. Departementet har konsulert KS angående de økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene. Det er enighet om at det ikke er grunn til at de foreslåtte endringene skal kostnadsberegnes.

Forslagene i punkt 3.6 vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

4 Tilgang til Folkeregisteret og a-ordningen mv. etter lov om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet

4.1 Innledning og bakgrunn

Det foreslås at § 8 i lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet blir endret. Ved behandlingen av saker etter loven skal Arbeids- og velferdsetaten etter forslaget få tilgang til opplysninger direkte fra Folkeregisteret om navn og adresse med vidare uten at det først må vurderes om opplysningene lar seg skaffe på annan måte, slik loven legger opp til i dag. Det foreslås også at det samme skal gjelde for opplysninger om inntekt fra a-ordningen og opplysninger om formue fra finansinstitusjoner eller andre som har formuesverdier under forvaltning med vidare.

4.2 Gjeldende rett

Lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet gir Arbeids- og velferdsetaten adgang til å holde tilbake offentlige ytelsar og barnebidrag som man ellers har rett til. Adgangen gjelder bare dersom tilbakeholdelsen ikke utgjør et uforholdsmessig inngrep i den konkrete situasjonen. Som barnebortføring regnes tilfeller der en av foreldrene tar med seg et barn som bor i Norge til et annet land i strid med foreldreansvaret, eller eventuelt holder barnet tilbake i et annet land etter et lovlig opphold der. Formålet er å fremme rask tilbakeføring av barn som er bortført og å forebygge slik bortføring. Ved vurderingen av om ytelsar og barnebidrag skal holdes tilbake, må Arbeids- og velferdsetaten samle inn og behandle personopplysninger som kan kaste lys over grunnlaget for avgjørelsen. Dette kan være opplysninger av sensitiv art, for eksempel helseopplysninger og opplysninger om forholdet mellom familiemedlemmer. Det kan også være nødvendig å samle inn mer nøytrale opplysninger som navn, adresse, sivilstatus med

videre samt inntekts- og formueopplysninger. Loven § 8 regulerer etatens rett til å innhente opplysninger.

Det kan innhentes opplysninger fra de samme instansene og personene som etter folketrygdloven § 21-4. Dette er blant annet offentlige myndigheter, banker og andre finansinstitusjoner og arbeidsgivere.

Før opplysninger blir innhentet skal det vurderes om opplysningene er nødvendige for avgjørelsen. Det skal også vurderes om opplysningene kan skaffes på «anna vis». Dette innebærer en plikt for etaten til faktisk først å prøve å skaffe opplysningen, normalt fra den saken gjelder, dersom dette blir ansett som praktisk mulig. Om personen ikke svarer, og det heller ikke oppnås kontakt med vedkommende på annen måte, eller personen ikke vil medvirke til å fremskaffe opplysningene, vil det på et tidspunkt bli slik at opplysningene må innhentes direkte fra Folkeregisteret. Det vises for øvrig til omtalen i Prop. 39 L (2013–2014) punkt 2.5.5 og merknaden til § 8.

Adgangen til innhenting av folkeregisteropplysninger etter folketrygdloven § 21-4 første ledd, jf. § 7 a i arbeids- og velferdsforvaltningsloven, gjelder i utgangspunktet også i saker som blir behandlet etter loven om stans i utbetalinger etter barnebortføring, men altså med den innskrenkingen at slike opplysninger først skal vurderes innhentet på annen måte.

4.3 Forslag fra Arbeids- og velferdsdirektoratet

Arbeids- og velferdsdirektoratet har foreslått at aktuelle personopplysninger primært bør innhentes fra Folkeregisteret. Bestemmelsen bør etter direktoratets mening endres slik at elektronisk innhenting av kurante opplysninger blir hovedregelen. Direktoratet viser blant annet til at lovens formål er å fremme en rask tilbakeføring av barnet. Dersom etaten i stedet for å benytte tilgjenge-

lige elektroniske opplysninger må kontakte brukeren eller andre, vil saksbehandlingstiden øke.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har også foreslått at inntektsopplysninger primært bør innhentes fra a-ordningen, til bruk i behandling av saker om å holde tilbake ytelser og barnebidrag etter barnebortføring.

A-ordningen ble innført 1. januar 2015 og er et eksempel på digital samordning. Ordningen omfatter rapportering av opplysninger om arbeidsforhold og inntekt til Skatteetaten, Arbeids- og velferdsetaten og Statistisk sentralbyrå. Tidligere rapporterte arbeidsgivere til dels de samme opplysningene til etatene, på ulike tidspunkt, ut fra krav i ulike skjema. Rapporteringen til a-ordningen skjer enten fra lønssystemer eller via registrering i Altinn, og blir transportert i en felles kanal til mottaksløsningen i Skatteetaten. Opplysningene blir deretter formidlet til den enkelte etaten, basert på etatens hjemmel for tilgang til opplysningene.

Arbeids- og velferdsetaten har i dag tilgang til opplysninger fra a-ordningen ved forvaltning og beregning av ytelser etter folketrygdloven og andre lover som etaten administrerer, forvaltning av arbeidstakerregisteret og fastsetting av underholdsbidrag etter barneloven, oppfostringsbidrag etter barnevernloven og bidrag etter ekteskapsloven.

Tilbakehold av ytelser og barnebidrag etter loven om stans i utbetalinger etter barnebortføring, dekkes av begrepet «forvaltning av ytelser etter andre lover som etaten administrerer», slik at etaten har tilgang til opplysninger fra a-ordningen i barnebortføringssakene.

Adgangen til å hente inn opplysninger om inntekt ved vurderingen av om ytelser og barnebidrag skal holdes tilbake, er undergitt den samme begrensningen som ved innhenting av folkeregisteropplysninger, se loven om stans i utbetalinger etter barnebortføring § 8 andre ledd bokstav d, jf. første ledd andre punktum.

4.4 Høringsnotatet

Arbeids- og sosialdepartementet sendte 18. januar 2018 på høring et forslag om endringer i § 8 i lov om stans i utbetalinger etter barnebortføring. Forslaget innebærer at Arbeids- og velferdsetaten ved behandlingen av spørsmålet om ytelser og barnebidrag skal holdes tilbake ved barnebortføring, skal kunne innhente opplysninger fra folkeregisteret om navn og adresse med videre og opplysninger fra a-ordningen om inntekt, uten at det først

må vurderes om disse kan innhentes på annen måte, for eksempel ved kontakt med sakens parter (barnebortfører eller gjenværende forelder), slik loven legger opp til i dag.

I høringsnotatet ble det vist til at det kan virke lite formålstjenlig å innhente opplysninger på annen måte enn fra offentlige myndigheter med flere når det gjelder opplysninger om bortførens forhold, for eksempel opplysninger om inntekts- og formuesforhold. Av hensyn til en raskest mulig vurdering av om ytelsene skal holdes tilbake, mente departementet derfor at lovens ordning bør være at slike opplysninger kan innhentes direkte fra aktuelle instanser og gjennom a-ordningen.

Andre økonomiske opplysninger, som også omfattes av § 8 andre ledd bokstav d, kan ikke innhentes via a-ordningen. I høringsnotatet la departementet til grunn at slike opplysninger vanskelig kan tenkes innhentet på annen måte enn fra skattemyndighetene, finansinstitusjoner eller andre som har formuesverdier under forvaltning med videre. Det ble derfor foreslått at heller ikke andre økonomiske opplysninger skal være underlagt begrensningen om at de skal vurderes innhentet på annen måte enn ved spørsmål til skattemyndighetene med videre.

4.5 Høringen

Høringen ble offentliggjort på departementets hjemmesider, og fristen for merknader ble satt til 1. mars 2018. Høringsnotatet ble sendt direkte til følgende høringsinstanser:

Barne- og likestillingsdepartementet
Finansdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kunnskapsdepartementet
Utenriksdepartementet

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Barneombudet
Datatilsynet
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Fylkesmannen i Vestfold
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Norsk senter for menneskerettigheter
Politidirektoratet
Skattedirektoratet
Statens sivilrettsforvaltning
Statistisk sentralbyrå

Advokatforeningen
Foreningen 2 Foreldre
MIRA ressurscenter for innvandrere- og flyktningkvinner
Norsk Psykologforening
Norges Kvinne- og familieforbund

Følgende instanser hadde merknader:

Justis- og beredskapsdepartementet
Arbeids- og velferdsdirektoratet
Foreningen 2 foreldre

Følgende instanser oppga at de ikke hadde merknader:

Helse- og omsorgsdepartementet
Kunnskapsdepartementet
Utenriksdepartementet
Datatilsynet
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Statistisk sentralbyrå

4.6 Høringsuttalelsene

Justis- og beredskapsdepartementet viser til at det på bakgrunn av lovens formål om rask tilbakeføring, er viktig med en raskest mulig vurdering av om ytelsene skal holdes tilbake. Derfor støttes forslaget om at slike opplysninger bør innhentes direkte hos offentlige myndigheter.

Arbeids- og velferdsdirektoratet er positive til forslaget om endring av loven, slik at det ikke er nødvendig først å vurdere om opplysningene kan innhentes på annen måte, slik lovens løsning er i dag. Direktoratet viser til at endringen i regelverket vil støtte digitalisering, ved at Arbeids- og velferdsetaten kan benytte registeropplysninger som de allerede har og mottar automatisk, i stedet for at de må innhentes manuelt fra andre offentlige etater eller private parter.

Foreningen 2 Foreldre er også positive til forslaget, og uttaler:

«Det bør i størst mulig grad være automatikk og forutsigbarhet i tilbakeføring av ulovlig bortførte barn, for å hindre langdryg saksbehandling og vedvarende usikkerhet for de involverte parter. En rettsstat kan ikke oppføre seg som om selvtakt skulle være et gyldig rettsprinsipp.

F2F støtter derfor forslagene om at ved behandling av spørsmålet om ytelsene og barnebidrag skal holdes tilbake ved barne bortføring,

så skal opplysninger om partene i saken som allerede finnes i offentlige registre kunne brukes omgående. Dette gjelder enten opplysningene befinner seg i folkeregisteret, hentes fra a-ordningen eller finnes i andre register det offentlige besitter.

Målsettingen er å sikre en rask tilbakeføring av barn som er ulovlig bortført fra Norge. F2F er enig i at elektroniske oppslag for å skaffe opplysninger i saken bør være det foretrukne alternativ.»

Foreningen 2 Foreldre gir videre uttrykk for at de ikke er enige i departementets forslag om at opplysninger under § 8 andre ledd bokstavene b, c og e bare kan innhentes fra offentlige myndigheter dersom opplysningene ikke kan innhentes på annen måte.

Foreningen viser til at målsettingen må være at saken skal bli best mulig belyst, og at tilbakeføring av ulovlig bortførte barn skal skje så raskt og skånsomt som mulig. Det virker etter foreningens syn ulogisk om det ikke kan benyttes opplysninger som allerede er tilgjengelige hos offentlige myndigheter.

4.7 Departementets vurderinger og forslag

Som Arbeids- og velferdsdirektoratet har påpekt, er det nødvendig at Arbeids- og velferdsetaten kan benytte elektroniske opplysninger fra offentlige registre som Folkeregisteret og a-ordningen i behandlingen av saker etter loven om stans i utbetalinger etter barne bortføring. Formålet med loven er å fremme en rask tilbakeføring av barnet. Opplysninger om navn, adresse, alder, slektskap og sivilstatus er opplysninger som ikke er vurdert som sensitive, de fleste av dem er heller ikke omfattet av taushetsplikt (se folkeregisterloven § 9-1). Heller ikke inntektsopplysninger blir sett på som sensitive opplysninger.

Som nevnt i høringsnotatet, kan det anses som lite formålstjenlig dersom opplysninger må innhentes på annen måte enn fra offentlige myndigheter med flere når det gjelder opplysninger om bortførerens forhold, for eksempel opplysninger om inntekts- og formuesforhold, se loven om stans av ytelse ved barne bortføring § 8 andre ledd bokstav d. Departementet mener hensynet til en raskest mulig vurdering av om ytelsene skal holdes tilbake taler for at lovens ordning bør være at slike opplysninger kan innhentes direkte fra relevante instanser, og gjennom a-ordningen.

I Meld. St. 27 (2015–2016) Digital agenda for Norge – IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet, uttrykker regjeringen et mål om at offentlige virksomheter ikke skal måtte hente inn opplysninger som andre deler av det offentlige allerede har, se meldingen punkt 5.1. Det er også et klart mål at lover og forskrifter må tilpasses slik at de legger til rette for og støtter digital kommunikasjon. Departementet mener loven om stans i utbetalinger etter barne bortføring til dels ikke underbygger disse målene. Departementet foreslår derfor at opplysninger om navn, adresse, alder, sivilstand og slektskap (§ 8 andre ledd bokstav a) skal kunne innhentes fra folkeregisteret, og opplysninger om inntekt (§ 8 andre ledd bokstav d) skal kunne innhentes fra a-ordningen, se a-opplysningsloven § 8 første ledd.

Andre økonomiske opplysninger, som også omfattes av bokstav d, kan ikke gis av a-ordningen, men kan vanskelig tenkes innhentet på annen måte enn fra skattemyndighetene, finansinstitusjoner eller andre som har formuesverdier under forvaltning. Departementet foreslår derfor at forslaget i høringsnotatet blir fulgt opp, slik at disse opplysningene skal kunne innhentes ved spørsmål til skattemyndighetene med videre.

Foreningen 2 Foreldre mener, som nevnt i punkt 4.6, at også opplysninger under § 8 andre

ledd bokstavene b, c og e skal kunne innhentes direkte fra offentlige myndigheter med videre. Departementet vil påpeke at innhenting av opplysninger av sensitiv karakter ikke var tema i høringsnotatet. Spørsmålet blir derfor ikke omtalt nærmere i denne proposisjonen.

Departementet viser til lovforslaget, § 8 i lov om stans av utbetaling i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet.

4.8 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringene trer i kraft fra 1. januar 2019.

Endringene vil ikke ha vesentlige økonomiske konsekvenser. Elektronisk tilgang til folkeregisteret og a-ordningen vil kunne føre til at saksbehandlingstiden i Arbeids- og velferdsetaten i saker om å holde tilbake ytelser og barnebidrag blir kortere.

Endringene vil ikke medføre nevneverdige administrative kostnader for Skatteetaten, og Arbeids- og velferdsetaten kan benytte eksisterende tekniske løsninger for å innhente data fra a-ordningen.

5 Andre endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover

5.1 Fastsettelse av sykepengegrunnlaget for selvstendig næringsdrivende og frilansere – folketrygdloven §§ 8-35, 8-38 og 8-39

5.1.1 Fastsettelse av sykepengegrunnlaget for selvstendig næringsdrivende

5.1.1.1 Bakgrunn og gjeldende rett

Folketrygdloven § 8-35 gjelder fastsetting av sykepengegrunnlaget for selvstendig næringsdrivende.

Etter § 8-35 andre ledd skal sykepengegrunnlaget til selvstendig næringsdrivende svare til den pensjonsgivende årsinntekten som beregnes på grunnlag av gjennomsnittet av pensjonspoengtallene som er fastsatt for de tre siste årene, oppjustert til sykmeldingstidspunktets grunnbeløp.

Dersom medlemmets arbeidssituasjon eller virksomhet er varig endret, og denne endringen medfører at den pensjonsgivende årsinntekten avviker mer enn 25 prosent fra den inntekten som er beregnet etter andre ledd, fastsettes sykepengegrunnlaget ved skjønn ut fra den pensjonsgivende årsinntekten som kan godtgjøres på sykmeldingstidspunktet. Dette gjelder også for et medlem som ikke har pensjonspoeng for de tre siste årene på grunn av for lav inntekt, eller fordi medlemmet ble yrkesaktiv i løpet av de siste tre årene. Dette framgår av § 8-35 tredje ledd.

For å forenkle og legge til rette for digitalisering og automatisering av saksbehandlingen, er det behov for å forenkle regelverket.

5.1.1.2 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår å gå bort fra bruk av poengtall ved beregning av sykepenger til selvstendig næringsdrivende, og heller benytte gjennomsnittet av den pensjonsgivende årsinntekten som er fastsatt for de tre siste år før sykmeldingstidspunktet, oppjustert til grunnbeløpet på sykmeldingstidspunktet.

For det enkelte året skal det bare medregnes en tredel av inntekt mellom seks og tolv ganger grunnbeløpet. Dette vil tilsvare sykepengegrunnlaget etter dagens regelverk, og denne regelen vil ikke innebære en materiell endring av regelverket.

Bakgrunnen for endringsforslaget er at det anses unødvendig og kompliserende å regne om inntekten til pensjonspoengtall. Regelverket vil bli enklere å forstå for brukerne ved at det blir enklere knytning mellom inntekter og beregningsgrunnlag. Samtidig vil det for Arbeids- og velferdsetaten bli enklere å utvikle og forvalte systemløsningene, ved at det ikke lenger vil være nødvendig å gå omveien via pensjonspoeng når sykepengegrunnlaget skal fastsettes.

For at det skal bli beregnet pensjonspoengtall, må man ha tjent over ett grunnbeløp. Dersom man går bort fra å omregne inntekten til pensjonspoengtall, vil all inntekt innhentes og kunne anvendes i beregningen. Det vil da ikke lenger være nødvendig med særregelen i § 8-35 tredje ledd om å skjønnsfastsette sykepengegrunnlaget i alle saker der den selvstendig næringsdrivende ikke har pensjonspoengtall for de tre siste årene. Disse sakene kan da følge hovedreglene for fastsettelse av sykepengegrunnlaget for selvstendig næringsdrivende, der utgangspunktet er pensjonsgivende inntekt for de tre siste årene.

Departementet viser til lovforslaget, folketrygdloven § 8-35 andre og tredje ledd.

5.1.1.3 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringen trer i kraft fra 1. januar 2019. Fra 1. januar 2019 skal også ny systemløsning for foreldrepenger tas i bruk, og nye regler for fastsetting av grunnlaget for sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger skal tre i kraft (lov 5. april 2017 nr. 15).

Endringsforslaget vil innebære en forenkling av regelverket, noe som vil gjøre det lettere å forstå for brukere, og enklere for Arbeids- og velferdsetaten å behandle sakene. Videre vil forslaget gjøre det noe mindre kostnadskrevene å

utvikle systemløsning for å behandle sakene i Arbeids- og velferdsetaten.

Utover dette har forslaget ingen økonomiske konsekvenser.

5.1.2 Fastsettelse av sykepengegrunnlaget for frilansere

5.1.2.1 Bakgrunn og gjeldende rett

Ifølge lov 5. april 2017 nr. 15 om endringer i folketrygdloven (endret fastsetting av grunnlaget for sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger mv.), skal frilansere ikke lenger få fastsatt sykepengegrunnlaget etter reglene som gjelder for selvstendig næringsdrivende, men etter reglene som gjelder for arbeidstakere. Endringene trer i kraft 1. januar 2019.

I folketrygdloven § 8-30 femte ledd er det en unntaksregel som gjelder fastsetting av sykepengegrunnlaget for arbeidstakere som er i et midlertidig arbeidsforhold på under seks måneder. Regelen kommer til anvendelse i de tilfellene der det er avvik på mer enn 25 prosent mellom sykepengegrunnlaget fastsatt etter § 8-30 første ledd og grunnlaget fastsatt etter andre ledd. For denne gruppen kan sykepenger gis etter § 8-30 første ledd, basert på inntekt rapportert til a-ordningen de tre siste kalendermånedene, så lenge arbeidsforholdet består. Deretter skal sykepengegrunnlaget fastsettes etter § 8-30 andre ledd, dersom medlemmet kan dokumentere inntektstap. Etter andre ledd skal sykepengegrunnlaget fastsettes ved skjønn.

5.1.2.2 Departementets vurderinger og forslag

I dag beregnes sykepengegrunnlaget til frilansere etter regelverket for selvstendig næringsdrivende (§ 8-35). Ved en inkurie ble ikke femte ledd i § 8-30 unntatt da det ble vedtatt at frilansere skal få beregnet sykepengegrunnlaget som for arbeidstakere, jf. lov 5. april 2017 nr. 15.

Dersom § 8-30 femte ledd skulle gjelde også for frilansere, ville det bety at det i de fleste saker med 25 prosent avvik, ville være relevant å vurdere om unntaksregelen skulle komme til anvendelse. Frilanseres yrkesaktivitet er av en slik karakter at de gjerne har korte og lengre oppdrag samtidig og suksessivt. For å kunne vurdere om unntaksregelen skulle komme til anvendelse ville det være nødvendig å innhente dokumentasjon i alle saker for å få informasjon om lengden på de ulike oppdragene. Lengden på oppdrag for frilansere rapporteres ikke til a-ordningen. Det ville bli

svært komplisert å skulle fastsette sykepengegrunnlaget for den enkelte frilanseren. Man ville få situasjoner der fastsettelse av sykepengegrunnlaget for kortvarige oppdrag skulle følge unntaksregelen i § 8-30 femte ledd, mens fastsettelse av sykepengegrunnlaget for langvarige oppdrag, lengre enn seks måneder, skulle følge hovedreglene.

Sykepengene skal erstatte inntekten man ville hatt dersom man ikke var blitt syk. For å komme fram til et mest mulig representativt sykepengegrunnlag for frilansere, bør man benytte hovedreglene for beregning i § 8-30 første til tredje ledd. Unntaksregelen i § 8-30 femte ledd bør ikke komme til anvendelse.

Departementet foreslår at henvisningen i § 8-38 femte ledd begrenses til § 8-30 første til tredje ledd.

Departementet viser til lovforslaget, lov om endringer i folketrygdloven § 8-38 femte ledd.

5.1.2.3 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringen trer i kraft fra 1. januar 2019.

Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser.

5.1.3 Fastsettelse av sykepengegrunnlaget for frilansere som har tegnet forsikring

5.1.3.1 Bakgrunn og gjeldende rett

En frilanser kan mot særskilt premie tegne forsikring for tilleggssykepenger for de første 16 kalenderdagene.

Sykepengene fra forsikringen ytes på grunnlag av den inntekten som frilanseren har betalt premie etter. Dersom en frilanser samtidig har rett til sykepenger som arbeidstaker fra en arbeidsgiver i de første 16 kalenderdagene, ytes sykepenger fra forsikringen på grunnlag av differansen mellom sykepengegrunnlaget etter § 8-30 første ledd og den pensjonsgivende årsinntekten etter § 8-30 andre ledd. Dette framgår av § 8-39 fjerde ledd.

Bestemmelsen i § 8-39 fjerde ledd andre punktum ble ved en inkurie ikke endret i forbindelse med endringene i beregningsreglene som ble vedtatt i lov 5. april 2017 nr. 15

Henvisningen i § 8-39 fjerde ledd er gjort til § 8-30, men § 8-30 er endret, endringen trer i kraft 1. januar 2019. Det skal etter ny § 8-30 andre ledd ikke lenger fastsettes en pensjonsgivende årsinntekt med utgangspunkt i pensjonspoengtall de tre siste årene.

Frilansere skal, når lovvedtaket trer i kraft fra 1. januar 2019, ikke lenger få fastsatt sykepengegrunnlaget på bakgrunn av pensjonspoengtall etter reglene for selvstendig næringsdrivende i § 8-35, men på bakgrunn av rapportert inntekt til a-ordningen (etter §§ 8-28 til 8-30), se § 8-38 femte ledd.

5.1.3.2 Departementets vurderinger og forslag

Når en frilanser har tegnet forsikring for tilleggssykepenger for de første 16 dagene, skal sykepengene fra forsikringen etter dagens regler ytes på grunnlag av den inntekten som frilanseren har betalt premie for, (§ 8-39 fjerde ledd første punktum). I forskrift til § 8-39 framgår det hvordan premien skal fastsettes. I henhold til endring i forskriften § 1 andre ledd som trer i kraft fra 1. januar 2019, skal premien «fastsettes i prosent av forventet årsinntekt som frilanser, se folketrygdloven § 8-38 femte ledd (premiegrunnlaget)». Når forsikringsperioden er over, utbetaler Arbeids- og velferdsetaten sykepenger etter reglene i § 8-38 femte ledd. Sykepengegrunnlaget i forsikringsperioden og etter utløpet av forsikringsperioden kan altså være forskjellig, da tidspunktet for fastsettelse av premiegrunnlaget, og tidspunktet for fastsettelse av sykepengegrunnlaget, ikke er det samme.

Departementet foreslår at sykepengegrunnlaget for frilansere på grunnlag av forsikring de første 16 dagene og sykepengegrunnlaget fra 17. dag skal være likt. Da slipper Arbeids- og velferdsetaten å fastsette sykepengegrunnlaget to ganger i de tilfellene der det er tegnet forsikring og sykefraværet går utover 16 dager. Det anses mer riktig å fastsette sykepengegrunnlaget på bakgrunn av inntekt nært opptil arbeidsuførhetstidspunktet, framfor å anvende det som var inntekten da premiegrunnlaget ble fastsatt.

Selvstendig næringsdrivende som har tegnet forsikring får sykepengegrunnlaget fastsatt etter § 8-35 når sykepengetilfellet inntreffer, uavhengig av hva premiegrunnlaget sier. Det gjøres altså en ny vurdering av sykepengegrunnlaget på arbeidsuførhetstidspunktet. Det samme bør gjelde for frilansere som har tegnet forsikring.

Personer som er kombinert arbeidstaker/frilanser vil få sykepengegrunnlaget fastsatt på bakgrunn av inntekt rapportert til a-ordningen for hvert av inntektsforholdene. Det vil ikke lenger være nødvendig med en særregel for å fastsette sykepengegrunnlaget for de som er kombinert arbeidstaker/frilanser med forsikring, slik det i dag framgår av § 8-39 fjerde ledd andre punktum.

Det kan da tas utgangspunkt i inntekten man har hatt som frilanser direkte (fastsatt etter § 8-38 femte ledd) når det skal ytes sykepenger fra forsikringen, uten at det må skje på bakgrunn av differensen mellom arbeidsinntekt og pensjonsgivende årsinntekt.

Departementet foreslår en endring slik at sykepenger fra forsikringen ytes på grunnlag av inntekten medlemmet har hatt som frilanser etter § 8-38 femte ledd.

Det foreslås at § 8-39 fjerde ledd endres slik at sykepengene fra forsikringen de første 16 dagene ytes på grunnlag av inntekten som medlemmet har hatt som frilanser, fastsatt etter § 8-38 femte ledd.

Departementet viser til lovforslaget, folketrygdloven § 8-39 fjerde ledd.

5.1.3.3 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringen trer i kraft fra 1. januar 2019.

Forslaget vil ha være en forenkling av regelverket, men vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser utover det.

I 2016 var det 52 tilfeller der frilansere har fått utbetalt sykepenger etter forsikringen. Samme år var det registrert tre tilfeller der bruker var kombinert arbeidstaker/frilanser med forsikring for tilleggssykepenger. Forsikringsordningen er selvfinansierende.

5.2 Opprettinger i folketrygdloven og enkelte andre lover

5.2.1 Innledning og bakgrunn

Lovdata utarbeider regelrapporter fire ganger i året. Rapportene gir en oversikt over feil, uklarheter og lovtekniske utfordringer i lover og forskrifter som Lovdata har mottatt for kunngjøring. Lovdatas regeltilsyn er en synergi av det arbeidet Lovdata utfører med å kunngjøre Norsk Lovtidend og å publisere lover og forskrifter.

Arbeids- og sosialdepartementet har i perioden oktober 2017 til mars 2018 mottatt to slike regelrapporter. Det dreier seg blant annet om rene skrivefeil, og om lover og paragrafer som er opphevet, men som gjeldende bestemmelser fremdeles viser til. Departementet har i tillegg tatt en større gjennomgang av alle lovhenvisninger, samt innholdsfortegnelser i folketrygdloven. Omtalen av de lovtekniske endringene er tatt inn i merknader til de enkelte paragrafene i lovforsla-

Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018)

get i punkt 6. I proposisjonen foreslår departementet at disse feilene rettes opp.

De lovtekniske endringene er gjort i følgende lover:

- lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner
- lov 26. april 1947 nr. 1 om 1 og 17 mai som høgtidsdager
- lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn
- lov 6. juli 1951 nr. 4 om Norges Krigsskaderåd
- lov 17. juli 1953 nr. 2 om erstatning for krigsskade på eiendom og interesse
- lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskade-trygd
- lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere
- lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten (trygderettsloven)
- lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie (ferieloven)
- lov 23. august 1996 nr. 63 om allmenngjøring av bestemmelser i tariffavtale om europeiske samarbeidsutvalg m.v.
- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)
- lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven)

- lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)
- lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven)
- lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)
- lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer
- lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven)

5.2.2 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringene trer i kraft fra 1. januar 2019.

Retting av feil i lovverket medfører at lovverket blir enklere tilgjengelig, og risikoen for misforståelser og usikkerhet hos brukerne av lovverket reduseres. Utover dette vil oppryddingen ikke ha administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning.

6 Merknader til de enkelte paragrafene i lovforslaget

6.1 Til lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner

Til § 1

I *andre ledd første punktum* i lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner er det vist til «lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt». Denne loven er erstattet av lov 12. august 2016 nr. 77 om verneplikt og tjeneste i Forsvaret m.m. Det foreslås at henvisningen endres til «forsvarsloven».

6.2 Til lov 26. april 1947 nr. 1 om 1 og 17 mai som høgtidsdager

Til § 3

Henvisningen i *tredje ledd* oppdateres ettersom lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister er opphevet og erstattet av lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven).

6.3 Til lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn

Til § 28

I *nr. 1 tredje ledd* er ordet «folketrygden» feilskrevet. Dette foreslås rettet opp.

6.4 Til lov 6. juli 1951 nr. 4 om Norges Krigsskaderåd

Til § 2

Sjuende ledd viser til «lov av 17. juli 1953 nr. 3». Riktig henvisning skal være «lov av 17. juli 1953 nr. 2». Departementet foreslår at henvisningen rettes opp.

6.5 Til lov 17. juli 1953 nr. 2 om erstatning for krigsskade på eiendom og interesse

Til § 19

Andre punktum viser til «forordning av 12. mars 1790». Riktig henvisning skal nå være panteloven § 1-5. Departementet foreslår at henvisningen rettes opp.

Til § 25 og § 30

§ 25 *første ledd andre punktum* viser til «forsikringsloven», det vil si lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsvirksomhet (forsikringsvirksomhetsloven). Bestemmelsene følger nå av lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) §§ 2-12 flg. Også § 30 *første ledd andre punktum* viser til «forsikringsloven». Riktig henvisning skal være lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven), se lovens kapittel 5. Departementet foreslår at lovhenvisingene rettes opp.

6.6 Til lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd

Til § 47

I paragrafen slås det fast at overtredelse av bestemmelsen i § 46 (taushetsplikt) straffes etter straffelovens bestemmelser om offentlige tjenestemenn. § 46 ble opphevet og avløst av § 7 om taushetsplikt for Arbeids- og velferdsetaten i lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen. Brudd på taushetsplikt for offentlige ansatte straffes etter straffeloven § 209. Bestemmelsen i § 47 *tredje ledd* er etter dette overflødig, og det foreslås at bestemmelsen utgår.

6.7 Til lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere

Til § 31

I *fjerde ledd* går det fram at proSENTSATSENE for premietilskott og for egenkapitaltilskott fastsettes av pensjonsordningens styre og godkjennes av «Sosialdepartementet». Slike henvisninger bør være nøytrale, og det foreslås at dette endres til «departementet».

6.8 Til lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten

Til § 25

Ordet «tilleggskjennelse» er feilskrevet i *første ledd andre punktum*, og det foreslås at skrivefeilen rettes.

6.9 Til lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie

Til § 9

Lovhenvisningen i *nr. 3 tredje ledd* oppdateres ettersom lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt er opphevet og erstattet av lov 12. august 2016 nr. 77 om verneplikt og tjeneste i Forsvaret (forsvarsloven). Endringen har ingen materiell betydning.

Til § 10

Henvisningen i *nr. 1 tredje ledd* oppdateres ettersom lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) er opphevet og erstattet av lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven). Bestemmelsen som tidligere framgikk av ligningsloven § 6-17 nr. 3 framgår nå av skatteforvaltningsforskriften § 7-12-2 andre ledd, som er hjemlet i skatteforvaltningsloven.

Endringen i *nr. 5 første ledd bokstav a* skyldes at lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt er opphevet og erstattet av lov 12. august 2016 nr. 77 om verneplikt og tjeneste i Forsvaret (forsvarsloven).

Endringene har ingen materiell betydning.

Til § 11

Paragrafhenvisningen i *nr. 5 andre ledd* tas ut da det ikke er nødvendig med slik henvisning innen samme lovparagraf.

Lovhenvisningene i *nr. 6* oppdateres ettersom tjenestemannsloven er erstattet av statsansatte-loven.

Endringene har ingen materiell betydning.

6.10 Til lov 23. august 1996 nr. 63 om allmenngjøring av bestemmelser i tariffavtale om europeiske samarbeidsutvalg m.v.

Til § 2

Lovhenvisningen i *andre ledd* oppdateres ettersom lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister er opphevet og erstattet av lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister (arbeidstvistloven). Endringen har ingen materiell betydning.

6.11 Til lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd

Til § 2-4

I *første punktum* vises det til Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og Rådsforordning (EØF) nr. 574/72. Forordningene er erstattet av Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 883/2004 og Europaparlaments- og rådsforordning (EF) 987/2009 og henvisningen foreslås rettet opp. I tillegg er uttrykket «rettigheter og plikter» tatt ut som overflødig.

Til § 2-6

Andre ledd første punktum viser til «arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader» etter kapittel 11. Siden tilleggsstønadene ved lov 16. juni 2017 nr. 43 ble flyttet til et nytt kapittel 11 A, foreslås det å endre henvisningen slik at det blir i tråd kapittel-inndelingen. Dessuten foreslås det å erstatte «eller» uføretrygd med «og» uføretrygd.

Til § 2-9

Ved lov 16. juni 2017 nr. 43 ble tilleggsstønadene flyttet til et eget kapittel 11 A, se merknaden til § 2-6. Riktig henvisning i *første ledd bokstav b* er derfor «11 A (tilleggsstønader til arbeidsrettede tiltak)». Forslaget retter opp henvisningen.

Til § 2-13

I *første ledd* foreslås det å erstatte begrepet «minstepensjon» for enslige med «minste pensjonsnivå for enslige» og samtidig vise til «§ 19-8 sjette ledd bokstav a».

Til § 3-2

I *første ledd* vises det til § 3-6. Bestemmelsen ble opphevet ved lov 16. desember 2011 nr. 59. Siden det bare er to paragrafer igjen som det vises til, foreslås det å erstatte «eller» med §§ 3-5 «og» § 3-7.

Til § 3-5

Fjerde ledd bokstav b andre punktum viser til «§ 3-6 tredje ledd». § 3-6 ble opphevet ved lov 16. desember 2011 nr. 59 (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre) uten at henvisningen ble justert samtidig, se Prop. 130 L (2010–2011). Riktig henvisning skal være «§ 12-12 tredje ledd andre punktum». Forslaget retter opp dette.

Til § 3-7

I *første ledd bokstav a* foreslås å ta ut ordet «ledd» etter «tredje», slik at bestemmelsen viser til «tredje og fjerde ledd».

Til § 3-14

Første og andre ledd viser til § 12-11. Bestemmelsen om fastsetting og endring av uføretrygd er ved lov 16. desember 2011 nr. 59 endret til § 12-10. Henvisningene foreslås rettet opp.

Til § 3-15

Første ledd andre punktum viser til § 3-1 fjerde ledd bokstav b. Ved lov av 27. mai 2016 nr. 14 ble paragrafnummeret endret fra § 3-1 til § 3-2. Forslaget retter opp henvisningen.

Til § 3-17

Femte ledd viser til § 12-7 tredje ledd. Ved lov 20. juni 2014 nr. 24 ble bestemmelsen om uføretidspunktet flyttet til § 12-8. Henvisningen foreslås rettet opp.

I *sjette ledd* foreslås det å ta ut «uførepensjon eller». Det fins ikke lenger uførepensjon, men uføretrygd etter de nye reglene, (se § 3-17 andre ledd bokstav a) og en uføretrygd som er en omregnet uførepensjon (se samme bestemmelse bokstav b).

Til § 3-24

I *andre ledd bokstav e* vises det til § 3-19 sjette ledd. Siden § 3-19 bare har ett ledd, foreslås det å ta ut «sjette ledd».

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 4

Tolvte strekpunkt i innholdsfortegnelsen til kapittel 4 viser § 4-17. Denne paragrafen ble opphevet ved lov 17. desember 2010 nr. 80, men innholdsfortegnelsen ble ikke samtidig rettet opp.

Til §§ 4-3, 4-12, 4-13 og 4-26

I §§ 4-3 *andre ledd første punktum* og 4-13 *andre ledd* er «prosent» forkortet til «pst.», og i folketrygdloven §§ 4-12 *første ledd første punktum*, 4-13 *første ledd bokstav a* og 4-26 *andre ledd* er «per» forkortet til «pr.». For et klarere lovspråk foreslår departementet at «pr.» og «pst.» i disse bestemmelsene rettes til henholdsvis «per» og «prosent».

Til § 4-4

Bestemmelsen gjelder vilkåret om minsteinntekt for å få rett til dagpenger. Mens det etter gjeldende *første ledd* er inntekt for det sist avsluttede eller de siste tre avsluttede kalenderårene som inngår i minsteinntekten, foreslås det at inntekten de siste 12 eller 36 avsluttede kalendermånedene før det søkes om dagpenger, nå inngår i minsteinntekten. *Første og fjerde ledd* er endret i tråd med dette.

I *nytt femte ledd* gis departementet hjemmel til å gi forskrifter om hva som skal regnes som de siste avsluttede kalendermånedene før søknadstidspunktet og om hva som skal regnes som søknadstidspunktet etter bestemmelsene i kapittel 4. Se punkt 2.1.

Til § 4-6

I *første ledd tredje strekpunkt* er et manglende komma satt inn. Henvisningen i *femte strekpunkt* er endret slik at det vises til den offisielle korttittelen (sosialtjenesteloven).

Til § 4-10

I *første ledd bokstav b* fjernes et overflødig «eller» etter kommaet i listen.

Til § 4-11

Bestemmelsen gjelder grunnlaget for beregning av dagpenger. Mens det etter gjeldende *andre ledd* er inntekt for det sist avsluttede eller de siste tre avsluttede kalenderårene som inngår i grunnlaget, skal nå inntekten de siste 12 eller 36 avslut-

tede kalendermånedene før det søkes om dagpen-ger, inngå i dagpengegrunnlaget. Andre ledd er endret i tråd med dette. Se punkt 2.1.

Til § 4-15

Stønadsperiodens varighet bestemmes ut fra om minsteinntekten er over eller under 2G. Når opp-tjeningsperioden for minsteinntekten endres, innebærer dette en tilsvarende endring for fastset-tingen av stønadsperioden. *Første ledd* er oppda-tert i tråd med endringen i § 4-4. I tillegg er leddet omredigert noe, for å gjøre bestemmelsen mer leservennlig. Se punkt 2.1.

I *første ledd* første punktum er to ganger grunnbeløpet formulert som «2 ganger grunn-beløpet», mens dette i *andre punktum* er for-mulert med tallord, «to ganger grunnbeløpet». For et mer konsekvent lovspråk foreslås det at dette i andre punktum endres til «2 ganger grunnbeløpet.»

Etter folketrygdloven § 4-13 andre ledd grade-res dagpengene mot arbeidet tid i en 14 dagers periode (meldeperioden), og ikke mot arbeids-tiden per uke. *Andre ledd* er derfor rettet opp i tråd med dette. I tillegg er en feilhenvisning til § 4-13 femte ledd tatt ut. Se punkt 5.2.

Til § 4-25

Ved lov 17. desember 2010 nr. 80 ble *første ledd bokstav e*, opphevet. Bokstav d avsluttes nå med komma, mens det skulle vært et punktum. Depar-tementet foreslår at dette rettes opp.

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 5

§ 5-24 a er ikke med i innholdsfortegnelsen. Det foreslås et nytt tolvte strekpunkt med ordlyden «stønad til helsetjenester i et annet EØS-land står i § 5-24 a».

Til § 6-3

Første ledd bokstavene d, f, g og h har ved en feil et punktum i slutten av listepunktet. Forslaget retter opp dette.

Til § 8-22

I *andre ledd første punktum* vises det til bestem-melsene i bidragsinnkrevingsloven. Det foreslås å ta inn hvem det er som kan kreve inn, slik det er gjort i § 12-14 fjerde ledd.

Til § 8-35

Andre ledd endres slik at sykepengegrunnlaget til selvstendig næringsdrivende skal beregnes på grunnlag av gjennomsnittet av den pensjons-givende årsinntekten som er fastsatt for de tre siste årene før vedkommende ble sykmeldt. Inn-tekten for det enkelte året reguleres i samsvar med grunnbeløpet på sykmeldingstidspunktet. Ved beregningen skal det for det enkelte år bare tas med en tredel av inntekten mellom seks og tolv ganger grunnbeløpet. Inntekt over tolv gan-ger grunnbeløpet tas ikke med.

Endringen medfører at man ikke lenger skal omregne inntekten til poengtall når man skal beregne sykepengegrunnlaget til selvstendig næringsdrivende. Utover dette vil ikke end-ringen innebære en materiell endring av regel-verket.

Tredje ledd endres slik at særregelen om at man skal fastsette sykepengegrunnlaget ved skjønn dersom et medlem ikke har pensjons-poengtall for de tre siste årene fjernes. For at det skal bli beregnet pensjonspoengtall må man ha tjent over ett grunnbeløp. Når man går bort fra å omregne inntekten til pensjonspoengtall (se end-ringen i andre ledd), og all inntekt anvendes i beregningen, vil det ikke lenger være behov denne særregelen. Sakene kan følge hovedrege-len i andre ledd.

Regelen om at sykepengegrunnlaget skal fast-settes ved skjønn for et medlem som har blitt yrkesaktiv i løpet av de siste tre årene, videreføres med noen språklige endringer. Se punkt 5.1.

Til § 8-36

Første ledd bokstav a avsluttes med et punktum. Det riktige skal være et komma og forslaget retter opp dette.

Til § 8-39

Fjerde ledd endres slik at sykepenger til frilansere som har tegnet forsikring, ytes på grunnlag av inntekten som medlemmet har hatt som frilanser fastsatt etter § 8-38 femte ledd. Endringen med-fører at sykepenger fra forsikringen ikke lenger skal ytes etter den inntekt som frilanseren har betalt premie etter. Endringen medfører også at sykepengegrunnlaget til frilansere som har tegnet forsikring de første 16 dagene og sykepenge-grunnlaget fra 17. dag, blir det samme. Det skal da ikke lenger fastsettes to sykepengegrunnlag i disse sakene.

Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018)

Personer som er kombinert arbeidstaker/frilanser vil fra 1. januar 2019 få sykepengegrunnlaget fastsatt på bakgrunn av inntekt rapportert til a-ordningen for hvert av inntektsforholdene. Det vil ikke lenger ikke være nødvendig med en særregel for å fastsette sykepengegrunnlaget for de som er kombinert arbeidstaker/frilanser med forsikring, og dagens regel i fjerde ledd andre punktum fjernes.

Til § 8-48

Andre ledd viser til § 11-23 om forholdet til andre fulle ytelser fra folketrygden. Ved lov 16. juni 2017 nr. 43 ble bestemmelsen flyttet til § 11-27. Henvisningen foreslås rettet opp.

Til § 8-49

Tredje ledd gir regler om rett til sykepenger til personer som i stedet for dagpenger, mottar tiltakspenger i forbindelse med deltakelse på arbeidsmarkedstiltak. I forbindelse med vedtaket av lov 20. juni 2014 nr. 24 kom det inn en skrivefeil i § 8-49 tredje ledd. Departementet foreslår at «tiltakspenge retter» blir endret til «tiltakspenger etter».

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 10

Andre strekpunkt viser til «§§ 10-2 til 10-4». Paragraf 10-2 ble opphevet ved lov 16. juni 2017 nr. 44, i kraft 1. januar 2018. Henvisningen foreslås derfor rettet til «§§ 10-3 og 10-4».

Til § 13-2

Andre ledd første strekpunkt i bestemmelsen henviser til § 3-30 (beregning av pensjoner ved yrkesskade). Sistnevnte bestemmelse ble opphevet ved lov 16. desember 2011 nr. 59 (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre), uten at henvisningen ble justert samtidig. Da bestemmelser om beregning av pensjoner med videre vil gjenfinnes via øvrige henvisninger i § 13-2, foreslås at første strekpunkt oppheves som overflødig.

Sjette strekpunkt viser til § 11-26. Bestemmelsen om yrkesskadefordeler ved arbeidsavklaringspenger står i § 11-22. Forslaget retter opp dette.

Til § 18-3

Tredje ledd andre punktum viser blant annet til «§ 3-21». Sistnevnte bestemmelse ble opphevet ved lov 16. desember 2011 nr. 59 (ny uføretrygd og alders-

pensjon til uføre), uten at henvisningen samtidig ble justert, se Prop. 130 L (2010–2011). Riktig henvisning til erstatning for § 3-21 skal være «§ 12-3 tredje ledd». Det foreslås at dette rettes opp.

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 19

Kapittel 19 Alderspensjon ble ved lov 16. desember 2011 nr. 59 tilføyd en ny § 19-9 a om overgang fra uføretrygd til alderspensjon for personer i visse årskull. Innholdsfortegnelsen i kapitlet ble ved en feil ikke oppdatert samtidig, og dette foreslås rettet. *Nytt sjette strekpunkt* skal lyde «overgang fra uføretrygd til alderspensjon for personer født i 1944 til 1953 står i § 19-9 a». I siste strekpunkt er ordet «Alderspensjon» endret til «alderspensjon».

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 20

I strekpunkt *åtte* og *tjuen* er det gjort retting til liten forbokstav. Punktumet er fjernet i strekpunkt *tjue*.

Til § 20-7

Første ledd viser blant annet til folketrygdloven § 4-17 femte ledd, som gjaldt særregler om dagpenger til personer over 64 år. Sistnevnte bestemmelse ble opphevet ved endringslov 17. desember 2010 nr. 80, se Prop. 16 L (2010–2011). Henvisningen i § 20-7 ble ved en feil ikke samtidig justert, og forslaget retter opp dette.

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 21

Fjerde strekpunkt viser til §§ 21-4 til 21-4 c (bestemmelser om innhenting og utveksling av opplysninger mv.). Ved lov 9. april 2013 nr. 14 ble kapitlet tilføyd en ny § 21-4 d som gjelder masseinnhenting av opplysninger i kontrolløyemed. Innholdsfortegnelsen ble ved en feil ikke justert tilsvarende. I *siste strekpunkt* er punktumet til slutt i setningen fjernet.

Til § 21-12

I *fjerde ledd andre punktum* er Nasjonalt klageorgan feilstavet. Forslaget retter opp dette.

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 22

Åttende strekpunkt viser til § 22-6 «Sosialkontoret». Bestemmelsen heter «Utbetaling til Nav-kontor o.a.» Forslaget retter opp dette.

Til § 22-2

I *andre ledd første punktum* er Arbeids- og velferdsetaten skrevet med liten forbokstav. Forslaget retter opp skrivefeilen.

Til § 22-7

Første ledd andre punktum viser til § 26 i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser. Ved lov 25. juni 2010 nr. 29 ble § 26 endret til § 28. Forslaget retter opp henvisningen.

Til § 22-10

Andre ledd bokstav c har en henvisning til § 9-13. Ved lov 11. mai 2017 nr. 25 er § 9-13 flyttet til § 9-14. Bestemmelsen gjelder opplæringspenger ved kurs for et medlem med omsorg for et funksjonshemmet barn. Lovforslaget retter opp henvisningen.

Andre ledd bokstav d har en henvisning til §§ 9-10 til 9-12. Etter lov 11. mai 2017 nr. 25 er det riktig også å vise til § 9-13, slik at henvisningen inkluderer pleie av nærstående, slik det står i lovteksten.

Fjerde ledd bokstav a viser til «stønad ved medisinsk rehabilitering» som ble benyttet tidligere da rehabiliteringspenger var hjemlet sammen med hjelpemidler i kapittel 10 under kapitteloverskriften «Ytelser under medisinsk rehabilitering». Rehabiliteringspenger var en ytelse som ble gitt per dag og er erstattet med arbeidsavklaringspenger. Paragrafene 10-5 til 10-7 hjemler stønad til bedring av funksjonsevnen i arbeidslivet, dagliglivet og ulike stønadsformer. Henvisningen er derfor endret til «stønad til bedring av funksjonsevnen».

Fjerde ledd bokstav b viser til § 11-12. Ved lov 16. juni 2017 nr. 43 er tilleggsstønadene flyttet til et eget kapittel 11 A. Det foreslås å endre henvisningen i tråd med dette.

Sjuende ledd andre punktum viser til «og tilleggsstønader». Ved lov 16. juni 2017 nr. 43 er tilleggsstønadene som nevnt flyttet til et eget kapittel og kapittel 11 hjemler nå kun arbeidsavklaringspenger. Det foreslås å ta ut «og tilleggsstønader» slik at henvisningen blir korrekt. Forslaget følger opp dette.

Henvisningen til «dagpenger under arbeidsløshet» er endret til «dagpenger under arbeidsløshet etter kapittel 4».

Til § 22-12

Andre ledd fjerde punktum viser til § 12-12 tredje ledd. Bestemmelsen omhandlet tidligere at ved-

kommende beholdt retten til uførepensjonen selv om den reduseres eller falt helt bort under tidsbegrenset arbeidstrening eller ved hvilende rett. Hvilende rett står nå i § 12-10 tredje ledd. Forslaget retter opp henvisningen.

Til § 22-13

Fjerde ledd bokstav b viser til § 15-6 andre ledd som tidligere sa at det kan gis overgangsstønad i opptil to måneder før fødselen. Dette framgår nå av § 15-8 første ledd tredje punktum. Forslaget retter opp henvisningen.

Til § 22-14

Femte ledd første punktum viser blant annet til § 22-15 sjuende ledd og § 22-15 a femte ledd. Ved lov 18. desember 2015 nr. 121 fikk § 22-15 nytt sjuende ledd. Riktig henvisning blir til § 22-15 åttende ledd. Ved den samme endringsloven fikk § 22-15 a et nytt sjetted ledd. Lovforslaget retter opp henvisningene.

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 23

Tiende strekpunkt endres til «folketrygdens midler». Kommaene etter *første* til *niende* strekpunkt og punktumet etter *tiende* strekpunkt fjernes.

Til § 23-10

Tredje ledd viser til § 3-21, som ved lov 16. desember 2011 nr. 59 ble opphevet. Innholdet om ung ufør er tatt inn i § 12-13 tredje ledd. Det foreslås å endre henvisningen. Det vises også til § 14-12 og § 14-20. I Ot.prp. nr. 29 (1995–1996) var § 14-12 Engangsstønad ved fødsel og § 14-20 Engangsstønad ved adopsjon. Nå framgår engangsstønad ved fødsel og adopsjon samlet i § 14-17. Forslaget retter opp henvisningen. Henvisningen til «lov 17. februar 1989 nr. 2» erstattes med den offisielle korttittelen «forskotteringsloven».

Til innholdsfortegnelsen i kapittel 25

Sjette strekpunkt viser til § 25-5 a, som ved lov 19. desember 2014 nr. 74 er opphevet. Forslaget opphever strekpunktet.

Fra 1. januar 2019 trer de nye bestemmelsene om tap av retten til å praktisere for trygdens regning i §§ 25-6 og 25-7 og formell advarsel i § 25-7 a i kraft, se lov 22. juni 2018 nr. 45. I *sjetten* og *sjuende strekpunkt* foreslås det at henvisningen til de nevnte bestemmelsene tas inn. Nåværende

niende og tiende strekpunkt blir åttende og niende strekpunkt.

Paragraf 25-10 om arbeidsgivers opplysningsplikt mangler i innholdsfortegnelsen og blir *tiende strekpunkt*.

I *siste strekpunkt* foreslås det å ta inn liten forbokstav i «unntak» og punktumet etter siste strekpunkt fjernes.

Kommaene i innholdsfortegnelsen fjernes.

Til § 25-13

I *andre ledd andre punktum* er det gjort unntak fra § 12-12 andre ledd i forbindelse med forsøk med lavere uføregrad enn 50 prosent. I tidligere § 12-12 andre ledd ble det gitt bestemmelser om ventetid på ett år og friinntekt. Ved lov 16. desember 2011 nr. 59 er bestemmelsene om ventetid og friinntekt opphevet. Det foreslås at punktumet oppheves.

6.12 Til lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester

Til § 8

Første ledd tredje punktum viser til lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. Loven er opphevet og erstattet av lov 16. juni 2017 nr. 67 om statens ansatte mv. (statsansatteloven). Henvisningen foreslås rettet til «statsansatteloven».

6.13 Til lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.

Til § 14-9

Sjette ledd henviser ved en inkurie til «andre punktum». Dette endres til «første punktum», som er korrekt henvisning. Endringen har ingen materiell betydning.

6.14 Til lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen

Til § 7

Paragrafen omhandler taushetsplikt for ansatte i Arbeids- og velferdsetaten. *Andre ledd andre punktum* har en bestemmelse om at en brukerkontakt som nevnt i folketrygdloven § 15-12 femte ledd, kan få oppgitt navn og adresse på enslige forsørgere som mottar overgangsstønad innenfor brukerkontaktens virkeområde. Brukerkontaktordningen ble avvirket ved lov 19. juni 2015 nr. 42.

Bestemmelsen om unntak fra taushetsplikt overfor en brukerkontakt foreslås derfor opphevet.

6.15 Til lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Til § 25

Andre ledd har en henvisning blant annet til folketrygdloven § 15-10, som tidligere omhandlet folketrygdens krav på refusjon i underholdsbidrag ved utbetalt overgangsstønad. Bestemmelsene om refusjon ble opphevet ved lov 15. juni 2001 nr. 37, se Ot.prp. nr. 43 (2000–2001). Henvisningen til § 15-10 foreslås derfor tatt ut.

«Lov av 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott» endres til «forskotteringsloven», som er den offisielle korttittelen.

Til § 29

Paragrafen angir vilkårene for kvalifiseringsprogrammet.

I *første ledd* foreslås det at aldersgrensen lovfestes og at den nedre aldersgrensen endres fra 19 til 18 år.

Andre ledd er innholdsmessig en videreføring av gjeldende lov § 29 andre ledd bokstav a og b.

Tredje ledd erstatter gjeldende lov § 29 andre ledd bokstav c, og den språklige endringen har til hensikt å tydeliggjøre at kommunens adgang til å avslå søknad om kvalifiseringsprogram fordi arbeids- og velferdsforvaltningen ikke har mulighet til å tilby program, kun er ment for unntakstilfeller. Bestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil, og kommunens adgang til å avslå en søknad om kvalifiseringsprogram etter denne bestemmelsen er snever. Formålet er å dekke de tilfellene der det er forhold utenfor kommunens kontroll som gjør det uforholdsmessig byrdefullt å tilby et tilpasset program. Mangler på statlige eller kommunale tiltak er eksempler på forhold som ikke gir grunnlag for avslag på søknad om kvalifiseringsprogram.

Endringen i *fjerde ledd* er en omformulering av gjeldende forskriftshjemmel og innebærer ikke en innholdsmessig endring.

Til § 30

Første ledd første punktum viderefører gjeldende § 30 tredje ledd.

Første ledd andre punktum fastslår at den vesentlige delen av programmet skal bestå av til-

tak som direkte forventes å styrke deltakers muligheter for overgang til arbeid etter endt program. Bestemmelsen erstatter gjeldende § 30 første ledd første del av punktet, som krever at programmet skal inneholde arbeidsrettede tiltak og arbeidssøking. Endringen innebærer at det ikke er regulert i lov hvilke tiltak som skal inngå i programmet.

Første ledd tredje punktum viderefører gjeldende § 30 første ledd siste del.

Første ledd siste punktum erstatter § 30 andre ledd siste punktum. Etter gjeldende rett kan det settes av tid til helsehjelp, opptrening, egenaktivitet med videre. Etter forslaget vil opprømsingen av aktiviteter i loven erstattes av en angivelse av formålet med aktivitetene, slik at det kan settes av tid til aktiviteter som bedrer deltakers helse.

Andre ledd første punktum er en videreføring av gjeldende § 30 fjerde ledd.

Andre ledd andre punktum viderefører § 37 andre ledd første punktum. I tillegg er det foreslått at gjennomføring av læretid skal likestilles med arbeid når det gjelder muligheten for å kombinere dette med fortsatt deltakelse i kvalifiseringsprogrammet, likevel slik at læretiden kan være på fulltid. Det følger av målgruppen for programmet og inngangsvilkårene for deltakelse at deltakere normalt ikke har inntektsgivende arbeid ved oppstart av programmet. Det kan imidlertid være aktuelt at utprøving i lønnet arbeid inngår i programmet etter hvert, og særlig i den avsluttende delen av programmet i forbindelse med overgang til ordinært arbeid. Tilsvarende vil gjelde for gjennomføring av læretid. *Andre ledd tredje punktum* er en videreføring av gjeldende § 37 andre ledd siste punktum.

Tredje ledd er en videreføring av gjeldende § 30 sjuende ledd. Ordet «bestemmelser» er endret til «regler».

Gjeldende *femte* og *sjette ledd* foreslås opphevet, se de alminnelige merknadene punkt 3.6.3.

Til § 32

Bestemmelsen angir rammene for kvalifiseringsprogrammets varighet og er endret slik at det oppnås variasjon i programmets varighet som i større grad har sammenheng med deltakerens forhold. Bakgrunnen for forslaget er å bidra til økt fleksibilitet, slik at målgruppen for kvalifiseringsprogrammet nås i større grad.

Første ledd første punktum regulerer maksimal varighet for kvalifiseringsprogrammet. Etter forslaget gis programmet så lenge deltakeren oppfyller vilkårene i loven § 29, men likevel ikke lenger

enn to år. Dette erstatter dagens regel om at programmet kan gis for en periode for inntil ett år og at programmet etter en ny vurdering kan forlenges med inntil ett år. Endringen innebærer at deltakeren ikke lenger risikerer å «miste» programtid hvis det fattes kortere vedtak enn ett år ved innvilgelse av kvalifiseringsprogram. Tidsperspektivet ved innvilgelse av kvalifiseringsprogram skal være maksimalt to år. Det vil si at personer som har behov for lengre oppfølging og bistand fra NAV-kontoret enn to år for å komme ut i arbeid, ikke er i målgruppen for kvalifiseringsprogrammet.

Første ledd andre punktum åpner for at programmet kan forlenges med inntil ett år, når særlige grunner tilsier det. Etter gjeldende rett kan programmet forlenges etter en særskilt vurdering, se loven § 32 første ledd andre punktum. I Ot.prp. nr. 70 (2006–2007) framgår det at dette betyr at kommunen bare unntaksvis kan forlenge programmet utover to år og at forlengelse bare kan gis når «særlige grunner» tilsier at det er behov for en viss, begrenset forlengelse. Det legges til grunn at lovendringen på dette punktet er en videreføring av gjeldende rett. Videre innebærer lovendringen en utvidelse og lovfesting av muligheten for slik forlengelse til inntil ett år, mot dagens seks måneder som i dag er regulert i forskriften § 2 tredje ledd andre punktum.

Første ledd tredje punktum er endret, slik at opphold etter vedtak om avbrudd, se forslag til § 34 nytt første ledd, i likhet med godkjent permisjon, ikke regnes med i programmets varighet. Det foreslås også en språklig endring i bestemmelsen som ikke er ment å endre innholdet.

Andre ledd er omformulert, slik at det kan gis forskrift med nærmere regler om varigheten av kvalifiseringsprogrammet, og ikke som etter gjeldende rett; retningslinjer for varighetsvurderingen.

Til § 34

Bestemmelsen er endret, slik at det skilles mellom avbrudd for en periode og avslutning. Dette erstatter dagens bestemmelse om stans av kvalifiseringsprogrammet.

I høringsnotatet ble det foreslått at det i forskriften ikke skal være formelle begrensninger i hvor mange ganger en person i prinsippet kan tas inn igjen i et program. Sammen med dette forslaget har endringen i § 34 som formål å gi mer rom for fleksibilitet i situasjoner hvor det kan være behov for å avbryte programmet for en periode. Det er klageadgang på vedtak om avbrudd og avslutning, se loven § 47.

Etter *første ledd første punktum* er det et vilkår for at kommunen skal kunne avbryte eller avslutte et program, at det er saklig begrunnet i forhold ved deltakeren. Dette vilkåret er innholdsmessig en videreføring av gjeldende rett. Kommunen må vurdere om et program skal avbrytes eller avsluttes dersom det oppstår forhold ved deltakeren som kan påvirke videre deltakelse. Etter *andre punktum* skal programmet avsluttes når det er sannsynlig at deltakeren ikke vil gjenoppta deltakelsen i programmet. *Tredje punktum* bestemmer at kommunen skal fatte vedtak om å avslutte programmet hvis programmet har vært avbrutt i ett år. Bakgrunnen for dette er at fraværet da har vart så lenge at personens forutsetninger for deltakelse må vurderes på nytt på grunnlag av ny søknad.

Det vises til de alminnelige merknadene i punkt 3.4.4.3.

Andre ledd gir et vern mot avslutning av kvalifiseringsprogrammet på grunn av fravær knyttet til ordinært arbeid, fødsel eller adopsjon det første året etter fraværets start. Bestemmelsen skal forstås bokstavelig, slik at vernet mot avslutning av program ved fødsel eller adopsjon gjelder fra tidspunktet for fødselen eller adopsjonen, og ikke fra et tidligere tidspunkt dersom det har vært svangerskapsrelatert fravær før fødsel. Ved slikt fravær må kommunen imidlertid være oppmerksom på at likestillings- og diskrimineringslovgivningen gir et sterkt vern mot diskriminering i forbindelse med graviditet.

Formålet med bestemmelsen er dels å legge forholdene bedre til rette for at deltakere skal kunne prøve seg i ordinært arbeid uten å være redd for at programmet avsluttes. Dels skal det legges bedre til rette for å gjenoppta deltakelse i kvalifiseringsprogrammet etter fødsel eller adopsjon.

Til § 35

Første ledd nytt andre punktum fastslår at en deltaker ikke har rett til kvalifiseringsstønning i perioden programmet er avbrutt etter nytt § 34 første ledd første punktum.

Til § 36

Av sosialtjenesteloven § 36 følger det at det ved fravær som ikke skyldes sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner, og som det ikke er gitt tillatelse til, reduseres stønningen tilsvarende, jf. § 35. I forskrift kan det fastsettes nærmere regler om fravær og permisjon. *Første ledd* foreslås endret

for å få tydeligere fram at kvalifiseringsstønningen skal reduseres ved fravær. Som i dag vil stønningen derimot ikke reduseres ved fravær som skyldes sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner, og som det er gitt tillatelse til. Se likevel om avbrudd i og avslutning av program i punkt 3.4.4.

I *andre ledd* endres ordlyden i forskriftshjemmelen for å tydeliggjøre gjeldende rett.

Til § 37

Første ledd første punktum er endret, slik at kvalifiseringsstønningen reduseres i forhold til antall timer med gjennomføring av læretid, tilsvarende det som etter gjeldende rett gjelder for arbeidsinntekt. *Andre punktum* er en videreføring av gjeldende tredje ledd. Innholdet i gjeldende andre ledd er foreslått flyttet til § 30 andre ledd andre og tredje punktum.

Til § 38

Andre ledd er foreslått opphevet fordi den er overflødig, se de alminnelige merknadene punkt 3.6.2.

6.16 Til lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer

Til §§ 9-1 og 9-2

I § 9-1 *andre ledd* og § 9-2 *første ledd bokstav a* vises det til «lov 6. desember 1981 nr. 61». Riktig lovhenvielse skal være «lov 12. juni 1981 nr. 61». Forslaget retter opp dette.

6.17 Til lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister

Til § 58

Endringen i *første ledd* innebærer at «Høyesteretts ankeutvalg» er endret til «Høyesterett».

6.18 Til lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet

Til § 8

Første ledd andre punktum om at opplysningene ikke kan innhentes fra organ og personer som nevnt i folketrygdloven § 21-4, dersom de kan inn-

hentes på «anna vis», er skilt ut som et eget *tredje ledd*, og er begrenset til å gjelde opplysninger etter andre ledd bokstavene b, c og e. Dette innebærer en plikt for etaten til å vurdere om slike opplysninger kan innhentes på annen måte, og at etaten faktisk først må prøve å skaffe opplysningene, normalt fra den saken gjelder, dersom dette blir vurdert som praktisk mulig.

Opplysninger om navn og adresse med videre etter andre ledd bokstav a skal kunne innhentes fra Folkeregisteret, og inntekts- og formueopplysninger etter andre ledd bokstav d kan innhentes direkte fra andre relevante instanser, som a-ordningen. Det er gjort en mindre språklig justering i § 8 andre ledd bokstav a ved at ordet «alder» er endret til «fødselsdato», som blir benyttet i folkeregisterloven § 3-1 og § 9-1, og innebærer ingen endring av innholdet. Det vises til punkt 4.

6.19 Til lov 5. april 2017 nr. 15 om endringer i folketrygdloven (endret fastsetting av grunnlaget for sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger mv.)

Til § 8-38

Fra 1. januar 2019 skal sykepengegrunnlaget for frilansere fastsettes etter reglene som gjelder for arbeidstakere, og ikke etter reglene som gjelder for selvstendig næringsdrivende (se lov av 5. april 2017 nr. 15). Særregelen i folketrygdloven § 8-30 femte ledd passer ikke å anvende på frilansere, og henvisningen endres derfor. *Femte ledd* endres slik at det vises til § 8-30 første til tredje ledd, og ikke til hele § 8-30.

Arbeids- og sosialdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover

I

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner endres i § 1 andre ledd første punktum henvisningen til «lov 17. juli 1953 nr. 29 om verneplikt» til «forsvarsloven».

II

I lov 26. april 1947 nr. 1 om 1 og 17 mai som høgtidsdager skal § 3 tredje ledd første punktum lyde:

Fagforening som har innstillingsrett etter *arbeidstvistloven § 39 første ledd*, kan slutte tariffavtale som avviker fra bestemmelsene i første ledd og fra føresegner fastsatt etter annet ledd.

III

I lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn endres i § 28 nr. 1 tredje ledd første punktum ordet «folketryden» til «folketrygden».

IV

I lov 6. juli 1951 nr. 4 om Norges Krigsskaderåd endres i § 2 sjuende ledd andre punktum «lov av 17. juli 1953 nr. 3» til «lov 17. juli 1953 nr. 2».

V

I lov 17. juli 1953 nr. 2 om erstatning for krigsskade på eiendom og interesse gjøres det følgende endringer:

I § 19 andre punktum skal henvisningen til «forordning av 12. mars 1790» endres til «panteloven § 1-5».

I § 25 første ledd andre punktum og § 30 første ledd andre punktum skal ordet «forsikringsloven» endres til «finansforetaksloven».

VI

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskade-trygd oppheves § 47 tredje ledd.

VII

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere endres i § 31 fjerde ledd første punktum ordet «Sosialdepartementet» til «departementet».

VIII

I lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygde retten § 25 første ledd andre punktum skal ordet «tillleggskjennelse» endres til «tilleggskjennelse».

IX

I lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie gjøres følgende endringer:

§ 9 nr. 3 tredje ledd skal lyde:

På de vilkår som følger av §§ 6 og 7, kan arbeidsgiver legge feriefritid for ett år til tid hvor arbeidstaker utfører førstegangstjeneste i Forsvaret i henhold til *forsvarsloven*.

§ 10 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Feriepengegrunnlaget skal fremgå av sammenstilling som sendes arbeidstaker etter *skatteforvaltningsforskriften § 7-12-2 andre ledd*.

§ 10 nr. 5 første ledd bokstav a skal lyde:

a) pliktig militærtjeneste i henhold til *forsvarsloven*,

§ 11 nr. 5 andre ledd skal lyde:

Det kan gjøres fradrag i utbetaling etter reglene i *nr. 3 andre ledd*.

§ 11 nr. 6 skal lyde:

(6) *(Utbetaling fra solidaransvarlig etter allmenngjøringsloven, arbeidsmiljøloven og statsansatteloven)*

Der solidaransvarlig oppdragsgiver utbetaler arbeidsvederlag til arbeidstaker i medhold av allmenngjøringsloven § 13, utbetales feriepenger av arbeidsvederlaget samtidig. Det samme gjelder der solidaransvarlig innleier utbetaler arbeidsvederlag til innleid arbeidstaker i medhold av arbeidsmiljøloven § 14-12 c og *statsansatteloven § 11 sjettede ledd*.

X

I lov 23. august 1996 nr. 63 om allmenngjøring av bestemmelser i tariffavtale om europeiske samarbeidsutvalg m.v. skal § 2 første ledd andre punktum lyde:

Vilkåret er at krav om slik allmenngjøring er framsett av en arbeidstaker- eller arbeidsgiverorganisasjon som er part i avtalen og har innstillingsrett etter *arbeidstvistloven § 39*.

XI

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 2-4 første ledd første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i EØS-avtalens vedlegg VI nr. 1 og 2 (*forordning (EF) nr. 883/2004 og forordning (EF) nr. 987/2009*) får tilsvarende anvendelse på en arbeidstaker mv. som er omfattet av EØS-avtalens personkrets og som arbeider med leting etter eller utvinning av olje, gass eller andre naturressurser på den norske delen av kontinentalsokkelen, som om vedkommende hadde arbeidet på norsk territorium.

§ 2-6 andre ledd første punktum skal lyde:

Ved yrkesskade (kapittel 13) har et medlem som nevnt i første ledd rett til stønad ved helse-tjenester etter kapittel 5, sykepenger etter kapittel 8, *arbeidsavklaringspenger* etter kapittel 11, *tilleggsstønader* etter kapittel 11 A og uføretrygd etter kapittel 12.

§ 2-9 første ledd bokstav b skal lyde:

b) stønad og pensjon etter kapitlene 4 (arbeids-løshet), 6 (grunnstønad og hjelpestønad), 7 (gravferd), 11 (*arbeidsavklaringspenger*), 11 A (*tilleggsstønader til arbeidsrettede tiltak*), 12 (uføretrygd), 15 (enslig mor eller far), 16 (tid-

ligere familiepleier), 17 (gjenlevende ektefelle), 18 (barnepensjon), 19 (alderspensjon) og 20 (ny alderspensjon), eller

§ 2-13 første ledd skal lyde:

For en person som har bosatt seg i Norge etter 1992, og som mottar en utenlandsk pensjonsytelse som svarer til *minste pensjonsnivå* for enslige (§ 19-8 sjettede ledd bokstav a), omfatter medlemskapet ytelse etter kapitlene 6, 12, 16, 17, 18, 19 og 20 bare i perioder da vedkommende har pensjonsgivende inntekt eller mottar pensjon fra folketrygden.

§ 3-2 første ledd skal lyde:

Grunnpensjonen fastsettes på grunnlag av trygdetid (§§ 3-5 og 3-7), og er uavhengig av tidligere inntekt.

§ 3-5 fjerde ledd bokstav b andre punktum skal lyde:

Bestemmelsene i § 12-12 tredje ledd andre punktum gjelder tilsvarende.

§ 3-7 første ledd bokstav a andre punktum skal lyde:

Reglene i § 12-12 tredje og fjerde ledd gjelder ved fastsettelsen av framtidig trygdetid.

§ 3-14 første og andre ledd skal lyde:

Når et medlem mottar hel uføretrygd (§ 12-10), beregnes opptjente pensjonspoeng (§ 3-13) ved at den pensjonsgivende inntekten divideres med grunnbeløpet.

Når et medlem mottar gradert uføretrygd (§ 12-10), gjøres det først et fradrag i den pensjonsgivende inntekten med en så stor prosent av grunnbeløpet som svarer til den gjenværende arbeidsevnen. Deretter beregnes pensjonspoengene ved at differansen divideres med grunnbeløpet.

§ 3-15 første ledd andre punktum skal lyde:

Som pensjonsgivende inntekt regnes også inntekt som omfattes av lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard § 3-2 fjerde ledd b.

§ 3-17 femte og sjette ledd skal lyde:

For tidsrommet fra uføretidspunktet, se § 12-8, til uføretrygd blir utbetalt, godskrives det pensjonspoeng dersom opptjente pensjonspoeng på grunnlag av pensjonsgivende inntekt etter § 3-13 er lavere, se også § 3-14 femte ledd. Det skal likevel ikke regnes med pensjonspoeng etter tredje ledd for år før medlemmet fyller 20 år.

Dersom medregning av framtidig trygdetid *for uføretrygden* er begrenset på grunn av utenlandsopphold etter fylte 16 år, godskrives det pensjonspoeng til og med det siste året vedkommende har fått framtidig trygdetid for.

§ 3-24 andre ledd bokstav e skal lyde:

- e) mottar avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 4 skal tolvte strekpunkt lyde:

- dagpenger til særskilte grupper står i §§ 4-18 og 4-19

§ 4-3 andre ledd første punktum skal lyde:

For at medlemmet skal få rett til dagpenger, må vanlig arbeidstid være redusert med minst 50 prosent.

§ 4-4 første ledd skal lyde:

For å få rett til dagpenger må medlemmet

- a) i *de siste tolv avsluttede kalendermånedene* før det søkes om stønad ha hatt en brutto arbeidsinntekt som minst svarer til 1,5 ganger grunnbeløpet på søknadstidspunktet, eller
- b) i løpet av *de siste 36 avsluttede kalendermånedene* før det søkes om stønad ha hatt en brutto arbeidsinntekt som minst svarer til 3 ganger grunnbeløpet på søknadstidspunktet.

§ 4-4 fjerde ledd skal lyde:

Inntekt utbetalt i *de 36 forutgående månedene* før første søknadstidspunkt som har vært lagt til grunn i en full stønadperiode, kan ikke legges til grunn for en ny periode.

§ 4-4 nytt femte ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om hva som skal regnes som de siste avsluttede kalendermånedene før søknadstidspunktet og om hva som skal regnes som søknadstidspunktet etter bestemmelsene i dette kapitlet.

§ 4-6 første ledd tredje strekpunkt skal lyde:

- deltakelse i arbeidsmarkedstiltak,

§ 4-6 første ledd femte strekpunkt skal lyde:

- ulønnet arbeid som pålegges etter *sosialtjenesteloven*,

§ 4-10 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) har sluttet uten rimelig grunn,

§ 4-11 andre ledd skal lyde:

Dagpengegrunnlaget fastsettes ut fra medlemmets brutto arbeidsinntekt *de siste tolv avsluttede kalendermånedene* før han eller hun søker om stønad, eller får fastsatt nytt dagpengegrunnlag etter bestemmelsene i § 4-16 første ledd, andre og tredje punktum. Dersom det gir et høyere grunnlag, fastsettes dagpengegrunnlaget i stedet ut fra gjennomsnittlig brutto arbeidsinntekt i *de siste 36 avsluttede kalendermånedene før søknadstidspunktet*. Dagpenger under arbeidsløshet etter dette kapitlet, sykepenger etter kapittel 8, omsorgspenger, pleiepenger og opplæringspenger etter kapittel 9 og svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14 tas også med i dagpengegrunnlaget når rett til stønad er opptjent som arbeidstaker.

§ 4-12 første ledd første punktum skal lyde:

Dagpengene utbetales for fem dager *per uke*.

§ 4-13 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) delvis arbeidsløs og får mindre arbeidsinntekt fordi arbeidstiden *per uke* er blitt redusert,

§ 4-13 andre ledd skal lyde:

Graderte dagpenger ytes bare når vanlig arbeidstid i meldeperioden (se § 4-8) er redusert med minst 50 prosent i forhold til medlemmets vanlige arbeidstid (se § 4-3 annet ledd).

§ 4-15 første ledd skal lyde:

Det ytes hele eller graderte dagpenger i en full stønadperiode på til sammen 104 uker til medlem som har hatt arbeidsinntekt, jf. § 4-4, på *minst 2 ganger grunnbeløpet* i *de siste tolv månedene* eller i gjennomsnitt av *de siste 36 månedene før søknadstidspunktet*. Dersom inntekten har vært lavere enn 2 ganger grunnbeløpet, utgjør full stønadperiode 52 uker.

§ 4-15 andre ledd skal lyde:

I de tilfeller graderte dagpenger beregnes på grunnlag av lengre perioder enn en *meldeperiode* (se § 4-13 *fjerde ledd*), medregnes alle uker i beregningsperioden i forhold til bestemmelsene i første ledd.

§ 4-25 første ledd bokstav d skal lyde:

- d) foreldrepenger eller svangerskapspenger etter lovens kapittel 14.

§ 4-26 andre ledd skal lyde:

Ved samordning etter foregående ledd skal dagpenger likevel ikke reduseres i større utstrekning enn at summen *per* uke av dagpenger og de ytelser det samordnes med, minst svarer til 3 prosent av grunnbeløpet.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 5 skal tolvte strekpunkt lyde:

- *stønad til helsetjenester i annet EØS-land står i § 5-24 a*

Nåværende tolvte og trettende strekpunkt blir trettende og nytt fjortende strekpunkt.

§ 6-3 første ledd skal lyde:

Grunnstønad ytes til et medlem som på grunn av varig sykdom, skade eller lyte, har nødvendige ekstrautgifter

- a) til drift av tekniske hjelpemidler
- b) til transport, herunder drift av medlemmets bil
- c) til hold av førerhund
- d) til teksttelefon og i særlige tilfeller til vanlig telefon
- e) ved bruk av proteser, støttebandasje o.l.
- f) på grunn av fordyret kosthold ved *nødvendig spesialdiett som er vitenskapelig dokumentert og alminnelig anerkjent i medisinsk praksis for den aktuelle diagnosen*
- g) som følge av slitasje på klær og *sengetøy*
- h) til hold av servicehund gitt med hjemmel i *for-skrift*

§ 8-22 andre ledd første punktum skal lyde:

Beløpet, med renter, kan *inndrives av Innkrevingscentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav* etter bestemmelsene i bidragsinnkrevingsloven.

§ 8-35 andre og tredje ledd skal lyde:

Sykepengegrunnlaget skal svare til den pensjonsgivende årsinntekten som beregnes på grunnlag av gjennomsnittet av *den pensjonsgivende årsinntekten* som er fastsatt for de tre siste årene. *Den pensjonsgivende årsinntekten for det enkelte året skal reguleres i samsvar med grunnbeløpet på sykmeldingstidspunktet. Ved beregningen skal det for det enkelte året bare tas med en tredel av inntekten mellom seks og tolv ganger grunnbeløpet. Inntekt over tolv ganger grunnbeløpet tas ikke med.*

Dersom medlemmets arbeidssituasjon eller virksomhet er varig endret, og denne endringen medfører at den pensjonsgivende årsinntekten avviker mer enn 25 prosent fra den inntekten som

er beregnet etter andre ledd, fastsettes sykepengegrunnlaget ved skjønn ut fra den pensjonsgivende årsinntekten som kan godtgjøres på sykmeldingstidspunktet. *Det gjelder også for et medlem som har blitt yrkesaktiv i løpet av de siste tre årene.*

§ 8-36 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) sykepenger med 75 prosent av sykepengegrunnlaget fra første *sykedag*,

§ 8-39 fjerde ledd skal lyde:

Sykepengene fra forsikringen ytes på grunnlag av den inntekten som *medlemmet har hatt som frilanser, fastsatt etter § 8-38 femte ledd.*

§ 8-48 andre ledd skal lyde:

Den som samtidig fyller vilkårene for sykepenger og for arbeidsavklaringspenger, har rett til den høyeste av ytelsene, jf. *§ 11-27 første ledd.*

§ 8-49 tredje ledd skal lyde:

Til et medlem som mottar *tiltakspenger etter* forskrift 4. november 2013 nr. 1286 om tiltakspenger mv., og som fyller kravet til minste arbeidsinntekt i § 4-4, ytes det sykepenger fra og med dagen etter at tiltakspengene opphører.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 10 skal andre strekpunkt lyde:

- generelle vilkår står i §§ *10-3 og 10-4*

§ 13-2 andre ledd første strekpunkt oppheves.

Sjette strekpunkt skal lyde:

- arbeidsavklaringspenger står i *§ 11-22*

Nåværende andre til ellefte strekpunkt blir første til tiende strekpunkt.

§ 18-3 tredje ledd andre punktum skal lyde:

Det samme gjelder barnepensjon etter unntaksbestemmelsene for flyktninger, og tilleggspensjon som etter § 18-5 andre ledd gis til foreldreløse barn på grunnlag av bestemmelsene for unge uføre i *§ 3-22 og § 12-3 tredje ledd.*

I innholdsfortegnelsen i kapittel 19 skal sjette strekpunkt lyde:

- *overgang fra uføretrygd til alderspensjon for personer født i 1944 til 1953 står i § 19-9 a*

Nåværende sjette til syttende strekpunkt blir sjuende til attende strekpunkt.

«Alderspensjon» i siste strekpunkt endres til «alderspensjon».

Innholdsfortegnelsen i kapittel 20 skal lyde:

Bestemmelser om

- formål og virkeområde står i § 20-1
- alder står i § 20-2
- sammensetning av alderspensjon står i § 20-3
- pensjonsbeholdning står i § 20-4
- pensjonsopptjening på grunnlag av pensjons-givende inntekt står i § 20-5
- pensjonsopptjening ved avtjening av første-gangstjeneste står i § 20-6
- pensjonsopptjening for dagpengemottakere står i § 20-7
- *pensjonsopptjening* for mottakere av uføretrygd står i § 20-7 a
- pensjonsopptjening ved omsorgsarbeid står i § 20-8
- garantipensjon står i §§ 20-9, 20-10 og 20-11
- levealdersjustering, nøytralt uttak og delings-tall står i §§ 20-12 og 20-13
- uttak av alderspensjon står i § 20-14
- vilkår for uttak av alderspensjon før 67 år står i § 20-15
- omregning av pensjon ved endring i pensjons-grad står i § 20-16
- omregning av pensjon ved opptjening mv. etter pensjonsuttak står i § 20-17
- regulering av pensjonsbeholdning og pensjo-ner står i § 20-18
- alderspensjon til årskullene 1954–1962 står i § 20-19
- gjenlevendetillegg til årskullene 1954–1957 ved uttak av alderspensjon til og med 2019 står i § 20-19 a
- garanti for opptjente rettigheter står i § 20-20
- pensjon opptjent før 1. januar 2010 står i § 20-21
- *alderspensjon* under institusjonsopphold og straffegjennomføring står i §§ 20-22 og 20-23

§ 20-7 første ledd skal lyde:

Et medlem som mottar dagpenger etter kapit-
tel 4, får pensjonsopptjening på grunnlag av inn-
tekt som omfattes av § 4-11 andre *ledd*.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 21 skal fjerde strekpunkt lyde:

- innhenting og utveksling av opplysninger mv. står i §§ 21-4 til 21-4 d

Siste strekpunkt skal lyde:

- forskrifter står i § 21-17

§ 21-12 fjerde ledd andre punktum skal lyde:
Slike vedtak kan påklages etter reglene i forvalt-
ningsloven kapittel VI til nærmeste overordnede
organ eller til det organ som Arbeids- og velferds-
direktoratet bestemmer eller til Nasjonalt *klage-
organ* for helsetjenester.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 22 skal åttende strekpunkt lyde:

- utbetaling til *Nav-kontor* o.a. står i § 22-6

Kommaet i første, tiende og trettende strekpunkt fjernes, samt punktumet etter siste strekpunkt.

§ 22-2 andre ledd første punktum skal lyde:

Departementet gir forskrifter om direkte opp-
gjør og om adgang for *Arbeids- og velferdsetaten* og
Helsedirektoratet til å nekte direkte oppgjør.

§ 22-7 andre punktum skal lyde:

Utbetaling av ytelsen kan i tilfelle utsettes i opptil
tre uker, med mindre annet følger av lov om sam-
ordning av pensjons- og trygdeytelser § 28 og for-
skrift gitt i medhold av denne bestemmelsen.

§ 22-10 andre ledd bokstav c og d skal lyde:

- c) opplæringspenger ved kurs for et medlem med omsorg for et funksjonshemmet barn (§ 9-14)
- d) pleiepenger for pleie av barn og nærstående (§§ 9-10 til 9-13)

§ 22-10 fjerde ledd bokstav a og b skal lyde:

- a) stønad *til bedring av funksjonsevnen* (§§ 10-5 til 10-7)
- b) tilleggsstønader (*kapittel 11 A*)

§ 22-10 sjuende ledd andre punktum skal lyde:

Departementet gir forskrifter om utbetaling og kontroll av dagpenger under arbeidsløshet *etter ka-
pittel 4 og arbeidsavklaringspenger etter kapittel 11*.

§ 22-12 andre ledd fjerde punktum skal lyde:

Uføretrygd til en person som i en periode ikke har hatt utbetalingsrett etter § 12-10 tredje ledd, utbe-
tales fra og med den måneden den pensjons-
givende inntekten blir redusert.

§ 22-13 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

- b) Overgangsstønad til enslig mor gis for tids-
rommet før fødselen dersom kravet blir satt
fram innen tre måneder etter barnets fødsel,
se § 15-8 *første ledd tredje punktum*.

§ 22-14 femte ledd første punktum skal lyde:

Trekk etter § 12-14, § 22-15 *åttende* ledd eller § 22-15 a *sjette* ledd eller avregning etter § 22-16 avbryter foreldelse.

I innholdsfortegnelsen i kapittel 23 skal tiende strekpunktet lyde:

- *folketrygdens midler* står i § 23-11

Kommaene etter første til niende strekpunkt og punktumet etter tiende strekpunkt fjernes.

§ 23-10 tredje ledd skal lyde:

Tilskottet skal minst dekke utgiftene til ytelsene *etter §§ 3-22, 7-2* andre ledd, 10-6, *12-13 tredje ledd, 14-17* og 17-9 og kapitlene 6, 15 og 16 i denne loven, til tilbakebetaling etter barnelova § 80 og til bidragsforskott etter forskotteringsloven i den utstrekning utgiftene ikke blir dekket ved refusjon fra de bidragspliktige.

Innholdsfortegnelsen i kapittel 25 skal lyde:

Bestemmelser om

- arbeidsgiverregisteret og arbeidstakerregisteret står i § 25-1
- arbeidsgiverens plikt til å føre statistikk over sykefravær, utarbeide oppfølgingsplan og gjennomføre dialogmøte står i § 25-2
- gebyr og tvangsmulkt står i § 25-3
- særskilt meldeplikt for samboere står i § 25-4
- behandleres plikt til å delta i samarbeidsmøter står i § 25-5
- *tap av retten til å praktisere for trygdens regning* står i §§ 25-6 og 25-7
- *formell advarsel* står i § 25-7 a
- tilbakekreving av utlånte dokumenter står i § 25-8
- Arbeids- og velferdsetatens opplysningsplikt om forventet arbeidsinntekt står i § 25-9
- *arbeidsgivers opplysningsplikt* står i § 25-10
- opplysningsplikt overfor barnevernstjenesten står i § 25-11
- straff for å gi uriktige opplysninger og for ikke å gi nødvendige opplysninger står i § 25-12
- forsøksvirksomhet står i § 25-13
- forholdet til framtidig lovgivning står i § 25-14
- forskrifter står i § 25-15
- *unntak* fra loven ved krise i freds- og krigstid står i § 25-17

§ 25-13 andre ledd andre punktum oppheves.

XII

I lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkeds-tjenester skal § 8 første ledd tredje punktum lyde:

Melding skal også gis ved masseoppsigelser eller permitteringer av arbeidstakere som omfattes av *statsansatteloven*.

XIII

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. skal § 14-9 sjette ledd andre punktum lyde:

Ved beregning av ansettelsestid etter *første* punktum skal det ikke gjøres fradrag for arbeidstakers fravær.

XIV

I lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen skal § 7 andre ledd andre punktum oppheves.

XV

I lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen gjøres følgende endringer:

§ 25 andre ledd skal lyde:

Folketrygdens refusjonsrett etter *forskotteringsloven § 10* har fortrinnsrett overfor kommunens refusjonsrett etter første ledd.

§ 29 skal lyde:

§ 29 *Kvalifiseringsprogram*

Kvalifiseringsprogram gjelder for personer mellom 18 og 67 år med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven.

Rett til kvalifiseringsprogram forutsetter at søkeren har gjennomgått en *arbeidsevnevurdering* og at tett og koordinert bistand gjennom deltakelse i programmet vurderes som hensiktsmessig og nødvendig for å styrke vedkommendes mulighet for deltakelse i *arbeidslivet*.

Kommunen er ikke forpliktet til å innvilge program dersom det på grunn av forhold ved søkeren vil være uforholdsmessig byrdefullt å tilby et program.

Endringer i folketrygdloven, sosialtjenesteloven og enkelte andre lover samt oppfølging av anmodningsvedtak om pleiepengeordningen (samleproposisjon høsten 2018)

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om retten til kvalifiseringsprogram og om bruken av arbeidsevnevurderinger.

§ 30 skal lyde:

§ 30 *Kvalifiseringsprogrammets innhold*

Innholdet i kvalifiseringsprogrammet skal tilpasses den enkeltes behov og forutsetninger. Den vesentlige delen av programmet skal bestå av tiltak som direkte forventes å styrke deltakers muligheter for overgang til arbeid etter endt program. Programmet kan også inneholde tiltak som kan være med på å støtte opp under og forberede overgang til arbeid. Det kan settes av tid til aktiviteter som bedrer deltakers helse.

Programmet skal være helårig og på full tid. Inntil 50 prosent stilling eller gjennomføring av læretid kan kombineres med fortsatt deltakelse i kvalifiseringsprogrammet. Summen av inntekts-givende arbeid og andre aktiviteter innenfor programmet skal minst utgjøre full tid.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om programmets innhold.

§ 32 skal lyde:

§ 32 *Programmets varighet*

Kvalifiseringsprogrammet gis så lenge deltakeren oppfyller vilkårene i § 29, men ikke lenger enn to år. Når særlige grunner tilsier det, kan programmet forlenges med inntil ett år. Godkjent permisjon og opphold etter vedtak om avbrudd, jf. § 34 første ledd, regnes ikke med i programmets varighet.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om varigheten av kvalifiseringsprogrammet.

§ 34 skal lyde:

§ 34 *Avbrudd i og avslutning av program*

Kommunen kan avbryte programmet for en periode eller avslutte programmet dersom det er saklig begrunnet i forhold ved deltakeren. Programmet skal avsluttes når det er sannsynlig at deltakeren ikke vil gjenoppta deltakelsen i programmet. Kommunen skal også avslutte programmet dersom det har vært avbrutt i ett år.

Programmet kan ikke avsluttes på grunn av fravær knyttet til ordinært arbeid, fødsel eller adopsjon det første året etter fraværets start.

§ 35 første ledd skal lyde:

For den tiden en person deltar i kvalifiseringsprogram, har vedkommende rett til kvalifiseringsstønad. En person har ikke rett til kvalifiseringsstønad i perioden programmet er avbrutt etter § 34 første ledd.

§ 36 skal lyde:

§ 36 *Reduksjon i kvalifiseringsstønad ved fravær*

Ved fravær reduseres kvalifiseringsstønaden tilsvarende. Det gjelder ikke ved fravær som skyldes sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner, og som det er gitt tillatelse til.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om når det kan gis tillatelse til fravær med stønad etter første ledd annet punktum.

§ 37 skal lyde:

§ 37 *Samordning mellom kvalifiseringsstønad og arbeidsinntekt mv.*

I den utstrekning en deltaker i kvalifiseringsprogram har inntektsgivende arbeid eller lærlingelønn, reduseres stønaden inkludert barnetillegg tilsvarende, beregnet i forhold til antall timer med inntektsgivende arbeid eller gjennomføring av læretid. Stønaden reduseres ikke på grunn av motatte barnebidrag.

§ 38 andre ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir andre ledd.

XVI

I lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer § 9-1 andre ledd og § 9-2 første ledd bokstav a skal henvisningen til «lov 6. desember 1981 nr. 61 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter» endres til «lov 12. juni 1981 nr. 61 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter».

XVII

I lov 27. januar 2012 nr. 9 om arbeidstvister skal § 58 fjerde ledd første punktum lyde:

Retten sender uten opphold ankeerklæringen med de nødvendige dokumenter og utskrifter til Høyesterett.

XVIII

I lov 6. juni 2014 nr. 19 om stans i utbetalinga av offentlege ytingar og barnebidrag når ein av foreldra har bortført eit barn til utlandet skal § 8 lyde:

§ 8 *Innhenting av opplysningar i saker om å halde tilbake ytingar og barnebidrag*

Ved handsaminga av saker etter § 7 kan organet som skal treffe avgjerda, krevje opplysningar frå instansar og personar som er nemnde i folke-

trygdloven § 21-4 første leddet. Det er eit vilkår at opplysningane er naudsynte for *avgjerda*.

Ein kan til vanleg berre hente inn opplysningar om

- a. namn, adresse, *fødselsdato*, slektskap og sivilstatus,
- b. staden der barnet og bortføraren oppheld seg og tilhøva som dei lever under,
- c. den fysiske og psykiske helsa til barnet og bortføraren og særlege behov og utgifter knytte til helsetilstanden deira,
- d. bortføraren si inntekt og økonomi medan bortføringa varar, og
- e. tilhøva mellom foreldra og barnet.

Ein kan berre hente inn opplysningane som er nemnde i andre leddet bokstavane b, c og e dersom ein ikkje kan skaffe opplysningane på anna vis.

Organ som tek del i handsaminga av ei barne-bortføringssak, skal gje opplysningar etter paragrafen her av eige tiltak.

Dei som skal gje opplysningar etter paragrafen her, skal gjere dette utan hinder av teieplikt og utan godtgjersle.

XIX

I lov 5. april 2017 nr. 15 om endringer i folketrygdloven (endret fastsetting av grunnlaget for sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger mv.) skal § 8-38 femte ledd lyde:

Sykepengegrunnlaget for frilansere fastsettes etter reglene i § 8-28 første, andre og tredje ledd bokstav *a* og *b*, § 8-29 og § 8-30 *første til tredje ledd*.

XX

Loven trer i kraft 1. januar 2019, med unntak av endringene i folketrygdloven §§ 4-4 og 4-11 og § 4-15 første ledd, som trer i kraft 1. juli 2019.

